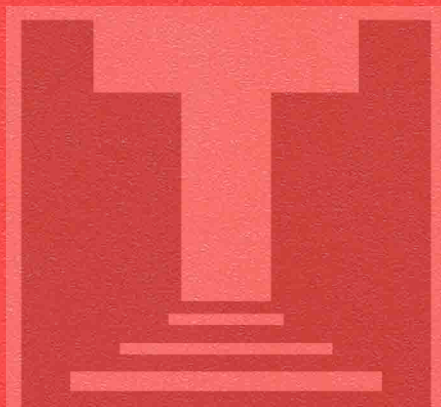

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ
8. KONGRE

TÜRKİYE
KOMÜNİST PARTİSİ
6. KONGRE

BELGELERİ

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİNİZ

TÜSTAV

BASIM TARİHİ: Ekim 1988

İÇİNDEKİLER

Sayfa

TİP 8. KONGRE BELGELERİ

O.Sakalsız'ın açış konuşması	7
Çalışma Raporu	12
O.Sakalsız'ın kapanış konuşması	43
Birleşme kararı	45

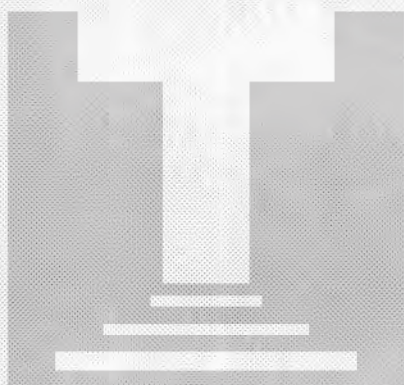
TKP 6. KONGRE BELGELERİ

M.Bozışık'ın açış konuşması	49
Çalışma Raporu	53
M.Karaca'nın kapanış konuşması	88
Birleşme kararı	92

Herausgeber:

infomedia

Satz & Verlag GmbH Moltkestr. 45 4100 Duisburg 1

TÜSTAV
TIP 8. Kongre
Belgeleri

***TİP 8. Kongresi'nde Osman Sakalsız'ın yaptığı
açış konuşması:***

Değerli yoldaşlar,

Türkiye İşçi Partisi'nin 8. Büyük Kongresi'ne hepiniz hoşgeldiniz.

TİP'in 8. Büyük Kongresi'ni açarken TİP MK adına sizleri en içten, en sıcak duygularla selamlıyorum.

Yoldaşlar,

Sözlerime aramızdan ayrılan ama yüreğimizde daima yaşayacak olan Boran yoldaşımızın aziz anısı önünde eğilerek başlamak istiyorum. Bugüne kadar kongrelerimize Boran yoldaşımızın bizlere ışık tutan konuşmalarıyla, O'nun alçak gönüllü ama bir o kadar da kararlı bilgeliliğiyle başladık. Bu bize her zaman büyük bir onur verirdi, partimiz bundan her zaman büyük bir güç aldı. Bugün ne yazık ki çalışmalarımıza böylesine tartışma götürmez bir bilgelikten yoksun başlıyoruz. Karşımızda Marksizm-Leninizm bayrağını gururla, kararlılıkla, her zaman dik tutmuş olan o örnek insanı, O'nun dirençle, bilgelikle ve en yüksek samimi insanî özelliklerle bezenmiş kişiliğini göremiyoruz. Bunun ne kadar büyük bir kayıp olduğunu anlatmaya gerek yok.

Bütün yüreğimizle isterdik ki, tarihsel bir kararı almaya, işçi sınıfımızın politik hareketinin tarihinde daha şanlı sayfalar açmak üzere gerçekten onurlu bir sayfayı kapatmaya aday olan kongremizde, Boran yoldaşımız da aramızda bulunsun. O, bunu hepimizden daha fazla hak etmiş olan bir yoldaşımızdı. O, partimizle kardeş TKP'nin birleşmesi için tüm gücünü harcayan, birliğin gerçekleşmesi için atılan her adımda, tartışılmaz katkıları bulunan, iki partinin birleşmesiyle işçi sınıfımızın politik hareketinin büyük bir ivme kazanacağına asla kuşku duymayan bir yoldaşımızdı. O aynı zamanda, birliğin TİP'li, TKP'li yoldaşların katkısıyla başarıya ulaşacağından hiçbir zaman kuşku duymadı. Yoldaşlarının, O'nun bıraktığı bayrağı aynı coşkuyla taşıyacağından emin olarak aramızdan ayrıldı. Selam Boran yoldaşın yüce anısına.

Yoldaşlar,

Bugün aramızda parti genel sekreterimiz, Sargın yoldaşımız da bulunmuyor. Biz burada görevimizi yaparken, Sargın yoldaşımız da, TKP Genel Sekreteri Kutlu yoldaşımızla birlikte partilerimizin kendilerine vermiş olduğu görevi başarmak için büyük bir özveriyle örnek bir çaba gösteriyor. Her iki yoldaşımız da hiçbir zaman komünistlerin öznal tercihleri sonucunda ortaya çıkmamış olan illegal durumdan, komünist hareketin yasal olarak çalışma hakkını elde etmesini gerçekleştirmek üzere, örnek bir dirençle, kararlılıkla mücadele ediyorlar. Onların özverisini, direnç ve kararlılıklarını, büyük bir coşkuyla selamlıyoruz.

Yoldaşlar,

Bugün toplanan kongremiz, TİP son kongresi olmaya adaydır. Son kongremizde partimizle ne kadar gurur duyduğumuzu belirtmemeye izin vermenizi istiyorum. TİP, partimiz her zaman işçi sınıfımıza layık bir parti olma çabasını sürdürdü, işçi sınıfının bütünsel çıkarlarını asla gözardı etmedi. Partimiz geçmiş yıllardan uzanıp gelen birikime dayanarak, sosyalizm düşüncesini yığınlara ulaştırmada inkar edilemez bir rol oynadı. Toplumda sınıf karşıtlarımızın bile kabul etmek zorunda kaldığı bir ağırlığa sahip oldu. Partimiz, demokrasi mücadelesinin gelişmesi için üstüne düşen görevleri asla gözden kaçırmadı. Demokratik güçlerin birleşmesi için sabırla, titizlikle, özveriyle, alçak gönüllülükle çaba gösterdi. Partimiz, barış güçlerinin birleşmesi için aynı sabır, titizlik, özveri ve alçakgönüllülükle çalıştı. Barışçı her çabayı sonuna kadar destekledi. Partimiz enternasyonalist olmanın komünistler için asla vazgeçilmeyecek bir özellik olduğunu asla gözden kaçırmadı. Enternasyonalist tutumunu, yüksek bir ideolojik ve politik olgunlukla sürdürdü. Partimiz kendini yenilemeye açık bir parti oldu. Bunun yolunun kendi eksikliklerinin üzerine cesaretle gitmekten geçtiğini de gözden irak tutmadı. Ve nihayet partimiz işçi sınıfının politik hareketinin birliğinin içten bir savunucusu oldu.

Yoldaşlar,

Birlik sorunu bizim gündemimize 1979 yılında girdi. Hepimizin

AÇIŞ KONUSMASI

bildiği gibi 1979 yılında açılmış olan genel tartışma sonucunda tüm parti, kollektif tercihini kesin olarak işçi sınıfımızın politik birliğinden yana koydu. Birlik kararı bir bakıma daha o zamanlar partimizin tüm üyelerinin katılımı ve ezici çoğunluğuyla alınmış oldu. Taban örgütlerinden en tepesine kadar tüm partimiz birlik düşüncesini coşkuyla karşıladı. İşte bugün o tarihsel adımın eşiğindeyiz. TKP'li yoldaşlarımızla birleşmek, tek bir örgüt haline gelmek, özgül tarihsel nedenleri olan bir bölünmüşlüğün sona erdirilmesi olacaktır. Ne mutlu bizlere ki, TKP'li ve TİP'li yoldaşlar olarak bölünmüşlüğe son verme, tarihsel bir döneme adım atma görevi bizlere düşmüştür. Biz ülkemizde bölünme eğilimini tersine çevirecek olan bir bilinç ve kararlılığı gösteriyoruz. Biz aynı zamanda başka ülkelerdeki kardeş partilere de birleşmenin olanaklı ve zorunlu olduğunu kanıtlamaya talip oluyoruz.

Yoldaşlar,

Kendi payıma böylesine tarihsel bir adımı atmaya aday olan kongremiz hakkında sizlere bilgi vermek istiyorum. Kongremizin yaş ortalaması 37. Parti yaşı ortalaması ise 14,5'dur. Öte yandan delegelerimizin yüzde 20'si Kürt, yüzde 80'i ise Türk kökenlidir. Aramızda bulunan en genç yoldaşımız 27 yaşında, en yaşlı yoldaşımız ise 54 yaşında. Delege yoldaşlarımızın yüzde 40'ı işçi, yüzde 60'ı değişik meslek gruplarından. Dokuz yoldaşımızın parti yaşamı 20 yılın üstünde. 22 yoldaşımız 10 ila 18 yıldan beri parti saflarında mücadele ediyor. Geri kalan yoldaşlarımız da 6 ila 9 yıldan beri parti görevlerini sürdürüyor. Ve ne yazık ki aramızda kadın yoldaşımız bulunmuyor. Bunun ciddi bir eksiklik olduğunu belirtmek istiyorum.

Yoldaşlar,

Böylesine bir kompozisyona sahip olan kongremiz, dünyamızın önemli gelişmelere gebe olduğu bir ortamda toplanıyor. Her şeyin başında barış sorununun yaşamsal karakterini bir kere daha belirtmek gerekiyor. Barış sorunu kelimenin gerçek anlamıyla yaşamsal karakterini koruyor. Tamı tamına ölüm kalım sorunu olma eğilimini sürdürüyor. Amerikan yönetiminin nükleer silahlanmayı hızlandırma, olanaklı olursa uzaya sığratma

stratejisi sağduyu sahibi herkesin ciddi bir direnişi ile karşılaşılıyor. Sınıf ve ulus farkı gözetmeksizin sağduyu sahibi herkes barış istiyor, barışçı girişimlerin yanında yer alıyor. Silahlanmayı tırmandırmanın yanlısı olan ABD yönetimi barış güçlerinin ortak direnişi karşısında çıkış yolları arıyor. Yer yer geriye çekilmek zorunda kalıyor. Burada kongremizde olanca açıklığıyla bir kez daha belirtelim ki, Sovyetler Birliği'nin hiç kimsenin inkar edemeyeceği bir düzeye sahip olan barışçı girişimleri, barış mücadelesinin gelişmesinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Sovyetler Birliği'nin barışçı girişimleri, dünya barış güçlerine paha biçilmez bir cesaret veriyor. Barış yolunda kalıcı adımlar atılıyor. Sovyet barış girişimleri dünyamızın nükleer silahlardan arındırılması, barış içinde birarada yaşama yolunda somut kazanımları olanaklı kılıyor. Dünya haklarına ve bu arada halkımıza umut veriyor.

Yoldaşlar,

Birbiri ardına barış girişimlerini sürdüren, başarıya ulaştıran Sovyetler Birliği Komünist Partisi aynı zamanda sosyalizmin büyük bir atılımına da öncülük ediyor. Sovyetler Birliği'nde başlayan açıklık ve yeniden yapılanma politikası, sosyalist sistemin büyük bir devrimci atılımı anlamına geliyor. Sovyetler Birliği, bu devrimci atılımla aynı zamanda büyük bir enternasyonalist görevi de yapmış oluyor. Sosyalizmin çekiciliğini daha da artırmayı hedefliyor. Sosyalizmin devrimci dönüşümleri gerçekleştirmeye olan yeteneğini ve dinamizmini kanıtıyor. Bu bizim ülkemiz için son derece önemli bir olaydır. Daha şimdiden sınıf karşıtlarımız dahil herkesin dikkati sosyalizmin bu muazzam atılımı üstünde toplanmış bulunuyor. Alabildiğine karmaşık sorunlarla dolu olan dünyamızda hemen herkes bu devrimci atılımı dikkatle izliyor. Bütün bunların biz komünistler için ciddi olanaklar yarattığını söylemeye bile gerek duymuyorum.

Yoldaşlar,

Ülkemizin ne kadar ciddi sorunlarla karşı karşıya olduğunu demokratik bir rejime ulaşabilmek için ne kadar sabırlı bir mücadele vermek zorunda bulunduğumuzu tüm yoldaşlarımız

biliyor. Kongremizde ülkemizi bu durumdan çıkartma yollarını enine boyuna tartışacağız. Bugünden kesin olan birşey var. Biz birleşmeyi gerçekleştirerek barış ve demokratik yenilenme mücadelesine büyük katkı yapmış olacağız. Bunun somut, inkar edilemez belirtilerini şimdiden görmek olanaklıdır. Önce Boran yoldaşımızın cenaze töreni, ardından da Sargın ve Kutlu yoldaşlarımızın yasallaşma mücadelesini işkencelere karşı sürdürmek inanç ve kararlılığıyla yurda dönmeleri ve bugüne kadar başarıyla sürdürdükleri mücadele güçlerimizi birleştirmenin ne anlama geldiğini ortaya çıkartmıştır. Bundan sonra birleşerek daha ileri görevlere atılacağız ve hiç kimsenin kuşkusu olmasın ki bunları başaracağız. Kongremiz çalışmalarına başlarken hepimizin paylaştığına kesinlikle emin olduğum bu inançla çalışmalarınıza başarılar diliyorum.

Yaşasın TİP ve TKP !

Yaşasın komünist hareketin birliği !

Yaşasın TBKP !

Selam dünyanın ve Türkiye'nin aydınlık geleceğine !

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ 8. KONGRESİNE MERKEZ KOMİTESİ ADINA SUNULAN ÇALIŞMA RAPORU

Değerli Yoldaşlar,

Bugün, 27 yıllık Türkiye İşçi Partisi tarihinin bir dönüm noktasında, 8. Büyük Kongremiz toplanıyor. Büyük Kongremiz dünyanın değiştiği, Türkiye'nin değiştiği, her politik gücün kendisini yenileme gereğini duyduğu bir zamanda ve koşulda yapılıyor. Bunun yanısıra ve dokuz yıllık bir aradan sonra yapılan 8. Büyük Kongremizi önemli ve tarihsel kılan bir dizi özellik daha vardır:

Önce, Türkiye İşçi Partisi 8. Büyük Kongresi, yaşamın bütün açıklığıyla ortaya çıkardığı bir problemi çözecektir: Partimiz, Türkiye Komünist Partisi'yle, Türkiye Birleşik Komünist Partisi adı altında birleşmesini görüşecektir.

İkincisi, bundan önceki koşullardan çok farklı bir ortamda toplanıyoruz. Legal çalışma geleneği olan bir partiyiz ve dokuz yılı bulan bir illegal dönemden sonra kongremizi topluyoruz.

Üçüncüsü, 8. Büyük Kongremiz, Boran yoldaşın partimiz tarihinde ilk kez delege olarak katılamadığı bir kongre olmaktadır. Büyük Kongre, Boran yoldaşın, komünistlerin birliği için, yüce sosyalizm ve komünizm amacına ulaşmak için yürüttüğü mücadelesine güvenle sahip olacaktır.

Ve nihayet, Kongremiz, şu anda, TKP Genel Sekreteri Kutlu yoldaşla birlikte tutuklu bulunan Genel Sekreterimiz Sargin yoldaşın yokluğunda çalışmalarını sürdürecektir ve tamamlayacaktır.

8. Büyük Kongremiz, partimizin geçmiş dönemini, ana noktalarıyla da olsa, ele alma olanağı tanıyor. Biz bu olanağı elden geldiğince kullanmak durumundayız.

Yoldaşlar,

Eminiz ki, gerçeğe gözlerini kapamayan herkes şu saptamamıza hak verecektir: Türkiye İşçi Partisi'nin halkın vicdanında haklılık kazandığını inkar edecek, partinin politik yaşamda ağırlıklı bir yere

sahip olmadığını gösterecek, TİP'i demokrasi dışı bir güç olarak nitelendirecek bir görüşü öne sürmek, böyle bir görüşü temellendirmek mümkün değildir. Tam tersine, TİP adı, demokrasiyle, demokrasi için mücadeleyle eşanlamlı dile gelmektedir. TİP nereye girmişse, nerede varsa, orada demokrasiyi kazanmak için mücadele verilmiştir.

Türkiye İşçi Partisi, o güne kadar rastlanılmayan yeni bir anlayışı, yeni bir tarz ve üslubu ülkemiz politik yaşamına kazandırdı; adeta toplumda bir altüst oluşa yol açtı.

Parti, toplumsal hareketlenmeyi demokratikleşme, yığınsallaşma ve genişleme yönünde derinden etkiledi. TİP, toplumsal hareketliliği; abartmadan, dolayısıyla yığınlardan kopma sonucunu yaratabilecek biçimlere başvurmadan, ama amacına ve inançlarına kararlılıkla sahip çıkarak adım adım yükseltti. Partimizin gelişmesi ve toplumsal ağırlık, meşruiyet kazanmasında, bu ele alış tarzının, bu doğrultuda atak ve etkili politikalar geliştirmesinin payı büyüktür.

Türkiye İşçi Partisi, 27 yıllık tarihi boyunca kendisinden önce uğrunda mücadele edilerek sağlanan kazanımların ve birikimlerin korunması ve pekiştirilmesi; kendisini ideolojik, politik ve örgütsel bakımdan yenileyebilmesi; değişen çalışma koşullarına ayak uydurma becerisine sahip olması için yoğun bir çaba harcamıştır. Parti, kendi deneylerine önem vermiş, bunları irdelemiş ve dersler çıkarabilmiştir. Yanılgı, eksiklik ve yanlışlarını cesaretle ele alabilmiş, şablonculuktan özenle kaçınmıştır. Parti, aynı zamanda dünya komünist hareketindeki gelişmelere ve atılımlara büyük değer vermiş, dünyayı ve ülkemizi kendi değişkenliği içinde kavrama çabasını sürdürmüştür.

Türkiye İşçi Partisi, enternasyonalizm anlayışını kılavuz edinmiş, enternasyonalist kimliğini pekiştirmek ve netleştirmek için kararlı adımlar atmıştır. Öyle ki, parti, kendisini uluslararası dayanışma bakımından yalnız hissettiği anlarda dahi, enternasyonalizm anlayışından, inancından kesinlikle ödün vermemiştir. Bu; yoldaşlar, ideolojik sağlamlığın bir göstergesidir.

Yoldaşlar,

Türkiye İşçi Partisi, Kürt ulusunun varlığını savunmuş, onun haklı ve meşru olan ulusal hakları ve özgürlükleri için verdiği mücadeleye her zaman tam destek vermiştir. 1970'te toplanan 4. Büyük Kongremiz, Kürt halkının varlığını ve onun mücadelesini savunup desteklediğini belirten bir karar alarak, ulus sorununun çözümü yönünde ileri bir adım atmıştır. 4. Büyük Kongre kararımız, Kürt ulusal hareketine, bir bütün olarak gelişmesi, önemli açılımlar yapması için olanaklar yaratmıştır. Parti, 27 yıllık tarihi boyunca her durumda Kürt halkının varlığını savunmuş, ulusal demokratik hakları için verdiği mücadelenin, askeri yöntemlerle bastırılmasına kararlılıkla karşı çıkmış, Kürt ulusuna politik olmayan çözüm yollarının dayatılmasını reddetmiştir. Kürt halkıyla birliğin ancak gönüllülük temelinde olabileceğini söylemiştir. Türkiye İşçi Partisi, Kürt ulusunun kendi kaderini özgürce belirleme, ayrılma hakkını savunmuştur. Partimizin bu yaklaşımı, onun enternasyonalist anlayışının da bir gereğidir.

Yoldaşlar,

Türkiye İşçi Partisi, tarihinin çok büyük bölümünde legal olarak çalışmış, doğal olarak da parti legal koşullara uygun bir çalışma ve örgütlenme konseptine, davranış ve alışkanlıklarına daha çok sahip olmuştur. Ama TİP, aynı zamanda gizlilik koşullarında da varlığını güvenle sürdürebileceğini kanıtlamıştır.

Legal çalışma yapan bir partinin illegal çalışma içine girebilmesi, kuşkusuz sıradan bir olay değildir. İdeolojik sağlamlığımız, onlarca kez sinanmış kadrolara ve önemli kitle bağlarına sahip oluşumuz, kendi olumlu ve olumsuz özelliklerini saptayabilen, bunları sürekli gözönünde bulunduran tutumumuz, bu zor görevi başarabilmemizde başlıca dayanaklar olmuştur.

Parti, ağır ve zor koşullarda, bunalımlı dönemlerde de sahip olduğu politik ağırlığı ve geniş potansiyeli korumayı, hatta geliştirmeyi başarmış, birliğini korumuş, parti içi demokrasiye değer verdiğini göstermiş, kısaca, ülke politik yaşamında canlı, yaşayan bir gelenek yaratmıştır. Bu gelenek, politik ilişkilerde dürüstlüğü, içtenliği, açıklığı ve sorumlu yaklaşımı egemen kılan bir gelenektir. TİP, gizlilik koşullarında da güven telkin eden

çalışma tarzını, üslubunu ve anlayışını korumayı başarmıştır. Partimiz, gerek bütün komünistlerin birliği, gerekse devrimci, sol güçlerin birliği söz konusu olduğunda, ilişkileri geliştirici, yapıcı bir tutum ortaya koymuştur.

Ve hiç kuşkusuz, TİP, bir yandan yeni bir parti olmanın özelliklerini taşıırken, köksüz bir parti de olmamış, kendisini Türkiye komünist hareketinin geçmişi ve olumlu gelenekleriyle bağlı görmüştür.

Yoldaşlar,

Partimizin bütün bu iyi nitelikleri kazanmasında, üye ve kadrolarımızın tümünün payı vardır. Ancak en büyük pay, Boran yoldaşa aittir. Başkanımızın bize bıraktığı mirasdan onur duyuyoruz.

12 Eylül'den üç yıl sonra, parti örgütlerimize yolladığı mesajında, "Biz," diyordu boran yoldaş, "...tarihsel dönemin dünya ve ülke koşullarının gereklerine uygun politik çizgiyi dürüst, tutarlı biçimde izleyen bir partiyiz. Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi temelinde ayakları sınımsız somut gerçekliğin üzerine basarak, ülkenin ve işçi sınıfımızın sorunlarına küçük hesapları çok aşan geniş açılardan bakabilen bir partiyiz. Bir başka önemli niteliğimiz de, acı gerçeklere de bakmaktan, onları görüp kabullenmekten korkmamamızdır. Bu partinin hem kendine güveninden, hem de eksikliklerini tamamlamanın, yetersizlikleri gidermenin, kusur ve hataları düzeltmenin başka yolu olmadığını bilmesindendir.

"Bunları söylemek kendini beğenmişlik, şişinmek değildir... Türkiye İşçi Partisi'nin gerçekten bu nitelikte bir parti olduğuna ben kesinkes inanıyorum. Ve bunu, Türkiye işçi sınıfının politik hareketinin geleceği açısından bir şans olarak görüyorum. Bu niteliğimiz, birleşik partinin Türkiye İşçi Partisi'nden devir alabileceği, alması gereken değerli bir kazanımdır. Arada kaynayıp gitmemeli, yitirilmemelidir."

Değerli yoldaşlar,

Bugün geriye dönüp 27 yıllık parti tarihimize baktığımızda ne çok hatalar yaptığımızı, yetersizliklerimizi, eksiklik ve yanlışlarımızı

açıklıkla görebiliriz, görmeliyiz de. Hataların bir daha yinelenmemesi, sorunların zamanında çözülmesi ve eksikliklerin giderilmesi için geçmişimizi irdelemek, bugünkü yeni yaklaşımlarımıza ve mücadelemize ışık tutacak dersler çıkarmak zorundayız.

TİP, daha ilk yıllarından başlayarak, uzun vadeli, kalıcı iş ve eylem birliği çaba ve arayışları içine girmiştir. Henüz 1962'lerde, o zamanki genel başkanın ağzından, bütün ilericileri, demokrat ve yurtseverleri birleşmeye ve birlikte eyleme geçmeye çağırıyordu. Yine aynı dönemde, Boran yoldaş, demokratik güçlerin birliği konusunda bugün bile geçerliliğini koruyabilecek genişlikte bir ele alışla görüşler ve öneriler öne sürüyordu. Partinin çalışmaları ve yaptığı çağrı sonucunda, 1962 yılında, İstanbul'da, Beyaz Saray salonunda bir toplantı yapıldı. Toplantıya ülkenin tanınmış sol, demokrat, ilerici kesimlerinden, sendikalar, yayın organları, dernekler ve odalardan 600'ü aşkın temsilci katıldı. Anayasa'ya aykırı kanunlar konusu ile birlikte, bir cephe çalışmasının çekirdeğini oluşturabilecek çok önemli kimi kararlar alındı. Alınan kararların yaşama geçirilmesinde, bu toplantının önemli sonuçları oldu. TİP 78 yasa maddesi hakkında Anayasa Mahkemesi'nde dava açtı, 141-142. maddelerin iptalini istedi. Diğerleriyle birlikte, bu istem de reddedildi. Ancak red gerekçesinin içeriği nedeniyle, Marksist yayınların serbestçe basılması yolu açıldı. Antidemokratik yasa hükümleri, parti tarafından açılan kampanyanın etkisiyle, uzun süre uygulanamadı.

TİP 1964'de, yeniden bir yandan 1961 Anayasası'nın getirdiği hak ve özgürlüklerin eksiksiz uygulanmasını sağlamak ve bunu önlemek isteyen gericiliğe karşı mücadele için, bir yandan da Kurtuluş Savaşı sırasında ve sonrasında uygulanan dış politikaya dönülmesi için, demokratlara, ilericilere, Atatürkçülere, toplumcu aydınlarla iş ve güç birliği yapmalarını öneriyordu.

Ne var ki, başkalarının dikkati çekilen bu olumlu yaklaşımlar ve çalışmalar, sürekli bir parti politikası haline getirilemedi; parti kendisi dışındaki güçlerin olumsuz etkisinden kendisini koruyamadı.

1960'larda, demokrat, ilerici güçler arasında diyalog ve işbirliğini geliştirmek için, uygun bir ortam vardı. Ancak aynı zamanda, bu politikanın yaşama geçmesini zorlaştıran çok önemli nesnel nedenler de bulunmaktaydı. Açıktır ki, partinin bu nesnel koşulları kavrayan ve bilinçli bir çabayla olumsuzlukları gidermeye çalışan bir çizgi izlemesi gerekirdi. Parti böyle bir çizgiyi belirleyecek ve yaşama geçirecek durumda değildi.

Yoldaşlar,

27 Mayıs 1960'dan sonra hızla yaygınlaşan ve politik yaşamın içinde etkin bir güç durumuna gelen demokratik, devrimci, sol güçler, üç önemli sorunla ilgili bir tartışma yürüttüler. **Birincisi**, toplumsal dönüşüm mücadelesine hangi sınıf veya kesim öncülük edecek; **ikincisi**, siyasi iktidar nasıl ele geçirilecek, bu mücadelede kitlelerin önemi ne olacak; ve **üçüncüsü**, küçük burjuvazinin ve burjuvazinin değişik bölümlerine karşı tavır ne olacak.

Partimiz de bu üç soruna ilişkin görüşünü ortaya koydu ve tartışmaya katıldı. Türkiye İşçi Partisi, sınıfının öncü güç olma rolünü ve tarihsel misyonunu savundu. Emekçi halkın kurtuluşunun ancak kendi eylemiyle olacağını, siyasal iktidara ulaşmanın tek yolunun kitlelerin örgütlü gücüne dayanmak olduğunu temel ilkesi olarak açıkladı. Partimize göre, görev, kitlelerin bilinçlendirilmesi ve örgütlenmesiydi.

Ancak tartışmalar ortak iş yapma, diyalog ve işbirliğini geliştirme gibi bir anlayışa oturtulmadan sürdürüldü. Bu dönemden başlayarak, partimizin kendi varlığını ve kimliğini koruma çabasının ağır bastığı ve bu yaklaşım ve düşüncenin de, iş ve eylem birliği sürecini olumsuz yönde etkilediği görülür. Bu yüzden demokrat, devrimci, sol kesimlere, özellikle de bu güçleri temsil eden politik hareket ve gruplara karşı doğru bir tutum içine girilemedi.

Partimiz, politikasını oluştururken, **CHP ile diğer burjuva partileri** arasındaki ayrımı dikkate almadı. Bu tutumda, CHP'nin tek parti dönemindeki baskıcı özellikleri, önemli rol oynuyordu, kuşkusuz. Ancak CHP'nin 1965 yılında "ortanın solu" politikasını

benimsemiş olması, bu konuyu en azından o zaman yeni bir değerlendirmeye tabi tutmayı gerektiriyordu.

Açıktır ki, CHP "ortanın solu" politikasının "komünizmle en iyi mücadele" yöntemi olduğu şeklindeki görüşünü hiçbir zaman saklamadı. CHP partimizin önünü kesmek ve ona yönelen yığınları kendi tarafına çekmek için yoğun çaba harcadı. Bununla birlikte, partimiz için tek doğru tutum, CHP'yi ısrarla olumlu yönde etkilemeye ve işbirliğine zorlamaya çalışmak olmalıydı.

YÖN hareketine karşı tutumumuzda da aynı şekilde, birlik vurgusu sürekli ve ısrarlı olmalıydı. Ordudan beklentilerini bir yana bırakırsak YÖN'ün politik çizgisiyle partimizin mücadele çizgisi birçok temel noktada birbirine yakınlaşıyor ve çakışıyordu. Ne var ki, YÖN çevresi yukarda sıraladığımız üç soruya da partimizden farklı yanıtlar veriyordu. Dahası, YÖN, TIP'i bir rakip, bir engel olarak görüyordu. Ölçüyü kaçırmamak kaydıyla, YÖN'ün anti-TIP bir tutumundan söz etmek, hiç de yanlış olmayacaktır.

1968'de oluşturulmaya çalışılan Dev-Güç hareketinde de anti-TIP tutum açıkça gözlenmekteydi. Ama bunlar bizim için sürpriz değildi, olmamalıydı. Parti YÖN çevresiyle tartışmakla birlikte, iş ve eylem birliği, diyalog ve işbirliği sorununu uzun vadeli olarak değerlendirmeli, birlik konusunda yapıcı ve atak olmalıydı.

Öte yandan **partimizin iç yapısı** da önemli özellikler göstermekteydi. Bu dönemde genel olarak ilerici, demokratik özlüm ve istemlerin sahibi olan kitleler üzerinde partimizin büyük bir etkisi ve ağırlığı vardı. Bu ağırlık öylesine güçlüydü ki, aslında bir demokratik cephede ya da güçbirliği hareketi içinde, partinin yanında yerabilecek kimi öğeler, Türkiye İşçi Partisi'nin en yakın halkası içine yerleşmişlerdi; üye olmasalar da, kendilerini partili saymışlar ya da parti saflarına katılmışlardı.

Değişik bir durum ortaya çıkmıştı: Parti bir yandan farklı sosyalizm anlayışına sahip öğelerin varlığını da dikkate alarak, bilimsel sosyalist kimliğini netleştirmeye çalışıyor; öte yandan da, aynı durumun etkisiyle, farklı ideolojik konumlarda olan kesimlerin de TIP gerçeğini kabul etmesi gerektiğini savunuyordu.

Partimiz sınıfsal ve ideolojik niteliğini netleştirdikçe sosyalizme

kendilerine göre anlamlar vermiş olan çevreler, bu gelişmeye karşı çıktılar. Bu, partide ayrışma ve iç çatışmalara neden oldu. Ayrışmaya, ülkemizde bilimsel sosyalist teorik birikimin yetersizliği de damgasını vurdu. Bunun sonucunda, ağırlık noktaları da kolayca kayabildi; uç görüşler belirdi; siyasi endişeler etkili olabildi. İç çatışmalar, diyalog ve işbirliği düşüncesini de olumsuz yönde etkiledi.

Yoldaşlar,

Özetle, bugün geriye dönüp baktığımızda, kendi deneyimimizden şu sonuçları çıkartıyoruz: Parti, gerek YÖN hareketiyle, gerek daha sonra oluşturulan Dev-Güç ile ve gerekse tek tek her devrimci, demokrat sol örgüt ve hareketlerle diyalog ve işbirliğini geliştiren bir çizgi izleyemedi. Daha çok bu görüşlerin hata ve yanlışlarını, tutarsızlıklarını öne çıkardı. Oysa, birlik noktalarımız çoktu ve bunlar en öne çıkartılmak zorundaydı. Bu hatalı yaklaşımımız, yalnızca o dönem için değil, daha sonraki dönemlerde de, işbirliği olanaklarını aramamızın, katılmış önyargıları yumuşatma ve ilişkileri iyileştirme çalışmalarımızın önüne dikilen önemli bir engel oldu.

1970, 4. Büyük Kongre sonrasında, artık ayak sesleri iyice duyulan askeri darbe girişimine karşı, güç ve eylem birliğinin gerçekleştirilmesi yeniden gündeme geldi. Partimiz bu amaçla, "Faşizme Hayır Kampanyası"nı başlattı. Ancak demokratik güçlerin birliği sorununa bakışımızdaki eksiklik ve hatalarımız sürmekteydi. Öte yandan ise, devrimci ve sol hareketlerin önemli bir kesimi, bizlerin tam tersine, yakın bir geleceğe büyük umutlar bağlamıştı. Bu durum, emekçi halkın karşı karşıya olduğu tehlike ve izlenecek mücadele çizgisi konularında partimiz ile öteki devrimci, ilerici, sol güçler arasında derin görüş ayrılıklarının doğmasına yolaçtı. Daha da önemlisi, pratikte ortaya çıkan bu ayrılıkları dostça tartışacak ve ayrılıkları çatışmalara dönüştürmeyecek bir ortam da yoktu.

Bu unsurların yanı sıra, parti, iktidar mücadelesinde kestirme yol arayan, bu yönde eylem yapan sol güçlerle ilişkide temkinli davranmayı seçti. Bunda legaliteyi koruma kaygısı belirli bir rol

oyladı.

Ne var ki, devrimci, sol güçlerin yanlışlarını saptamak, bu kesimlerdeki gelişmelere karşı ilgisiz kalmak ve kendini uzak tutmak sonucunu doğurmamalıydı. İlişkilerin gelişmesi ve dostça yaklaşımlar o yıllarda hemen bir sonuç doğurmasa bile, sonraki yıllarda, olumlu sonuçlara ulaşabilirdi.

1975 yılına gelindiğinde, durum önceki döneme göre, birçok bakımdan önemli farklılıklar gösteriyordu. Bir taraftan CHP, demokratik sol hareket olarak, kitlelerin ve kendini sol sayan önemli bir kesim aydınının yakın vadede umudu ve güvencesi konumuna gelmişti. Diğer taraftan ise, devrimci, sol güçler, komünistler, hızlı bir derlenme-toparlanma ve yaygınlaşma süreci içine girmişlerdi.

Yoldaşlar,

Milliyetçi Cephe iktidarının antidemokratik uygulamalarının, gericiiliğin ve faşizmin tırmanması, ardı arkası kesilmeyen ve giderek şiddetlenen faşist saldırılar, yaralamalar, öldürmeler, toplu kıyımlar karşısında, faşizmi ve gericiliği durdurmak için işbirliği yapma, giderek bir cephede toplanma düşünceleri, solun hemen her kesiminde zorunlu olarak, başlıca gündem maddesi durumuna gelmişti.

Bunların sonucunda, 75-80 yılları arası, gerek işbirliği ve gerekse politik birlik sorununa bağlı olarak, hemen her gün değişik düşüncelerin, önerilerin ortaya atıldığı bir dönem oldu. Ancak işbirliği ve demokratik güçlerin birliği yönünde olumlu ve kalıcı bir adım atılamadı. Bunun önemli nedenleri vardır. Bu nedenlerin partimizle ilgili yanı şudur: Birinci yasal döneme ilişkin bölümde de görüldüğü gibi, partimiz iş ve eylem birliği konularında zaman zaman somut çatışmalar yapmış, öneriler geliştirmiştir. Ancak bunlar tutarlı, bütüncül ve sistemli bir stratejinin parçası haline gelememiştir.

1975-1979 yılları arasında, partimizin temel çizgisi, güçlenerek, sol içinde belirleyici bir konuma yükselmekti. Bu çizgi yalnızca partimizin eyleminde değil, bütün sol güçlerin eyleminde de belirleyici olan çizgiydi. Eğer tersine bir durum olsaydı, partimize

rağmen kalıcı ve güçlü eylem birlikleri oluşurdu. 1968 döneminde başlayan bölünme, ayrışma, ayrı olarak varlığını kabul ettirme eğilimi çok kuvvetle hüküm sürüyordu. Siyasi çizgiler arasında çok yoğun bir rekabet ortamı vardı.

Partimizin 1971 öncesinden bu döneme aktarılan birikimin abartılması, "ağırlıklı duruma gelme" politikasına büyük bir dayanak sağlıyordu. Çünkü, bir varsayım olarak, hazır olan bu potansiyelin derlenip örgütlenmesi, partimizi yeniden 1962-1968 yılları arasındaki gibi, ağırlık merkezi olma durumuna getirecekti. Beklenti buydu.

Bu politika doğal olarak, partimizin özgün eylemine ve çalışmalarına ağırlık vermesi sonucunu doğurdu. Partimiz diğer sol çizgiler içindeki farklı konumunu, özelliklerini anlatmak için çaba harcıyordu. Hemen her alanda bağımsız eylemine önem veriyordu. Partimizin dışında oluşturulan eylem birliklerinin geçiciliği ve etkisizliği de, uzak durmayı görünüşte haklı kılan bir neden oluşturmaktaydı.

Yoldaşlar,

1978 sonrasında Maraş olayları ve sıkıyönetim ilanının ardından, partimizin "ikili iktidar yapısı ve gizli iktidar odağı" tanımlamasını yaptığı hatırladadır. Böylece Türkiye İşçi Partisi Türkiye'de kapitalist rejim içinde sürekli etkinlik gösteren gerici yapılanmayı açığa çıkarmakta ve dikkatleri bu yapılanma üzerine çekmekteydi. Gerçi tüm sol hareketler ve tehlikeyi gören demokratik çevreler, tırmandırılan terörün ardında CIA, MIT, Kontrgerilla, MHP gibi örgütlerin bulunduğunu söylüyorlardı. Partimiz, tek tek bu örgütlerin dağıtılması sorununun ötesinde bir sorun olduğunu saptamış, gizli bir iktidar odağının varlığına ve ikili iktidar durumuna işaret etmiş, gerçek iktidarın kimde ve nerede olduğunu belirleme görevini önüne koymuştu. Bir başka deyişle, formel olan ile reel olanın aynı olmadığını altını çizmişti. Bu saptama büyük önem taşıyordu. Ancak bu saptamaya uygun adımlar atamadık, atılamadı. Parlamentonun ve tüm demokratik kurumların korunması görevi bilince çıkarılamadı. Politikaya dönüştürülemedi. Bir çok parti belgesinde de altını çizdiğimiz gibi,

gizli iktidar odağı bir plan dahilinde ve bilinçli olarak terörü tırmandırmakta, toplumun kendi sorunlarını kendi dinamikleriyle çözüme kavuşturma yollarını tıkamaktaydı. Parlamento çalışamaz duruma getirilmiş, ekonomi ve politikada tam bir kaos yaşanmaktaydı. Sözkonusu koşullarda, ekonomide, toplumsal yaşamın ve politik mücadelenin bütün temel konularında demokratik bir istikrarın savunulması ve bunun önemli ve ivedi bir görev olarak ele alınması gerekiyordu.

Öte yandan partimiz, benzersiz bir çalışma olan "Demokratikleşme İçin Plan" ile, demokratik istikrarın, demokratik bir iktidar seçeneğinin ekonomik ve sosyal yönlerini, ayrıntılarıyla sunmaktaydı. Aynı çalışma bir sosyal demokrat iktidarın da acilen ve görece olarak, bir demokratik seçenek oluşturabilmesi bakımından ana noktaları ortaya koymaktaydı.

Bu sıralarda, sol içindeki ilişkilerin başlıca özelliği rekabet ve çatışmaydı. Bu nedenle gücbirliği çalışmaları ve ortak eylemler gerektiği biçimde ele alınamıyor, etkinlikleri sınırlı kalıyordu. Partimiz de, etkili ve yönlendirici konumda değildi. Parti, kitlelerle birleşmemek konusunda solun genel dağınıklığından ve etkisizliğinden nasibini alırken, kendi etkisizlikleri ve hataları da sorunu derinleştiriyordu.

Yoldaşlar,

TİP, işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisiydi. Parti, temel belgeleriyle, ideolojik konumu ve savaşıyla, politikası ve eylemiyle, bunu kuşkuya yer bırakmayacak biçimde kanıtlamıştı. Ne var ki, parti, bu niteliği taşımakta olmanın sağlayacağı ağırlık ve olanağa kitleler nezdinde tam olarak erişebilmiş değildi. Bu çelişkili durumun nesnel kaynağı, işçi sınıfı hareketinin özgün tarihsel nedenlerle ayrışmasıydı. Öte yandan parti, daima usturanın keskin ağzında yürümüş, mücadele vermişti, vermekteydi. Daima legalite sınırlarının en uç noktasında, bu noktayı ilerletici, mesafe kazandırıcı olmuştu. Ancak aynı ölçüde, baştan beri sürdürülen parti yasallığını koruma titizliği, bunun ortaya çıkardığı legal gelenek de, parti yaşamının her alanına damgasını vurmuştu, vurmaktaydı. Bu da, çelişkinin diğer bir

öğesini oluşturunuyordu.

Yoldaşlar,

Partimiz 79 Kongresi'nde, en başta partinin bilimsel sosyalist niteliğini vurgulama niyetini taşıyordu. Bu nitelik, partinin tarihsel konumu ve yasallığı arasında bir çelişki bulunmaması gerekiyordu. Partinin enternasyonalist karakteri vurgulandı ve "her hal ve şartta görev başında" olacağı karar altına alındı. Partimiz dünya komünist hareketi içindeki yerini tanımlamış, bunun kendisine yüklediği sorumluluğu da yükümlenmişti. Parti yaşamının kesintisiz sürdürüleceği, legal ya da illegal, tüm savaşım biçimlerine hazır olunacağı ortaya konmuştu.

Bu kararların zamanlamasının 79 Kongresi'ne rastlaması, birçok öğenin üstüste çıkışması nedeniyleydi. Türkiye İşçi Partisi, geldiği noktada, yasallık-toplumsal meşruiyet sınırlarını çok daha açık ve kesin zorlamak durumundaydı. Aynı zamanda, keskinleşen savaşım koşulları, her türlü savaşım biçimine hazır olmayı gerektiriyordu. Partinin yasal olarak kapatılma olasılığına karşın, örgütlü savaşımın sürekliliği garanti altına alınmalıydı. Partinin bilimsel sosyalist niteliğine ilişkin hiçbir kuşkuya yer kalmamalıydı. Kuşkusuz TİP, hiç bir zaman illegaliteyi hareketin gücünün bir göstergesi ya da hareketin güçlendirilmesinin bir aracı olarak görmedi. TİP için illegalite, deneyiminin de gösterdiği gibi, esas olarak hareketin ve kadrolarının korunmasının ve sürekliliğin sağlanmasının bir aracıydı.

Kongre, bir başka konuya da açıklık getirdi. Y.Küçük ve çevresinin partiye ilişkisinin kesilmesini onayladı. Bu çevrenin örgütsel, politik etkinliği önemli değildi; ancak Türkiye İşçi Partisi'ni dosta, düşmana karşı yalnız bırakan bir politikanın temsilcisiydi. Y.Küçük kendine, tüm sola, dünya komünist hareketine "yukardan" bakan, demokratik hareketi hiçe sayan bir misyon yakıştırmakta, partinin yayın olanaklarını da kullanarak bunu TİP'e maletmeye çalışmaktaydı. Bu tutum, partiyi diğer sol güçlerden soyutlayıcı olmakla kalmıyor, aynı zamanda onun enternasyonalist karakterini de tartışmaya açık hale getirme tehlikesini içeriyordu. Sonuçta, partinin enternasyonalist niteliği

ve birlikten yana tutumuyla bağdaşmayan bu görüşler etrafında bir grup oluşturmaya kalkışanlar, partiden uzaklaştırıldılar. 79 Kongresi de bu süreci noktaladı.

Kongrede, alınan kararlar çok önemliydi ve parti tarihinde önemli bir aşama oluşturdu. Ancak, yalnızca alınan kararlarla partinin legal geleneğinin olumsuz etkileri bir çırpıda aşılamazdı. Güçlü bir önderliğin yaratılması sorunu önde duruyordu. İdeolojik çalışmanın parti yaşamının merkezinde yer alması ve güçlendirilmesi, profesyonel kadroların çoğaltılması ve eğitimi, parti örgütlerinin ve militanlarının her savaşım biçimine yatkın hale getirilmeleri ve buna bağlı olarak yeniden yapılanma, çoktandır bekleyen görevler halindeydi. Yayınlarımız, ideolojik ve politik savaşım araçları olarak bakıldığında, yetersizdi. Partimizin genel hareketliliği içinde, uzun vadeli planlı eylemlerin yerine, olayların gelişimine bağlı çıkışlar ve tek seferlik eylem ve gösteriler daha büyük bir yer tutuyordu.

Yoldaşlar,

Kongre kararları, büyük önemlerine karşın, partinin savaşımına, yakın vadede yeni bir ivme kazandırmadı. Soldaki bölünmüşlüğü yarattığı rekabet havası, tüm siyasal akımlar gibi, partimizi de etkiliyordu. TIP, 1979 yılı içinde iki olayı bu hava içinde yaşadı: 1 Mayıs ve ara seçimler.

1 Mayıs 1979'da konulan yasaklara karşı partimizin yürüttüğü protesto eylemi, işçi sınıfının ve demokrasi mücadelesinin yasaklarla durdurulamayacağını gözler önüne serdi.

Ara seçimlerin Türkiye'nin siyasal yaşamında önemli rol oynayacağı önceden belli olmuştu. TIP bu saptamayı yaptı. Ne var ki, ara seçimler esas olarak, sol içindeki yarışmanın somutlanacağı alanlardan biri olarak seçildi. Bu yanılla önemsendi. Başka bir deyişle, TIP ara seçimleri, ağırlığını koyma fırsatını bulacağı bir olay olarak değerlendirdi.

Türkiye İşçi Partisi, seçim ortamının sağladığı olanaklardan asıl başka önemli bir amaç için, partinin niteliğinin propagandasını yapmak için de yararlanmak istemişti, bunda da başarıya ulaştı. Bu tutum, TIP'in kongre kararlarıyla tutarlılık içindeydi.

Tarihimizde ilk kez milyonlara komünistlerin açık propagandası yapıldı. Oya dönüşmese de, gerici şartlandırma ve demagojilerin kırılması ve partinin 12 Eylül sonrası çalışmaları bakımından, yapılan iş çok önemliydi.

Yoldaşlar,

Her geçen gün değişen, yeni özellikler kazanan bir dünyada, en köklü değişiklikleri gerçekleştirmenin biricik adayı olan devrimci bir partinin kendisini yenilemesinden daha doğal bir şey düşünülemez. Dünyayı değiştirmeye çalışan bir parti, kendisini değiştiremiyorsa, söyledikleriyle tutarlı olamaz.

Partimize gelince, partimiz kendisini aşma, yenileme çabasını devamlı gündeminde tuttu. TBKP Program Tasarısı ile ortaklaşa gerçekleştirdiğimiz yeni programatik platform, kendi payımıza ifade edecek olursak, bu yenilenmenin en son ve somut göstergesidir.

Burada, değişiklik gereksiniminin yalnızca dışımızdaki koşullardaki değişimlerden kaynaklanmadığını, yanısıra deneyimlerimizin de gelip dayandığı tek sonuç olduğunu belirtmeliyiz.

"Tek Parti Tek Cephe" kararları, gerçekleşmesi de özgün bir deney olan genel tartışma sürecinden süzülerek ortaya çıkmıştı. Kararlar bu sürecin sonunda her üyenin, her birimin emeğini içeren bir toplama ulaşmıştı. "Tek Parti Tek Cephe" kararlarının partimizin ideolojik-politik platformunun zenginleşmesinde önemli sıçrama yarattığı bugün çok net görülüyor.

1975 Programı öncesinde, kuşkusuz, önceki program, kongre kararları, özellikle de 4. Büyük Kongre kararları deneyimizin parçaları olarak duruyor. Bunlar da komünist hareketin daha önceki ideolojik-politik çalışmaları gibi bugünkü düzeyimize ulaşmamıza önemli katkıda bulundular.

"Tek Parti Tek Cephe" kararlarını 1975 Programı'nın geliştirilmesi, zenginleştirilmesi ve yetkinleştirilmesi çabası olarak değerlendirmek gerekiyor.

Yoldaşlar,

Bu nokta önemlidir. Çünkü bir partinin kendisini yenileyebilmesi,

bilimselliğin zorunlu kıldığı en önemli ölçütlerden olan nesnelliğin korunmasıyla olanaklıdır. Programatik evrimimizi doğrularıyla yanlışlarıyla, ama bütün yönleriyle kavrayamazsak, ne genel tartışmanın sonuç belgesinin, ne de sonraki gelişmelerin önemini göremeyiz.

"Tek Parti Tek Cephe" kararlarının, sanırım en yalın anlatımıyla, parti yaşamında sekterliğe yolaçabilen programatik belirsizliklerin giderek ortadan kaldırılmasına olanak veren bir süreci başlattığını söylemek doğru olur. Bu kararlar, yakın stratejik iktidar hedefi, barış ve demokrasi güçlerinin eylem ve cephe birliği, genel olarak ittifaklar sorunu, burjuva partilerine karşı tutum gibi konulardaki bulanıklıkların, boşlukların aşılmasına yardımcı oldu. Görüşlerimizin olgunlaşmasını sağladı. Sekter yaklaşımların önünün alınmasına katkıda bulundu. Yeni politikalar üretilmesini sağladı. Ve daha da önemlisi, partiye, eksikliklerinin üstüne cesaretle yürümesinin sürekli uğraş olduğunu öğretti. Bugüne ulaşmamıza hız kattı.

Kısacası, "Tek Parti Tek Cephe" ile sonuçlanan genel tartışmamız, partimizde bir canlılık yaratmış, biriken sorunların çözümü için etkin bir arayışın kapısını açmıştır. Partinin ideolojik-politik-örgütsel, her alandaki sorunlarının derinlemesine irdelenmesini sağlamıştır.

Yoldaşlar,

Partimizin içe yönelik bu çalışmaları sürerken, iç ve dış gericilik ülkeyi hızla faşist diktatörlüğün pençesine sürüklemiş, yaygınlaşan sıkıyönetim altında faşist çetelerle birlikte, ordu ve polis de halk üstündeki baskısını yoğunlaştırmıştı. Bilimsel sosyalist hareketin tekleşmesi ve demokrasi güçlerinin birliğinin gerçekleşmesi için de her düzeyde birlik için de ciddi adımlar atmanın ortamı yoktu.

Buna bir de, parti içinde ortaya çıkan grubun nedenini oluşturduğu sonu gelmez tartışmalar içinde boğulmuş, iş yapılamaz duruma düşülmüş olmasını eklemek gerekir. Bu durum partinin aldığı kararları yaşama geçirmesi, bunun için durmaksızın mücadele etmesi, gücünü ve etkinliğini artırması, örgütsel

sağlamlığa ulaşması görevini ilk sıraya çıkarıyordu. Öznel niyetler ve bu yolda ileri sürülenler her ne olursa olsun, bu grubun ortaya çıkmasının temelinde, ağırlaşan koşullar altında partimizin, önündeki görevleri başaracağına ve sorunları aşacağına inançsızlık vardı. Grubun bu temeldeki tutum ve yaklaşımı, özellikle bilimsel sosyalist hareketin birliğinin önüne dikilen ve partimizden kaynaklanmayan öznel engellerin güç bulmasını sağlayan bir bahane oldu. Sözkonusu grup, nesnel olarak, partinin birlik için etkili bir çalışma yürütmesini engellemiş oldu. Üstelik bu, birlik adına yapıldı.

Sonucu biliyorsunuz yoldaşlar. Parti 12 Eylül'e bu koşullarda girdi, Merkez Komitesi, grubun önde gelenlerinin üyeliklerini dondurdu. Daha sonra ise, grup çalışmasını sürdürmekte ısrar edenler ve kendilerini parti dışına çıkaranların durumlarını saptamakla yetindi ve üyelik ilişkilerini sona erdirdi. O günleri yaşayanlar 12 Eylül darbesinden birkaç saat öncesine kadar, genel merkezde hala grubun ortaya çıkardığı problemlerin tartışılmakta olduğunu, şimdi buruk bir gülümsemeyle hatırlamaktalar. Ama ayların haftaların değil, günlerin saatlerin dahi değer taşıdığı bir dönem yitirilmişti.

Yoldaşlar,

Türkiye İşçi Partisi 12 Eylül'ü boğucu tartışmaların neden olduğu eylemsizlik içinde ve kuşkusuz legal bir parti olarak karşıladı. Parti kesinlikle mücadelesini sürdürmeye kararlıydı. Ancak 79 Kongresi'nden o güne kadar partinin her hal ve şartta görev başında olmasını sağlayacak, genel başkanın bu konuda yetkilendirilmesi dışında, tek adım atılabilmiş değildi.

Parti bu yetki ve anlayış çerçevesinde yeni organlarını oluşturdu ve gizlilik içinde çalışmaya başladı. Bir partinin geleneğiyle içinde bulunduğu koşullar onun nesnelliğini oluşturur. TIP'in illegal çalışması da kendi nesnelliği içindeydi. Kesinlikle köktenci bir ele alışla yeniden örgütlenmeye gerek vardı. Oysa, özellikle başlangıçta, örgütsel düzenleme daha çok güncel gelişmelere göre gerçekleşti.

12 Eylül sonrası oluşturulan Politik Büro ilk toplantılarında

öncelikle darbenin karakteri ve öne çıkardığı görevler, örgütlenmenin yenilenmesi ve yayın çalışmalarının biçimi üzerinde durdu.

Darbenin niteliği Çark Başak'ın Ekim '80 sayısında kapsamlı biçimde açıklandı ve sonraki sayılarda da gündemde tutuldu. Bu saptamalar, Merkez Komite'nin Kasım '80 toplantısına sunulan Politik Büro Raporu'na, bu Rapor'a dayanılarak hazırlanan üyelik yenileme belgesinin ilgili bölümüne kaynaklık etti. Partimizin, darbenin niteliği ve ona karşı savaşım konularında yaptığı saptamalar ve bunlara dayalı geliştirdiği tezler büyük önem taşıyordu.

Gerek ikili iktidar durumu saptamasında, gerekse 1 Ocak Muhtırası'nın çözümlenmesindeki yaklaşımımızla bir darbe olasılığını dikkate aldığımızı göstermiştik. "Tek Parti Tek Cephe" belgesinde de, tehlike ve olanaklar artıyor, demiştik. Darbe gerçekleştiği zaman, niteliği konusundaki yaklaşımlarımızın da önceki saptamalarından kaynaklanması doğaldır.

Değerlendirmelerimiz burda da kalmadı. İlk günden başlayarak, darbenin özgün yanları ve demokratik kılıfa büründürülme açılımları da saptandı ve açıklandı.

Yoldaşlar,

Darbe uzun uzadıya düşünülmüş, 12 Mart ve Yunan cuntası deneylerinden dersler çıkarılarak hazırlanmış, NATO'cu, tekelci bir darbeydi. 12 Mart'tan, kararlı olmak, sonuna kadar gitmek, hedefleri doğru seçmek gibi dersler çıkartılmıştı. Yunan cuntasından da burnunun dikine gitmemek, örtülü, güdümlü ve parlamenter görünümlü bir modele dönüşebilmek gibi sonuçlar üretilmişti.

Darbe esas olarak, işçi sınıfına, Kürt ulusal hareketine ve demokratik yurtsever güçlere yönelmişti.

Darbe aynı zamanda küçük bir azınlığın dışındaki burjuva kesimlere yönelmiş bir işbirlikçi tekelci sermaye saldırısıydı. Cuntanın isteği, bu kesimleri kendisiyle politik uzlaşmaya zorlamak ve bağımlı kılmaktı.

Darbe emperyalizmin özellikle ABD'nin tam desteği ve

yardımla gerçekleşmiş, orduyu bir bütün olarak işin içine sokmayı esas alarak planlanmıştı.

Darbe ekonomik, siyasal yapıda köklü, gerici değişiklikler yapmayı, devlet yapısını gerici temellerde yeniden düzenlemeyi, askeri açıdan emperyalizme daha da bağlanmayı, apolitik, kültürsüzleştirilmiş, ve yeni ekonomik yapıya uyum sağlayacak yeni bir insan tipi yaratmayı hedef almaktaydı.

Öyleyse izlenecek ve geliştirilecek politika da, bütün bunları dikkate alacaktı. Bu görüşlere dayalı parti politikasının ana hatları Eylem Platformu ve Yenilenme belgesinde ortaya kondu.

Diğer yandan Politik Büro, ayrıca partinin yerel örgütleri, yayınları ve basını, dağıtım mekanizmalarıyla ilgili kararlar aldı, gerekli görevlendirmeleri yaptı. Buna karşın, merkez çalışması açısından yaşamsal önemde olan, basım-dağıtım vb. teknik olanak ve görevlerin, eldeki tüm güç ortaya konarak bizzat yaratılması gerekirken, bunların yerel örgütlere devredilmiş olması, ne araç gereç, ne de bunlara dayalı görevlerin yerine getirilmesi bakımından yarar sağladı; bu önemli bir yanlımız olmuştu.

12 Eylül sonrası yeniden oluşturulan Merkez Komitesi ilk toplantısında politik koşulların değerlendirilmesi, öncelik taşıyan görevler, devralınan mirasın yetersizliği, ağır örgütsel sorunlar, partinin sürekliliğinin garanti altına alınması ve güvenin sarsılması olguları ele alındı. Ancak saptanan sorunların önemine denk düşen somutlukta bir örgütlenme çizgisi belirlenemedi.

Yoldaşlar,

Partinin önündeki sorunların aşılması, merkezi politik önderliğin güçlendirilmesine sıkı sıkıya bağlıydı. Bu nedenle, politika üretimi yalnızca Politik Büro işi olarak görülmemeli, mücadelenin sürdüğü her yerde, bu çalışmaya etkin katılma mekanizmaları yaratılmalıydı. Çalışmaların verimliliğini sağlama endişesi yanında, özellikle bu nedenle, Yürütme Komitesi çalışmalarının ideolojik-propaganda ve örgütlenme olarak iki ana bölümde toplanması kararlaştırıldı. Bölümlerin görev alanları, oluşturulacak alt birimler somut olarak belirlendi. Bölümler arasındaki eşgüdümün Yürütme Komitesi tarafından

sağlanması, Merkez Komitesi üye ve yedeklerinin merkez çalışmalarında işlevsel kılınması amacıyla, bölümlerde ve alt birimlerde görevlendirilmeleri kararlaştırıldı. Bu yaklaşım, ne yazık ki, olumsuz koşulların bastırması nedeniyle, doğruluğuna karşın, gerçekleştirilemedi.

12 Eylül'den bir yıl sonra Yürütme Komitesi, cuntanın, ilk günden beri beklenen saldırısına ilişkin belirtilerin güçlenmiş olması ve buna dayalı güvenlik sorunları ve kolektif çalışmayla hazırlanma özelliğini yitirmiş olması gerekçeleriyle, merkez yayın organının dağıtımını durdurdu. Amacına uygun biçimde yeniden yayınlanmasını sağlayacak bir plan hazırlanmasına bu döneme kadar temel sorunların ele alındığı, broşür tipi yayınların bu boşluğu doldurmasına karar verildi.

Nitekim gelişmeler kaygıları doğruladı yoldaşlar. Bu tarihte yapılması planlanan Merkez Komitesi toplantısı iptal edildi. Ancak Çark Başak'ın dağıtımının, yalnızca güvenlik açısından sakıncalı yerlerde değil, bütün birimlerde son verilmesinin maliyeti çok ağır oldu. Örgüte ve kadrolara yol gösterme ve ilişkiler açısından büyük tikanıklıklar yaşandı.

'82 başlarında partiyi hedef alan saldırıların genel bir değerlendirmesi yapıldı ve örgüte iletildi. Değerlendirme, alınan önlemler nedeniyle, uğranan kaybın görece az olduğunu saptıyor, ancak gerek örgütsel düzeyde, gerekse kişisel direnme yönünde ciddi zayıflıkların açığa çıktığını vurguluyordu.

Cuntanın saldırısı, yolaçtığı süreç bir bütün olarak incelendiğinde, çok sayıda yoldaşımızın örgütü ve diğer yoldaşları koruyan, partiyi ayakta tutan örnek bir inanç ve moral gücü sergilediği görülmektedir. Bunun yanında, deneyimsizlik ve hazırlıksızlık nedeniyle, yapılan yanlışlar da az olmamıştır.

Saldırı sonrası çalışmalar, bir süre en alt düzeye indi. Merkezin yararlandığı olanaklar fiilen ortadan kalkmıştı. Bu boşluk, değişik mekan ve koşullarda bir anda doldurulamadı. Yeni dönemin başındaki anlayışın tersine, belli bir geri çekilmeyi göze alan, "daraltılmış çalışma" yürütülmek istendi. Ancak görevlerin somut bir takvime ve plana bağlanamaması yüzünden ciddi adımlar

atılamadı. Merkezi çalışmaların sürekliliği bozulmaya başladı. Düzenli toplanamama, alınan kararların izlenmemesi ve uygulanmaması genelleşti. Bu dönemde gerek partinin mücadelesinin, gerekse merkez çalışmalarının kendisini güçlendirme doğrultusunda, birçok olumlu karar alındı, ancak uygulanamadı. Giderek karar almakta da güçlük çekmeye başlayan, kararlarını izlemeyen, kendini ve görev verdiği kademeleri eleştiremeyen parti merkezi, zaman zaman kurul çalışması özelliklerini de yitirir oldu. Sık sık önlemler alındı, ancak hiçbir kurul çalışmalarında beklenen toparlanma, canlanmayı sağlayamadı.

Yoldaşlar,

Parti genelindeki dayanışma, ilişki ve haberleşme zayıftı. Zaman zaman hapisteki ya da mahkemesi süren yoldaşların durumundan çok geç haber alınıyor, gerekli dayanışma zamanında gösterilemiyordu. Partinin durumu, aranan ya da mahkemesi süren bütün yoldaşlara erişerek, onları tümüyle yönlendirmeye elvermiyor, çoğunun durumu kişisel tercihleriyle belirleniyordu. Hukuk alanında, özverinin doruğundaki kişilerin çabalarına dayanılıyordu. Ne ki bu da yeterli değildi. Bütün hukuk çalışmalarını merkezileştirmek, yaygınlaştırmak, yönlendirmek gerekiyordu. Yürütme Komitesi elinden gelen bütün önlemleri olarak, merkezileşmeyi özendirmeye çalıştı. Ama kimi kişisel sorunların ve kişisel bakış açılarının, kolektif önüne geçmesini önleyemedi. Söz konusu merkezileşme sağlanamayınca, hukuk çalışmasının genel etkinliği de düştü. Bunun genel dayanışma ve ilişkiler üzerinde dolaylı ve dolaysız, ciddi olumsuz etkileri oldu.

Ancak, hareketin tümünü ilgilendiren aksaklık ve eksikliklere karşın, yoldaşlarımız, cuntanın hukuk alanındaki saldırısına kararlılıkla karşı koydular, işçi sınıfının ve politik hareketinin onurunu korudular. Demokrasi ve sosyalizm savunuldu. Yoldaşlarımız mahkemeye birlikte çıktılar, parti bütünlüğünü korumak onuru ile davrandılar. Sonuçta, partinin yüzünü ağartan bir tutum tarih önünde belgelendi.

Partimiz bu dönem boyunca Kurucu Meclis, Anayasa, Anayasa

oylaması, siyasi partilerin kuruluşu, sosyal demokrasi, seçimler, sendikal hareketin birliği vd. konularında doğru yaklaşımları dile getirdi. Kürt ulusal sorunuyla ilgili olarak, bu soruna gereken önem ve ağırlığı verdi. Daha önce legal konumundan dolayı açıkça ifade edemediği görüşlerini dile getirdi. 12 Eylül öncesinden beri sürdürülmekte olan en geniş ittifaklar politikası içinde, Kürt ulusal demokrat hareketine gereken ağırlığı veren bir politika geliştirdi. Partinin yayınları, en kötü günlerde Türkiyeli demokrat, ilerici, sosyalist güçler için moral ve övünç kaynağı oldu.

Partimiz, ikili ilişkilerde sergilediği birlikçi tutumu her alanda, mücadele içinde kanıtlıyordu.

Ne var ki, bütün bu olumlu göstergeler partiyi, ancak "bunalım" sözcüğü ile anlatılabilecek ciddi bir durumdan uzakta tutmaya yetmedi. Buna yolaçan nedenler esas itibarıyla yönetseldi. Durum ciddi ama, partinin üstesinden gelemeyeceği gibi de değildi. Seferber edilebildiği takdirde, aşmak için gerekli her olanağa sahipti. Bu noktada partinin asıl ihtiyaç duyduğu, açık yürekli ve çözücü bir eleştiriydi.

Yoldaşlar,

Yürütme Komitesi, partiyi içinde bulunduğu olumsuz durumdan ancak MK'nın çıkarabileceğini saptadı. 1984 yazında yapılan Merkez Komitesi toplantısına, partinin sorunlarını irdeleyen ve Merkez Komitesinden beklenenleri ortaya koyan bir raporla gidildi.

Yürütme Komitesi raporu, dört yıllık deneyimin, bize merkezi önderlik güçlendirilmeden, partinin hiç bir sorununun, çözülemeyeceğini gösterdiğini belirtiyor ve tüm sıkıntıların temelini yönetsel olduğu saptamasını yapıyordu.

Partinin tüm sorunlarını kavrayabilen, bunların içinden ana olanını yakalayabilen, olanakları bilen, karar almada gecikmeyen, kararlarını örgüte anlatabilen, görevlerini tanımlayabilen, çalışmalarını bir plana bağlayabilen, perspektifi olan, sorunları bu perspektif içinde çözmeye sabırlı ve şaşmaz bir rota tutturan, mücadele araçlarını ve olanaklarını yaratabilen ve eski alışkanlıklardan kurtulmaya, kendini yenilemeye ve teorik

çalışmaya yatkın bir merkez. Merkezi önderlikten anlaşılması gereken buydu. Tüm çalışmaları, merkezin etkinliğini artırma noktasında yoğunlaştırmak gerekiyordu. Darbe ertesinde merkezi önderlik sorununun, bütün kapsamı ve artan önemiyle, gerektiği gibi kavradığını ve ele alındığını söylemek zordu. Bu konuya, parti yaşamındaki çözümleyiciliği kavranmadan yaklaşıldı. Bu durum, Yürütme Komitesi raporuna göre, başlıca şu ciddi sonuçları doğurmuştu:

Bütün temel çalışmaların ele alındığı ana kademe olması gereken Merkez Komitesi, parti yaşamında belirleyici olması gereken yerinden uzaktı.

Güvenlik mekanizmaları yaratarak, merkezi çalışmaların sürekliliği, güvenlik altına alınamamış, gerekli teknik aygıtlara sahip olunamamıştı. Gelebilecek saldırıları dikkate alarak, merkez çalışmalarındaki kesintisizliği sağlayacak önlemler alınamamıştı. Merkezin, çalışmalarını sürdürebilmesi için gerekli, sağlam bir teknik-kadrosal tepe örgütlenmesinin yokluğu önemli bir olumsuzluk olmuştu. Tüm örgüt yapısının beyni olarak Merkez Komitesinin, örgütle sıkı ilişkileri, yönlendiriciliği ve yönetim-denetim görevi gereğince ele alınamamış, merkezle alt örgütler arasında kopukluk oluşmuştu.

Yurtiçi ve yurtdışı arasındaki ilişkiler zayıf kalmış, merkezi görevleri üstlenmede, karşılıklı olarak iltifatkar davranılmış, bu durum önderlik konusunda olumsuz bir rol oynamıştı. Önderliğin başlıca aracı olan, merkez yayın organı sorunu çözümlenememişti. Kadroların zayıflığı anlaşılmış, ancak yetiştirilmelerine ilişkin politika ve uygulanmasına ilişkin kararlar ortaya konamamıştı.

Yoldaşlar,

Merkezi önderliğin bir özelliği de kolektif olarak varolma zorunluluğudur. Bunun temel ögesi, bireysel sorumluluğu ve inisiyatif dışlamayan, işbölümüne ve uzmanlaşmaya dayanan bir çalışma tarzını içeren, yönetim yapısıdır. Yürütme Komitesi çalışmalarındaysa, artan verimsizliğe paralel olarak, kolektif çalışma, yerini ilkesiz bir hoşgörüyü bırakmıştı.

Politik önderlik, teorik çalışmayla beslenmeye doğrudan bağlıdır. Konu, partinin örgütsel çalışmaları için de, aynı derecede önemlidir. Partide örgütsel ve politik çalışmaların örgütlü yürütülen ve süreklilik kazanmış bir teorik-ideolojik çalışmayla beslendiğini söylemek olanaklı değildir. Partide teorik ve ideolojik çalışmaların durumunu, zaman zaman ve o andaki ihtiyaçlar dolayısıyla yönelinen ve asıl olarak da bireysel çabalara dayalı bir çalışma olarak belirlemek ve bunu, kurtulmamız gereken bir alışkanlık olarak saptamak gerekiyordu.

Bu konudaki zayıflık, 1984 öncesinde, temel belgelerin düzenlenmesine yönelik çalışmalarda, sınıf mücadelesinin gereklerine uygun politikalar üretmede yetersizlik; merkez yayın organının partinin önündeki politik-ideolojik-örgütsel sorunlar ve görevlerle, mücadele hedeflerinin ele alınıp çözümlendiği, politikaların eylemsel ifadelerin ötesinde, teorik temellere kavuşturulduğu ve böylece pratik yaklaşımların sınırlılığının aşıldığı bir platform haline gelememesi; örgüt çalışmalarına bir perspektif kazandırılmaması; parti içinde eğitimin önemle ele alınıp örgütlenememesi, kadro yetiştirilememesi gibi sonuçlara neden oldu.

Merkez Komitesi 1984 yaz toplantısında, Yürütme Komitesi raporunu tartışarak onayladı. Partinin yaşadığı tikanıklığın aşılması ve merkezi önderliğin tahkimi için bir dizi karar aldı.

Kararlarda, bu konuda başlangıç noktasının, öncelikle Merkez Komitesinin yeniden kişiliğine kavuşması olduğu belirtildi. Merkez Komitesinin, politikalar üretilmesinde birinci kademe olması gerektiği, Merkez Komitesinin toplanma ve çalışma düzeni, bütün üyelerini kapsayan görev bölüşümü gibi, konunun değişik görünümüne ilişkin kararlar alındı. Yürütme Komitesinin görev ve yetkileri belirlendi. Partinin öncelikli çalışma alan ve hedefleri saptanarak, işçi sınıfı ve sendikalar, gençlik ve parti basınının çalışmasının önemle altı çizildi.

Merkez Komitesinin bu toplantısından sonra parti, içinde bulunduğu durumdan çıkmasını bildi. Bu, özellikle çalışmaların belirli alanlarda yoğunlaştırılmasıyla başarılı. Sendikal alanda ve

gençlik içindeki çalışma ve örgütlenmenin yükseltilmesine özel önem verildi. Bu alanlarda hedefler saptandı. Partinin propaganda etkinliğini artıracak ve örgütlenmesini kolaylaştıracak yeni yayınlar planlandı.

Yoldaşlar,

Bilindiği gibi 12 Eylül'ün ilk eylemlerinden birisi de, sendikal faaliyetleri askıya alarak, DİSK ve bağlı sendikaların faaliyetlerini durdurmak oldu. Grevler kaldırılıp yasaklanırken, toplu sözleşme yapma yetkisi sendikalardan alınarak Yüksek Hakem Kurulu'na verildi. "Mecburi Tahkim" uygulandı. Binlerce DİSK'li yönetici gözüaltına alındı, işkence gördü, tutuklandı. DİSK'in mal varlığı kayımlara teslim edildi. İşçilerin emeklilik haklarına, kıdem tazminatlarına, ikramiyelerine, ücretlerine ve tüm sosyal haklarına kısıtlamalar getirildi. Genel olarak uygulanan "depolitizasyon" politikası içinde sendikalar ve kitle örgütlerinin birbiri ile ilişki ve bağları koparıldı, yok edildi. Örgütsüzlük, sendikasızlık, yasal kısıtlamalardan ayrı olarak da teşvik edildi.

DİSK'in faaliyetlerinin yasaklanması, işçi sınıfımızın ekonomik-demokratik mücadelesini çok güç durumlarla yüz yüze bıraktı. Kısa bir sürede işçiler, DİSK'e indirilen darbenin kendilerini hedef aldığını gördüler. DİSK'in faaliyetinin durdurulması Türk-İş'in ve öteki sendikaların çalışmalarını olumsuz etkiledi, Türk-İş'i de güçsüz bıraktı.

Tüm bu olumsuzluklara karşın kitlelerin demokrasi özlemi ve bu uğurdaki mücadeleleri eksilmedi, arttı. Sendikal hakların ancak güçlü bir demokratik hareketle birlikte kazanılabileceği görüşü her geçen gün daha geniş kesimleri etkisi altına aldı. Gene etkin bir kitle eylemiyle desteklenmeyen sendikal mücadelenin sonuç alamayacağı, karşı çıkılamayacak bir gerçek durumuna geldi. Sendikaların, temel görevlerini yerine getirebilmeleri, Anayasa ve yasalardan kaynaklanan engellere karşı mücadele ile birlikte, yani, demokrasi mücadelesi ile birlikte mümkün olabileceği gerçeği, yaşanılarak öğrenildi.

Bu sonuçlar, sendikal mücadeleyi her geçen gün daha çok politikleştiriyor ve radikalleştiriyor. Veya böyle bir yolun

zorunluluğu kavranıyor. Bu gerçekler bütün sendikaların eylem çizgisi olma potansiyelini taşıyor. Bu eğilim sendikaların barış ve demokrasi mücadelesinde rollerini artırmanın koşullarını olgunlaştırıyor.

Partimiz, sendikal mücadelede tekellerin saldırısına karşı koyma ve bu saldırıları püskürtme mücadelesinin başlangıç noktasının sendikaların etkin örgütler durumuna gelmesi olduğu saptamasını yaptı. Sendikal demokrasi talebi bugün birçok işçi grubunu, sendikacıyı harekete geçiriyor.

Partimizin sendikal demokrasi önerisi politik görüşü ne olursa olsun, bütün namuslu, dürüst, işçiden yana sendikacıları ve işçi liderlerini kapsıyor, onlar tarafından kavranıyor. Sendikal demokrasi sendika içi işleyiş kanallarının açılmasını, işçinin kararlarda ve yönetimde söz sahibi olmasını, sendikaların canlı bir işleyiş zemininde politikalarını saptamalarını içeriyor. Sendikal demokrasi ile sendikaların merkezi liderlikleri güçlenecektir.

İşçi sınıfının sendikal birliği en yığinsal konfederasyonda, Türk-İş'te sağlanmaya yöneldi. Bu, uzun bir süreçte sabırlı bir çalışma ile başarılabilecektir.

DISK'in açılması ve mal varlığının geri verilmesi istemi; onun 17 yıllık pratiğinin, sendikal harekete kazandırdığı olumlu deneyimlerinin, sendikal hareketin birlik sürecini derinleştirmek ve güçlendirmek için, gündemimizden inmeyecektir.

DISK işçi sınıfımızın sendikal hareketteki onurudur. DISK partimizin onurudur. DISK tüm komünistlerin onurudur.

Yoldaşlar,

Partimiz 12 Eylül darbesinin ardından gençlik içindeki parti çalışmalarını ilgilendiren kararlar aldı. Bu kararlardan ilki gençlik kadrolarının partiye aktarılmasıdır. Gençliğin örgütsel bağımsızlığı yeterince gözetilmeden ve tartışması olmadan alınan bu karar, sonuçları itibarıyla 1980 sonrasının kesintisizinde önemli rol oynamıştır.

1984 yılının sonları partimizin gençlik politikasında belirgin bir yenilenme başladı. Rejimdeki geriye çekilme farkedilir hale gelmiş ve bu durum yeni olanaklar yaratmıştı. Öncelikle politik çalışmanın

demokratik kitle hareketleri alanına kaydırılması gereği ortaya çıktı. Açık çalışmanın kilit önemde olduğu görüldü. Bu nedenle örgütsel çalışmalarda esnek bağlarla yaklaşım esas alındı. İllgalite unsurları gereken en alt düzeye indirildi. Rejime karşı olan güçlerle çatışmacı değil, dayanışmacı ilişkiler kurulması düşüncesi geliştirildi. Bütün bunlarla birlikte, genel çalışmanın içinde yasal yayın bir araç olarak önem kazandı. Bu süreç aynı zamanda tartışmaların yoğunlaşmasına yol açtı. Tartışmaların başlıca nedeni, politikalarda anlaşılmamak değildi; 1980-84 arası dönemin yarattığı olumsuz etkilerdi. Uygun bir diyalog kurmayı oldukça güçleştiren bu etkiler olmasaydı, tartışmalar çok daha kısa sürebilir, gerginlikler hiç olmayabilirdi.

Sonuçta yasal yayının oluşturulan görüşleri aktif biçimde savunan bir araç durumuna gelmesi üzerinde duruldu. Bu dönemde partili gençler, öğrenci hareketi üzerinde olumlu etkiler yapma olanaklarına kavuştular. Partili gençlerin gençlik içindeki konumlarının güçlenmesinin bizde diğer gruplarla işbirliğinin önemini küçümsemeye yönelik bir etki yaptığını söylemek durumundayız. Ülkemizin devrimci sol güçleri arasında çatışmacı alışkanlıkların hala çok güçlü olduğunu görmezden gelemeyiz. Unutulmamalıdır ki, katılaşmış önyargıları yumuşatan, ilişkileri iyileştiren her adım güçlenmemize doğrudan bir katkı olacaktır.

Her değişikliği zamanında görmek, ona göre yeni politikalar üretme gerekmektedir. Biz, gençliğin içine itildiği depolitizasyonu ve politik yönlendirmeye karşı oluşan duyarlılığı küçümseydiğimiz için yanıldık, hatalar yaptık. Bütün farklılıklarına karşın, 1974 deneyi beklentilerimizde önemli bir yer tutmuş, öğrenci örgütlerinin kurulması ile birlikte hızla yaygınlaşacağı düşüncesini doğurmuştur. Bu, farklı politik gruplarla işbirliğinin zorunlu olduğu fikrinden uzaklaşmaya neden olmuştur.

1987 yılı gençlik çalışmalarımıza ilişkin politikalarımızın olumlu sonuçlarının görüldüğü bir yıl olmuştur. 1987 yılı aynı zamanda iki parti arasındaki birleşme sürecinin tamamlanmasının beklenmesinden gelen durgunluğun yaşandığı bir yıl olmuştur. Sorun tek gençlik örgütünü yaratma doğrultusunda ortak karar

alma, kararları ortak uygulama kanallarının yaratılmasıyla aşılabildi.

1988 ile birlikte, demokratik öğrenci hareketinde devrimci sol güçlerin birliğini, çalışmalarda ortak iradenin oluşturulması anlayışı ile başa koyan yaklaşımlarımız ilk olumlu sonuçlarını ortaya çıkarmıştır.

Yoldaşlar,

Yayın politikamız, partinin politikası doğrultusunda yapılmış bilinçli bir tercihtir ve dolayısıyla darlığa, bencillığe, sekterliğe hiçbir zaman olanak tanınmadı, prim verilmedi. Parti darlığa karşı her zaman uyarıcı oldu.

Yayın politikamız, 12 Eylül rejimine karşı muhalefet eden tüm güçlere hiçbir ayırım gözetmeden yaklaştı. Amacımız rejim karşıtı tüm güçleri cesaretlendirmek, gerek hapishanelerde, gerekse dışarda bulunanların direncini yükseltmek, derlenip toparlanmalarına katkıda bulunmak, işbirliğini sağlamak oldu; bugün de böyledir. Yayınlarımız bu politikanın geleceğe bir politika olmadığını, bencil amaçlardan kaynaklanan fırsatçı -kısa vadeli ve "taktik" bir yaklaşımla ilişkisinin bulunmadığını, tersine içten, yapıcı, sabırlı ve eşitlikçi bir politika olduğunu gösterdiler; işbirliği, diyalog ve dayanışmanın zorunlu olduğu kadar olanaklı olduğunu da kanıtladılar. Yayınlarımız aynı zamanda bize politikamızı yaşam içinde sınama, doğruları daha iyi kavrama, yanlışlardan sıyrılma olanağını hazırladı.

Bu çalışma sırasında insanların birliğe verdiği önemin büyüklüğünü olduğu kadar, bencillikten, faydacılıktan, kullanılmaktan, açık olmamaktan ne denli şikayetçi olduklarını bir kez daha anladık; bu tür tutumların birliğe ne denli zarar verdiğini gördük. Dürüst, güven veren, eşitlikçi tutumumuzun ve sabrımızın birleştirici olduğunu gördük. Yayınlarımız bize aynı zamanda başkalarından öğrenme, gerçeğin tekelinin bizde olduğu vehminden kurtulma ve onlarla birlikte iş yapabilme alışkanlığı kazandırdı.

Diğer yandan ideolojik çalışmaları sürekli kılarak ve örgütleyerek yayın çalışmalarını beslemek zorundayız. Yayınların ideolojik

çalışmada birer araç olmalarını sağlamak durumundayız. Sınırlı da olsa olanak, araç ve kadroları buluşturmakta geç kalmamalıyız. Ancak böyle yaparsak yayınlarımız kendilerini yeterince ve hızla yenileyebilme fırsatını bulacak, daha etkin ve daha işlevli hale geleceklerdir.

Değerli yoldaşlar,

Partimizin de içinde olduğu Sol Birlik, devrimci sol güçler arasındaki diyalog ve işbirliği, birlik çalışmaları bakımından kalıcılığı esas alan önemli bir örnektir. Sol Birlik, Türkiye sol hareketinin en uzun süreli, düzenli ve sürekli bir işbirliğinin ifadesidir. Yine Sol Birlik'i oluşturan 6 parti, aksatmadan en uzun süreli ortak yayını çıkartmayı başarmışlardır. Başlıcalarına işaret edilen bu özellikler, genel olarak solun içinde olduğu koşullar dikkate alındığında, kendi başına bile önemli birer kazanımdır.

Bununla beraber, Sol Birlik, beklentilere yanıt veremedi, ortak, somut ve güncel politikalar geliştirmeyi başaramadı. Yapılacak işlerin Sol Birlik partileri bakımından farklı önceliklere sahip olması da, çalışmaların uyumlu hale getirilmesini engelledi. En önemlisi de Sol Birlik ülkede bir varlık gösteremedi, Türkiye'de birimleri oluşturulamadı. Bu gerçekleştirilebilseydi, kuşkusuz bugün karşışarşıya gelinen tikanıklığı açmak mümkün olabilirdi.

Partimizin kanısınca, bugün de herşey bitmiş değildir. Biz, Sol Birlik'in sorunlarını çözmesi için elden geleni yapacak, Sol Birlik'i ortak bir mücadele aracı olarak etkin ve işlevli kılmak için çaba harcayacağız.

Yoldaşlar. Birlik Kongresi'nde karara bağlanacak olmakla birlikte TBKP programı ve tüzüğü önce partilerin kongrelerinde görüşülüyor. Birlik Kongresi'ne öneri olarak sunulmak üzere kongrelerde karara bağlanıyor. Varsa değişiklik önerileri görüşülerek Birlik Kongresi'ne iletiliyor. Bunu Kongremizde biz de yapacağız.

Ortak program ve tüzük komisyonlarının raporları sizlere iletilmiştir. Yürütülen tartışmanın sonuçları ve değerlendirmesi, tasarımlarda yapılan değişiklikler raporlarda ayrıntılı olarak yer alıyor. Bu yüzden bunlar üzerinde raporumuzda ayrıca

durmayacağız. Program ve tüzük tasarıları kimi değişiklik önerileriyle beraber parti örgütlerinde genel bir onay görmüştür.

Yoldaşlar,

Partimiz uluslararası komünist hareketin çizdiği perspektif içinde yer alan partilerin politik birlik sorunu ile karşı karşıya bulunduğunu 1975 yılındaki kuruluşundan itibaren görmüştür. Ancak daha önceki bölümlerden de anlaşılacağı üzere, parti, bu sorunu kendisini güçlendirerek çözeceğine inanmış, sorunu da bu çerçevede ele almıştı. TSİP ile yapılan ikili görüşmeleri bir kenara bırakırsak, bu düşünce esas itibarıyla 1979 yılına kadar sürmüştür. 1979 İstanbul temsilciler toplantısında Genel Başkan Boran yoldaş yaptığı konuşma ile bu şekilde ele alışı terk edildiğini, TKP ve TSİP ile örgütsel ve politik birliğin çözülmesi gereken, temel sorun olarak partinin gündemine girdiğini açıklamıştı.

TKP ile Mayıs 1980'de imzalanan ilk protokolden bugüne kadar varan politik birlik süreci ekteki raporda ayrıntılı olarak açıklanmaktadır. Burada altı çizilmesi gereken, ısrarlı, kararlı, dürüst ve gerçekçi bir politika ile sonuca varılabildiğidir. Partimiz bunu yaptı. Hiç kuşkusuz TKP de bunu yaptı. Genel Başkan Boran yoldaş, Ekim 1987'de TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaş ile birlikte Brüksel'de yaptığı basın toplantısında bir soruya verdiği yanıtta "...tarihimize baktık. Türkiye işçi sınıfının 1920'den buyana tarihine baktık. O zaman şu neticeye geldik ki, esasen Türkiye Komünist Partisi de Türkiye İşçi Partisi de aynı işçi sınıfının politik hareketinin iki koludur. Aynı hareketin iki koludur. Ayrılmış iki koludur. Binaanaleyh birleşmesi mutlaka, hatta gerekliden de öte zorunludur" demişti ve birlik sürecini noktalamıştı. Ancak son noktayı koymamıştı. Boran yoldaş bu tarihi ve onurlu görevi bizlere bıraktı. Kongremiz bu görevi yerine getirecektir.

TSİP ile de olması gereken örgütsel ve politik birlik, henüz çözümlenememiş ancak mutlaka çözümlenmesi gereken bir sorun olarak hareketin önünde durmaktadır.

Yoldaşlar,

Buraya kadar söylediklerimizden de anlaşılacağı gibi, partimizin

gündemine aldığı konuların hangilerinin başarılabildiğini, hangilerinin başarılamadığını, nesnel ve gerçekçi bir yaklaşımla aktarmaya çalıştık. İnaniyoruz ki, kongremiz aynı yöntemle geçmişini değerlendirecek, raporumuzu derinleştirecektir.

Partimiz 1979'lardan bu yana diyalog ve işbirliği politikalarının üretilmesini ve yaşama geçirilmesini gündeminin başına koymuştur. Özellikle de 12 Eylül sonrasında, barıştan, demokrasiden, insan haklarından yana olan herkesi, her politik hareketi birlikte iş yapma zorunluluğuna inandırmaya çalışmış, bunun mümkün olduğunu pek çok örnekle kanıtlamayı başarmıştır.

Yoldaşlar,

Ortak program tasarısından da anlaşılacağı gibi 12 Eylül rejimi barış ve demokrasiden yana olan tüm güçlerin önüne önemli barikatlar dikmiştir. Bu barikatların sökülüp atılması zordur ve bu görev kısa süreli bir görev değildir. Barış ve demokrasi talebimize ulaşmak için diyalog ve işbirliği politikasını sabırla, özenle, ön yargılardan karışıklı arınarak yaşama geçirmek ve geliştirmek zorundayız.

Yoldaşlar,

Biz şimdi bunun için çok daha elverişli koşullara sahip olacağız. Biz bu kongremizde kardeş Türkiye Komünist Partisi'yle aynı çatı altında birleşmeyi görüşeceğiz. Biz şimdi burada tarihsel olarak ortaya çıkmış olan bir düşümü çözeceğiz. Tarihsel bir karar vereceğiz. Bu yüce görevin gereklerini yerine getirmekten büyük bir onur duyuyoruz.

Birleşme bize güç verecek, beceri ve yeteneğimizi daha da artıracaktır. Tek tek üstesinden gelemediğimiz işleri, şimdi aynı çatı altında başacağız.

Ancak birleşmeden sonra da sorunlarımız olacaktır; kuşkusuz birleşme, bugün sahip olduğumuz sorunları bir çırpıda çözecek değildir. Üzerinde tartışılmayacak olan nokta, birleşmenin sorunlarımızı çözmek için bizlere dünya kıyaslanmayacak önem ve büyüklükte olanaklar sunacağıdır.

Şimdi artık bütün dikkatimizi TKP'li yoldaşlarımızla birlikte en iyi

nasıl çalışabileceğimiz noktasında yoğunlaştıracğıız. Açıktır ki, ortak partimiz TBKP içinde TİP'li, TKP'li ayrımını en kısa sürede kaldıracak bir kaynaşmayı başaracağız. Birleşmeyle ortaya çıkacak olan gücümüzün kaynağında bunun bulunduğunu asla gözardı etmeyeceğiz.

Yoldaşlar,

Bize bu konuda da, aramızdan ayrılmadan önce tüm dikkat ve çabasını komünistlerin birliği üzerinde yoğunlaştırmış ve bu tarihsel birleşmeye son derece değerli katkılarda bulunmuş olan Behice Boran yoldaşımızın anısı önderlik edecektir. Behice Boran yoldaşın TBKP oluşumuna yaşamı pahasına imzasını attığını asla unutmayacağız.

Yoldaşlar. Bu kongre Genel Başkanımız Behice Boran yoldaşın aramızda bulunmadığı ilk ve son kongremizdir. Bunun ne anlama geldiğini tüm yoldaşlar biliyor, ayrıca anlatmaya hiç gerek yok. Onun yokluğunu tüm yoldaşlar yüreklerinde hissediyorlar.

Boran yoldaş aramızdan partili yoldaşlarına eksiksiz bir güven duyarak ve mücadele bayrağını onların yükselteceğinden kesinlikle emin olarak ayrıldı. Bunda bir an bile tereddüt etmedi. Onun çok yönlü kişiliğini örnek alacağız. Onun güvenini boşa çıkartmayacağız. Boran yoldaşın yüce anısını burada hep birlikte saygıyla anıyoruz.

Yoldaşlar,

Hepimizin bildiği gibi Boran yoldaşın ölümünün ardından tarihsel bir süreç başlatıldı. Genel Sekreterimiz Nihat Sargın yoldaş ve TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaş, TBKP'yi yasal olarak kurmak üzere sürgünden yurda döndüler. Her iki yoldaşımız birleşik partimizi yasal olarak kurmak, komünist hareketin bu canalcı sorununu çözmek üzere görev üstlendiler. Yoldaşlarımızın inanç ve kararlılığı demokrasi güçlerinin 141. ve 142. maddelere karşı mücadelesine yeni bir ivme kazandırdı. Onların direnci, yolumuzu kesmek için işkenceden başka çare bulamayan egemen güçlerin aczini ortaya koydu. Kutlu ve Sargın yoldaşlar dirençleriyle onurumuza onur kattılar; mücadele kararlılığımızı biletiler. Kutlu ve Sargın yoldaşlarımızın

mücadelesini, direnç ve kararlılığını coşkuyla selamlıyor, yoldaşlarımızın önderliğinde başlatılan bu zorlu mücadeleyi başarıya ulaştıracğıımıza kesin olarak inanıyoruz.

Raporumuzu partimizin Genel Başkanı Behice Boran yoldaş ile kardeş TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın, iki partinin birleşmesine ilişkin olarak düzenledikleri basın toplantısındaki sözleriyle noktalamak istiyoruz. Boran ve Kutlu yoldaşlar şöyle diyorlardı:

"TBKP, komünizmin temel fikirleri çerçevesinde, yapıcılık, gerçekçilik, eleştiricilik, birleştiricilik ve demokratiğin daha bir dizi ögesiyle belirlenen çağdaş bir kimlik ve ülkemiz komünist ve işçi hareketinin 1920'den buyana bütün devrimci mirasına sahip çıkarak politik mücadelede yerini alacaktır."

Buna kesinlikle inanıyoruz.

Selam dünyanın ve Türkiye'nin aydınlık geleceğine.

*TİP 8. Kongresi'nde Osman Sakalsız'ın yaptığı
kapanış konuşması*

Değerli yoldaşlar,

Kimimiz çok genç yaşta, kimimiz belli bir olgunluk çağında, Marksizmin-Leninizmin yüce idealleri doğrultusunda örgütlü mücadeleye katılmak için Türkiye İşçi Partisi, parti üyesi olduk. Partiye ilk başvurduğumuz günlerdeki heyecanımız her halde halen belleklerimizde saklıdır. Hepimizde o an son derece canlı bir anıdır. Belki hayatımızda da bir dönüm noktasıdır. Bugün partimizin son toplantısını yapıyoruz. Hiçbirimiz partimize ilk adımımızı atarken böyle bir olguyla karşılaşabileceğimizi düşünmedik, aklımızdan geçmedi. Hele buna, bu karara, bizim kendi oylarımızla, kendi irademizle, partinin son toplantısını yapma sonucuna varacağımızı her halde hiçbirimiz düşünmedik. Ama yoldaşlar, Boran yoldaşımızın sık sık yaptığı bir

değerlendirmeyi burada mealen size hatırlatmak istiyorum. Şöyle derdi Boran yoldaş: "Örgütler gelip geçicidir, önemli olan sınıf hareketidir, aslolan sınıf hareketidir, ona bakmak lazım". Bizim sınıf mücadelesi pratiğimiz bu değerlendirmenin doğruluğunu ispatladı. TİP bu andan itibaren, divan başkanının kongreyi kapattığı andan itibaren tarihe mal olacak. Ama Türkiye komünist hareketi, Türkiye işçi sınıfı hareketi çok daha güçlenerek yeni bir evreye girerek devam edecek. Yeni bir isim altında devam edecek. Bizler, TİP'liler, hepimiz şu andan itibaren artık yeni bir sıfat taşıyoruz. Bu sıfatımız geçmişte kalan TİP'li olmak sıfatı değil, yarından itibaren başlayacak olan Türkiye Birleşik Komünist Partili olmak sıfatıdır.

Yoldaşlar,

Yarından itibaren politik yaşamımızın yeni bir dönemi başlıyor. TBKP'li olmak dönemi başlıyor. Yarın TKP'li yoldaşlarla aynı salonda buluşacağız. Şimdiden düşünüyorum, her halde yarınki Birlik Kongresi'nde, kimin TKP'li kimin TİP'li olduğu herhalde farkedilmeyecektir. Edilmemesi de gerekir. Ancak böyle bir yaklaşımla TBKP'nin temellerini atabilirsek, gerçekten Türkiye komünist hareketine ivme kazandırabiliriz.

Yoldaşlar,

Türkiye işçi sınıfı hareketinin tarihsel, özgün şartların ortaya çıkardığı bir ayrılık, yarın toplanacak Birlik Kongresi ile son buluyor. Ancak bu ayrılık sürecinde farklı mücadele biçimlerinin getirdiği farklı alışkanlıklarımız oluşmuştur. Bu süreçte, bu 27 yıllık süreçte, belli alışkanlıklar edindik. Bunlar, burada bulunan 4 yıllık partililik kıdemi olan yoldaşımızdan 26 yıllık partililik kıdemi olan yoldaşımıza kadar herkeste vardır ve bu doğaldır. Bu bizim için doğru olduğu kadar TKP'li yoldaşlarımız için de doğrudur. Bu farklı alışkanlıklarımızı yarından itibaren bir parti içerisinde yok etmeye çalışacağız, ortak bir davranış içine gireceğiz. Girmek zorundayız. Türkiye işçi sınıfı tarihinde olmamış bir işi, ve zannediyorum ki uluslararası komünist hareketin tarihinde uzun yıllardan beri görülmemiş olan bir olguyu, komünistlerin birleşmesi olgusunu gerçekleştiriyoruz. Ne mutlu bizlere ki, böylesine tarihi bir kararı

vermek için toplanan TİP Kongresi'nin ve yarın toplanacak Birlik Kongresi'nin delegesi olmak onurunu taşıyoruz. Bunun için kongrede son söz olarak şunu söylüyorum:

Yaşasın birliğimiz !

Yaşasın Türkiye Birleşik Komünist Partisi !

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ'NİN TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ İLE BİRLEŞME KARARI

Türkiye İşçi Partisi Türkiye Komünist Partisi ile Türkiye Birleşik Komünist Partisi adı altında birleştiğini ilan eder!

Her iki partinin genel başkan ve genel sekreterlerinden, temel örgütlerindeki bütün üyelerine kadar, her komünistin sorumlu, bilinçli ve kararlı tutumları sonucunda, eşit haklı iki partinin birlik çabaları başarıyla sonuçlanmıştır.

Türkiye komünist hareketinin tarihinde yepyeni bir sayfa açılıyor. Özgül tarihsel nedenlerle komünist hareketimizde ortaya çıkan ayrılık son bulmuş, TİP ve TKP'nin birleşmesiyle, Marks, Engels ve Lenin'in yüce öğretilerinde ifadesini bulan insanlığın büyük ideallerinin savunucusu tüm komünistlerin birleşmesinin yolu şimdi daha çok aydınlanmıştır.

TİP 8. Kongresi, TBKP'nin komünistlerin birliği sürecini çok daha geniş olarak ve derinlemesine geliştirmekten geri durmayacağına inanıyor. Biz, her devrimcinin, TKP-TİP birliğini, komünistlerin daha geniş birliğine bir katkı olarak karşılayacağına güveniyoruz.

TBKP saflarında onurlu yerlerini alacak olan iki partinin üyeleri, birleşik partinin, Türkiye komünist hareketi tarafından yaratılan tarihsel mirasa sahip çıkacağını ilan ederler. Türkiye komünist hareketinin kuşaklar boyu yarattığı bu miras, yalnız TBKP'ye değil, devrimci idealleri savunan herkese ilham vermektedir.

Komünistler, ülkemiz topraklarında güçlerini birleştirmekle

halkımızın ve uluslararası işçi sınıfının önünde kendi sorumluluklarını yerine getirmektedirler.

Komünistler, Türkiye işçi sınıfının bilinçli, fedakar evlatları olarak, birleşik güçlerini insanlığın nükleer bir felaketten korunması, barışın ve demokrasinin kazanılması uğrunda mücadelelerinin hizmetine vereceklerdir. Türkiye'de barış ve demokrasi yanlısı herkes, Kürt ulusu, aydınlar, kadınlar ve gençler, çalışan bütün insanlar, birleşik gücümüzü her zaman yanlarında bulacaklardır.

TİP 8. Kongresi, bütün parti üyelerini, bütün sempatizanlarını, Türkiye Birleşik Komünist Partisi'nin sıralarında ve onun çevresinde güçlerini birleştirmeye 68 yıllık şanlı tarihimiz boyunca onurla taşıdıkları barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm bayrağını daha da yükseltmeye çağırıyor.

YAŞASIN TÜRKİYE BİRLEŞİK KOMÜNİST PARTİSİ!

TÜSTAV
TKP 6. Kongre
Belgeleri

Mehmet Bozışık'ın

TKP 6. Kongresi'ni açış konuşması

Değerli yoldaşlar, Değerli konuklar, Türkiye Komünist Partisi'nin 6. Kongresini açıyorum.

Değerli yoldaşlarım,

İşçi sınıfımızın, emekçi halkımızın ekonomik, sosyal, kültürel ve politik hakları için, yurdumuzda gerçek bir demokrasi için, komünist partisinin yasal olarak çalışabilmesi için, nükleer silahlardan arındırılmış, büyük komşumuz Sovyetler Birliği ile, Sosyalist Bulgaristan ve tüm ülkelerle barış ve dostluk ilişkileri kurmuş bir Türkiye için mücadele veren yoldaşlarım....

Türkiye Komünist Partisi'nin, güzel Anadolu'muzun çetin kavgı boylarından birçok zorlukları aşarak buraya gelen yoldaşlarımla, yurtdışında politik göçmen olarak yaşamak zorunda kalan, ama yurtda demokrasi kavgasında yerini almak için partimizin vereceği küçük bir işareti sabırsızlıkla bekleyen yoldaşlarım.

Tüm delege yoldaşlarım, sizleri sevgi ve saygıyla selamlıyorum. 68 yıllık Türkiye Komünist Partisi'nin bu Tarihi Kongresine hoş geldiniz.

Yoldaşlar,

İnsanlığın kurtuluşu uğrunda, barış, ulusal egemenlik, demokrasi ve sosyalizm uğrunda verdiğimiz çetin mücadelede öldürülen, can veren tüm şehitlerimizin anıları önünde sizleri bir dakika saygı duruşuna davet ediyorum...

Teşekkür ederim...

Yoldaşlar,

Çok sevdiğimiz, değerli liderimiz Kutlu yoldaş kongrede bulunamıyor. Genel Sekreterimiz Kutlu yoldaşın, değerli Sargın yoldaşla birlikte egemen güçlerin zindanlarında tutulduğu bir dönemde kongremizi yapıyoruz. 6. Kongremiz adına Kutlu ve Sargın yoldaşlara Türkiye'nin demokratikleştirilmesi için başlattığımız tarihi girişimin başarısı için vargüçle mücadele edeceğimize söz veriyor, kendilerine devrimci selamlarımızı yolluyoruz.

Değerli delege yoldaşlar,

67 yıl önce parti kurucumuz Mustafa Suphi, 14 yoldaşıyla birlikte Türkiye'ye dönmüşlerdi. Amaçları, TKP'nin Türkiye'de yasal olarak çalışmasını sağlamak, saldırgan emperyalist güçlere karşı ulusal kurtuluş savaşını ve demokrasi mücadelesini ülkede vermektir. Yurtseverlik duygularıyla dolu bu büyük devrimciler ölümü hiçe sayıp bu kararı almışlardı. Yoldaşlarımız ülkeye gelmez alçakça öldürüldüler. Türkiye'de gericilerin komünistlere karşı başlattıkları cinayet tarihinin ilk kara sayfası böyle yazılmış oldu. Ne var ki, gericiliğin bu saldırısı biz komünistleri, ilericileri korkutmadı, yıldırmadı. Tersine devamıza daha sıkı, daha dikkatli sarılmamız sonucunu doğurdu.

Yoldaşlar,

Şimdi de Türkiye Birleşik Komünist Partisi'nin yurt topraklarında yasal olarak faaliyet göstermesinin mücadelesini vermek için Kutlu ve Sargın yoldaşlarımız Türkiye'ye geldiler. Yurtsever yoldaşlarımız, ülkemizin demokratikleşmesine katkı yapmak için, yurdumuzun özgürlüğünü, halkımızın mutluluğunu düşünerek ülkeye dönmüşlerdi. Topraklarımıza adım atar atmaz gözaltı, işkence ve hapisle yüzyüze geldiler. Polisin ağır baskılarıyla, sinsi yöntemleriyle çetin bir mücadele verdiler. Kutlu ve Sargın yoldaşlarımız komünistlere yakışır bir azim ve metanetle halkımızın önünde davamızı savunarak örnek bir mücadeleyi sürdürüyorlar. Türkiye Komünist Partisi'nin ve Türkiye İşçi Partisi'nin bu düzeyde böyle cesur, böyle yiğit genel sekreterlere sahip olmasının iftihar ve gururunu hep beraber yaşıyoruz yoldaşlarımız...

Yoldaşlar,

Değerli yöneticilerimiz Kutlu ve Sargın yoldaşların Türkiye Birleşik Komünist Partisi'nin yeni programını, barış ve demokrasi davasını Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde savundukları bir sırada, bizler de TKP'nin 6. Kongre'sini yapmak üzere toplanmış bulunuyoruz.

Yoldaşlar,

Nabızlarımız süratle atmakta, heyecanımız kabarmaktadır.

Çünkü büyük önemi olan tarihi bir karar almak üzere burada toplanmış bulunuyoruz.

Bir süre önce aramızdan ebediyyen ayrılan ve bizleri büyük üzüntülere sokan yoldaşımız, devrimci düşünür ve değerli yönetici Behice Boran'ın ve işçi sınıfımızın sadık evladı Nihat Sargın'ın yıllarca başında bulundukları Türkiye İşçi Partisi'yle birleşme kararı alacağız.

O parti ki, kurulduğu günden beri TKP'nin nice kadrolarının içinde yer aldığı, vargüçle desteklediği, gelişmesinde, güçlenmesinde katkısı olduğu bir partidir. Bizler 60'lı yıllarda Türkiye İşçi Partisi'ni kendimizin bir bölümü, bir kolu, bir dalı saydık. TİP'in kongrelerine gidiyor, toplantılarına katılıyorduk. Aradan yıllar geçti...İstanbul'da Spor ve Sergi Sarayında katıldığım son TİP toplantısında TKP Merkez Komitesi'nin toplantıya başarı dileyen ve Türkiye İşçi Partisi üyelerini selamlayan mesajı Nihat Sargın yoldaşa bizzat ben iletmıştim.

İşte şimdi aramızda böyle köklü tarihsel bağlar olan Türkiye İşçi Partisi ile Birleşme kararını almak için partimizin bu son 6. Kongresinde bir araya gelmiş bulunuyoruz.

Ümit ediyorum ki, TKP ile TİP'in birleşmesi ülkemizdeki tüm devrimci güçlere bir örnek olsun. Ümit ediyorum, bütün Marksist-Leninist güçler aynı yolu izlesin. Ümit ediyorum ki, devrimci sol güçler arasındaki bölünmeler ve ayrılıklara bu adımla bir çizgi çekilmeye başlansın. Bu ayrılıklardan gerici güçlerin yararlanmasına da böylece bir son verilsin. Hele hele günümüz dünyasında diğer komünist partiler arasında bölünme ve ayrılıklar olduğu bir sırada, ümit ediyorum ki, bizim kurduğumuz birlik onlara da bir örnek olsun. Böylece büyük hocamız, ustamız Lenin'in bizlere değerli vasiyetini yerine getirelim. Egemen güçlerin böl ve ayır politikasına alet olmayalım.

Değerli delege ve misafir yoldaşlarım,

Ben 1927'den beri TKP'nin üyesi ve bir neferiyim. Ayrıca 1930'da da edindiğim Lenin'in Bolşevik Partisi'nin şerefli üyeliğini sinemde taşımaktayım. Deneyimli bir yoldaşınız olduğum kanısındayım. Devrimciler, ilericiler, komünistler arasındaki ayrılıklardan,

bölünmelerden emperyalistlerin, gericilerin ne kadar yararlandıklarını acı acı seyretmişimdir. Tersine bundan zarar görenler ise hep devrimciler, ilericiler, komünistler oluyor. Bırakalım bu ayrılıkları. Birleşelim, birleşelim ki, gerçekten komünist gibi hareket ettiğimizi halkımıza ispat etmiş olalım. Bütün Türkiye komünistleri Marksizmin, Leninizmin şanlı bayrağı altında birleşelim ki gerici güçlere yenilmez çelik bir kale olduğumuzu göstermiş olalım.

İşte yoldaşlar, bu duygularla tarihi 6. Kongremizi açıyorum. Kongremize başarılar dileyerek konuşmama son veriyorum.

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ 6. KONGRESİNE MERKEZ KOMİTESİ ADINA SUNULAN ÇALIŞMA RAPORU

Değerli yoldaşlar,

Partimizin 6. Kongresi, halkımızın mücadelesinde yeni bir canlanmanın filizlendiği, demokrasi güçlerinin aktifleştirdiği bir ortamda toplanıyor. Dünyada barış hareketinin 80'li yıllar boyunca verdiği mücadelelerin ilk ürünleri alınmaya, nükleer silahsızlanma yolunda somut adımlar atılmaya başlanıyor.

Komünist hareketimiz tarihsel gelişmesinin yeni bir aşamasına girmektedir. Ülkemiz komünistlerinin birliğinin yolu açılmakta, komünist hareketin legalitesinin kazanılması için mücadele gündeme gelmiş bulunmaktadır.

Barış ve demokrasi mücadelesinin, hareketimizin önünde güçlü engeller var, bunları aşmanın hiç de kolay olmayacağı görülüyor. Ama halkımızın önündeki olanaklar da artmaktadır. TİP ile TKP'nin TBKP olarak birleşmesiyle ona bu olanakları kullanmada yardımcı olma potansiyelleri artacaktır. İki partinin birleşmesi ülkemizde genel olarak birlik fikrini güçlendirecektir.

Partimiz 1983'deki 5. Kongre'den bu yana barış ve demokrasi için aktif bir mücadele verdi. Parti örgütlerimiz gerek ülkede, gerekse yurtdışında hep yığınların mücadelesi içinde yer aldılar.

Demokrasinin kazanılması için elimizden geleni yaptık. Beş yıl, işçilerin ve öteki emekçilerin, Kürt halkının çıkarlarını savunmakla, insan haklarının ayaklar altına alınmasına karşı direnmekle, sendikaların ve öteki yığın örgütlerinin aktifleşmesini desteklemekle geçti. Türkiye'nin Amerikan emperyalizminin saldırgan amaçlarına alet edilmesini önlemek için çaba gösterdik. Barış ve silahsızlanma fikirlerinin ülkemizde yaygınlaşması için çalıştık.

5. Kongremizden bu yana, TKP'nin halkımızın yaşamsal çıkarlarını savunmadaki ve onun temel sorunlarına çözüm bulunmasındaki rolünü artırmak için mücadele ettik. Tüm eksiklik ve yanlışlara rağmen, bu yolda önemli adımlar attığımızı

söyleyebiliriz.

Şimdi Birlik Kongresinin öncesinde diyebiliriz ki, TKP 12 Eylül döneminden, çok büyük zorluklara rağmen, yaralarını sarıp toparlanmayı başararak çıkabilen ve bütün bu dönem boyunca politik mücadeleyi hiç ara vermeden sürdürebilen bir güç olmuştur.

Geride bıraktığımız dönemde kaybettiğimiz yoldaşlarımızı İ.Bilen, Ruhi Su, Fahri Erding, Ziya Yamaç, Necil Togay, Enver Türkoğlu, Asım Özçetin, İbrahim Tanıgök, Kemal Durucan yoldaşları ve aramızdan ayrılan öteki yoldaşları saygıyla anıyoruz. Behice Boran yoldaşı kaybetmenin acısını tüm Türkiye ilerici güçleriyle paylaşıyoruz. Bütün bilinçli yaşamlarını halkımızın davasına adanmış olan yoldaşlarımızın anısını her zaman canlı tutacağız.

Kongremizi TKP ile TİP'in birleşmesini tamamlayacak olan Birlik Kongresi izleyecektir. Bu, hareketimizin tarihinde bir dönüm noktasıdır, her iki partinin yönetici ve üyeleri için birlik sürecini başarıyla tamamlamak coşku verici, büyük bir iştir, güçlü bir enerji kaynağıdır.

Birçok bakımdan zor bir dönemden geçiyoruz. Birlik, bu dönemde dayanacağımız tek şeydir. Birlik, komünist hareketimizi yalnızca örgütsel olarak güçlendirmekle kalmıyor. İki parti değişen dünyanın ve Türkiye'nin gereksinimlerine yanıt veren, çağdaş bir komünist partisi kimliği altında birleşerek, sonuç alıcı bir politik strateji oluşturarak, komünist hareketin politik yaşamda eskiye oranla çok daha etkili bir faktör olarak yer almasının koşullarını hazırlamaktadır.

TBKP, demokrasinin kazanılması ve korunması mücadelesine elindeki bütün olanaklarla katılacaktır. Legaliteyi kazanmak için başlatılan girişimle, Nihat Sargın ve Haydar Kutlu yoldaşların örnek tutumları ile komünistlerin demokrasi için mücadelede her türlü özveriyi göze alacakları bir kere daha kanıtlanmıştır.

Komünistler hiçbir zaman yalnızca kendi çıkarları için mücadele vermediler. TKP'nin 68 yıllık politik mücadele tarihi bunu göstermiştir. Ve şimdi TBKP'nin legal olarak kurulması için

mücadele ile, komünistler ülkemizde insan haklarının, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün, Kürt halkının demokratik haklarının, işçi ve sendika haklarının kazanılması için mücadele ediyorlar.

Hedefimiz, ülkemizde yeni, demokratik bir politik kültürün yerleşmesi, politik ilişkilerin ve mücadelenin çağdaşlaşması, toplumsal yaşamın bütün alanlarında demokratikleşme süreçlerinin gelişmesi ve derinleşmesidir.

Özetle, TKP 5. Kongre'sinden bu yana, partimiz, uzun bir süre boyunca etkisi olacak önemde adımlar atmayı başarmıştır.

Bütün bu adımların atılmasında Merkez Komitemiz Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın belirleyici rolü olmuştur. Kutlu yoldaş bu kongremizde aramızda bulunmuyor. Nihat Sargın yoldaşla birlikte mücadelenin en ön safındadır. Onları coşkuyla selamlıyoruz.

Sargın ve Kutlu yoldaşların dünya çapında geniş yankı uyandıran cesur girişimini başarıya ulaştırmak, hareketimizin bugünkü en önemli görevidir.

Partimiz 5. Kongre'den bu yana çok büyük önem taşıyan bir ideolojik politik gelişme gösterdi. Mustafa Suphi 100. Yıl Tezleri'ni ve yeni bir parti programını kabul ederek 5. Kongre ideolojik-politik çalışmalarımıza bir canlılık getirmişti. Bu canlılık Kongre'den sonra da hiç azalmadan sürdü. Partimiz sürekli bir arayış ve geliştirme çabası içinde oldu.

Sınıf mücadelesinin ve toplumsal ilerlemenin güncel gereksinimlerine yanıt vermeyen, genel doğruların propagandası ile yetinen konumlardan, toplumsal yaşamın ve politik mücadelenin bütün temel konularında somut ve gerçekçi politikalar üretebilen, politik gelişmelere müdahale edebilen bir partiye geçiş söz konusu olan. 5. Kongre bu geçiş sürecinde bir duraktı.

O nedenle, süreç içinde, partinin politikasını geliştirmesine paralel olarak, 5. Kongre belgelerinde getirilen kimi görüşler daha da geliştirildi, kimi yanlış yaklaşımlar Ulusal Konferans süreci içinde, parti üye ve örgütlerinin katkılarıyla düzeltildi. Kimi konularda ise yepyeni görüşler gündeme getirildi.

5. Kongre'den sonraki çalışmalarla partinin demokrasi sorununa bakışı netleşti. Türkiye'nin acil olarak ihtiyaç duyduğu demokrasiyi tanımlamaya, bu demokrasinin güçlerini belirlemeye çalıştık. Demokrasi isteyen bütün politik güçlerin işbirliği fikrini geliştirdik ve bunu günlük politikada uygulamaya başladık. 1984 Yerel Seçimlerinde, 1987 referandumunda, 1987 genel seçimlerinde hep bu politikayı uygulamaya ve geliştirmeye çalıştık. Bu politikayı geliştirmek, elbette kolay olmadı. Dışımızdaki politik güçleri olduğu gibi kabul ederek, onlarla her durumda işbirliğini geliştirecek önerilerde bulunarak, olumlu her adımı destekleyerek, politikamızdaki sol sekteliğe karşı aralıksız bir mücadele yürüttük.

Demokrasi isteyen bütün politik güçlerin işbirliği fikri, bugün de politik mücadelenin temel fikri olmaya devam ediyor.

Partimiz, demokrasinin güncel önemini bilince çıkarmaya çalışırken, onun devrimi ve sosyalizmi hazırlamada rolü üzerinde de durdu. Demokrasinin kazanılmasına stratejik önem taşıyan bir görev olarak yaklaşarak, bütün günlük mücadelelerinin bu politik hedefe tutarlı şekilde bağlanabilmesine temel hazırladık. Demokrasi için olanaklı herşeyi yapma kararlılığı güçlendi. Böylece devrimcilerin halkın günlük mücadelelerine daha büyük bir önem vermesi olanaklı olacaktı.

Geride bıraktığımız dönemde parti bir dizi alternatif program hazırladı. Bunlarla politik sorunlara kendi çözüm önerilerimizi ortaya koymaya çalıştık. Böylece halkın sorunlarıyla, ülkemizin gerçekleriyle daha yakından ilgilenmeye başladık.

Yayınlanan alternatif programlarda getirdiğimiz fikirler, elbette tartışmaya ve daha da geliştirilmeye muhtaçtır. Bu konunun TBKP'nin ilgi alanında bulunması gerektiği görüşündeyiz. Ülkenin bütün önemli sorunlarına ilişkin alternatif politika ve programlar oluşturma çabası, öteki ilerici güçlerle diyalogu da geliştirir.

Alternatif programlar geliştirme çabamızla, devrimcilerin, karşı karşıya kaldıkları her sorunda, o sorunun ancak devrimle çözülebileceğini öne sürmekle yetinen, politika dışı bir tutumdan kurtulmasına bir ölçüde de olsa katkıda bulunduğumuzu

düşünüyoruz.

Gerçekçi politikalar geliştirme çabamız, Kürt sorununa ilişkin olarak da görüldü. Bu sorunla ilgili politikamız, çok genel ilkeleri yinelemenin ötesine gidemiyordu. Sorunun çözümünü demokrasi sorunuyla bağlı ele alarak ortaya koymamız önümüzü açtı. Kürt ulusal sorununa adil, demokratik, barışçı bir çözüm bulunması için ilgili tüm taraflar arasında bir mutabakat sağlanması fikri, komünistlerin Türk ve Kürt çok geniş güçlerle işbirliği geliştirmesi için iyi bir temel sağlamaktadır.

Ne var ki, bu görüşleri yaşama geçirme yönünde inisiyatif geliştirmede yetersiz kaldığımız da ortadadır. Kürt sorununa ilişkin politikamız genel olarak propaganda ve destekleme düzeyinde kalmış, somut eylem geliştirilememiştir.

Politika ve alternatif program geliştirme çabalarımız doğal olarak teoriye ilimizin artmasını getirdi. Politikada sol sekteizme karşı mücadele, teoride doğmatizme karşı mücadeleyi gerektiriyordu. Teoriye yeni bir yaklaşım zorunluydu. Türkiye gerçeğini şemalara, kalıplara sığdırmaya çalışmaktan kurtulmak, gerçeği olduğu gibi kavramayı öğrenmek gerekiyordu. Bu yolda önemli adımları attık.

Program tartışması kadrolarımızın teoriye ilgisini artırdı.

Kadroların teoriye ilgisinin artmasını getiren bir başka faktör de Sovyetler Birliği'ndeki gelişmelerdir. SBKP 27. Kongresi'nden sonra, bizim politikamızı geliştirme, stratejik yaklaşımlarımızı netleştirme çabalarımıza paralel olarak dünya komünist hareketinin bütününde teorik bir gelişmenin gündemde olduğu görüldü. Dünya çapındaki bu gelişme her şeyden önce, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana dünyada yeralan ve özellikle 1980'li yıllarda iyice belirginleşen yeni gelişmelerin teorik kavranmasına ve buradan politik sonuçlar çıkarılmasına yöneliktir.

TİP ve TKP tarafından birlikte hazırlanan TBKP Program Tasarısı bütün parti örgütlerimiz tarafından genel hatlarıyla onaylanmış bulunuyor. Birçok parti üyemiz program tartışmasına aktif katıldı. Program tasarısındaki görüşleri eleştiren tartışmaya aktif katılan bütün yoldaşların önemli katkıları olmuştur. Program

Komisyonu'nun eleştirisi ve önerileri dikkate alarak son biçimini verdiği tasarı Birlik Kongresi'nde kesinleşecektir.

Program, dünya komünist hareketinde yeni anlayışla hazırlanmış ilk programlardan biridir. Türkiye solunda da gerçekçiliği temel alan ilk programdır. Bu nedenle, her bakımdan bir ilk deneme olduğu için, önümüzdeki dönemde de ilgi merkezinde kalacak, sürekli tartışılacaktır. Öteki sol güçlerle programdaki yeni yaklaşımları tartışmak, bunları birlikte geliştirmeye çalışmak, inanıyoruz ki, Türkiye sol hareketi için yararlı olacaktır.

TKP 5. Kongresi'nde kabul edilen program ve Kongre Belgeleri bugünkü politikamızın geliştirilmesinde bize yardımcı olan açılımlar içeriyordu. Bununla birlikte bu belgelerde bugün yanlış olduğunu açık olarak gördüğümüz yaklaşımlar da vardı. Bugünkü politik çizgimizin bu yanlış yaklaşımların eleştirisi temelinde ortaya konulamaması kavranmasını güçleştirmiştir.

4. Programımızda faşist diktatörlükten ulusal demokrasi yoluyla çıkış, anti emperyalist demokratik halk devriminin ilk adımı olarak öngörülmüştü. Bu öngörü, diktatörlükten devrimci bir çıkışı tek olasılık olarak mutlaklaştırıyordu. Bu yaklaşım, hem güncel demokratik reformlar, hem de doğrudan devrim için mücadeleyi yan yana getiriyordu ki, bu olanaksızdı. TBKP Program Tasarısı ise gerçekçi bir yaklaşımla, politikayı ne zaman ve hangi koşullarda ortaya çıkacağı bugünden bilinmeyen bir devrim beklentisi üzerine kurmuyor. Tersine, gerçek durumdan yola çıkarak, uğruna mücadele verilecek reform hedefleri saptıyor, bunları bütünsel bir amaca, barış ve demokratik yenilenme amacına bağlıyor ve bunu bugünkü somut ülke ve dünya koşullarında devrime yaklaşmanın gerçekçi yolu olarak görüyor.

TKP Programı'nda hem genel olarak barış ve demokrasi güçlerine, hem de sol güçlere yönelik olarak dar bir bakış açısı egemendi. Olgulara bugünkü reel durum açısından değil, gelecekteki devrim açısından bakıldığından, işbirliği yapılabilecek güçler olduğundan daha dar görülmüyordu. Şimdi ise yeni stratejimiz daha geniş güçlerle işbirliğini olanaklı kılıyor.

TKP 4. Programı partimizin "en küçük bir barışçıl olanağı kullanmaktan geri kalmayacağını" belirtirken, aynı zamanda "faşist diktatörlük devrimin barışçıl yoldan utkuya ulaşmasını büsbütün olanaksız kıldı" diyerek asıl vurguyu bu yola yapıyordu. TBKP Program Tasarısı ise, demokrasiyi kazanma mücadelesini, aynı zamanda devrimin barışçı yolunu kazanma mücadelesi olarak tanımlayarak yaratıcı bir yaklaşım yapmıştır.

Programımız, günümüzün değişen dünyasında ortaya çıkan yeni olgulara ve bunun komünistlerin gündemine getirdiği yeni sorunlara yaklaşım konusunda eksiklikler taşıyordu. Bunun yanı sıra dünyada ve ülkemizde kapitalizmin olanaklarını ve potansiyellerini küçümseyen, onun bunalımlarının ve emekçilerin durumunda kötüleşmenin kendi başına devrim perspektifini güçlendiren bir sonuç yaratacağı beklentisine kapı aralayan yaklaşımlar içeriyordu.

Bu yönleriyle TKP 4. Programı, bugün geliştirdiğimiz bütünsel bir politik strateji anlayışından farklıydı.

5. Kongre'den sonra ülkemizdeki politik gelişmelere müdahale etmek amacıyla somut güncel politika üretme çabalarımız arttı. Parti politikasının gelişmesinde MK 1. Plenumu, 1984 yerel seçimleri için geliştirdiği taktikle, 2. Plenum diyalog ve eylem birliği, solun birliği konusundaki yaklaşımıyla, 3. Plenum erken seçim fikrini ortaya atmasıyla, 4. Plenum demokrasi sorununu aydınlatmasıyla, 5. Plenum Türkiye koşullarında barış mücadelesini somutlamasıyla, 6. Plenum ulusal konferans tezleri ve alternatif programlarla, 7. Plenum yeni strateji anlayışıyla rol oynadılar. Politikamızı geliştirme çabamız elbette doğruların yanı sıra bir dizi vurgu hataları ve eksikliğin olduğu, değişik alanlarda gelişen politikalar arasındaki iç bağlantıların bütünsel bir anlayışla yeterince kurulamadığı çelişkili bir süreç oldu. Gelişmenin yasallığı ve bizim hazırlıksızlığımız dikkate alındığında böyle bir sürecin düz bir çizgi gibi olamayacağı açıktı.

Burada şunu da belirtmeliyiz: 5. Kongre'nin hazırlık sürecinde ve Kongre'de, programın içerdiği kimi yanlış yaklaşımlara karşı yapılan eleştirilerden yararlanılmadı. Ancak partinin daha sonra

politikalarını geliştirmesinde, kuşku yok ki, bu eleştirilerin katkısı olmuştur.

TBKP Programı'nda ortaya konmuş olan yeni politik düşünce, komünist hareketin etki alanını son derece genişletmektedir. Hareketimiz şimdi her konuda çok geniş çevrelerin düşüncelerine uygun düşecek, gerçekçi ve sonuç alıcı politikalar geliştirme, çok geniş ve farklı politik güçlerin işbirliğini sağlama olanağına sahiptir. Yeni düşünce politik gelişmelere müdahale etme, sürekli inisiyatif geliştirmede güvenilir bir temel oluşturmaktadır.

Geçen yıl basın politikamıza, yeni ortaya konan görüşlerimize oldukça ilgi gösterdi. Bu, Türkiye politik sahnesinde yeni bir sestir, alışılmamış bir sestir ve çözücü yaklaşımlar gündeme getirmektedir. Parti, 1987 yılında MK Genel Sekreteri Kutlu yoldaşın düzenlediği basın toplantıları ve demeçleriyle önemli bir politik etki yaratmayı başardı. TİP ile birlik konusu ve daha sonra TBKP'yi legal olarak kurmak için iki genel sekreterin ülkeye gidişi, bu etkiyi daha da artırdı ve komünist partisini, onun legalitesi sorununu ve onun politikasını ülke politik yaşamının önemli konuları arasına soktu.

Geride bıraktığımız dönemde adım adım geliştirdiğimiz politikayı, sendikal harekette, gençlik içinde, yurtdışındaki göçmen işçiler içindeki çalışmalarda yaşama geçirmek için çalışıldı ve bu alanlarda birçok deneyim kazanıldı. Komünistler sömürü ve baskıya karşı her hareketin içinde yer alarak birleştirici, bütün barış ve demokrasi güçlerinin potansiyellerini seferber edici bir rol oynamaya çalıştılar. Elbette partimizin bütün örgütlerinin bütün günlük çalışmalarında yeni politikayı bütün boyutlarıyla uygular duruma geldiğini söylemek için vakit henüz erkendir. Kadrolarla politik çalışmada önemli eksikliklerimiz oldu. Yeni görüşlerimizin teorik temelleri de yeterince ortaya konabilmiş değildir.

Deneylerimize dayanarak diyebiliriz ki, birleşik partinin ve tek tek bütün parti örgüt ve üyelerinin yeni program temelinde sürekli inisiyatif geliştirebilir bir duruma gelmesini sağlamak gerekir. Her örgüt bulunduğu alandaki demokratikleşmeyi ilerletici, geniş

güçleri birleştirici inisiyatifler geliştirebilirse, ancak o zaman barış ve demokratik yenilenme hedefleri gerçekleştirilebilir. Günümüzde ilerleme için sürekli inisiyatif zorunludur ve gelişmeler öyledir ki, sürekli yeni tercihler yapma, bunlar doğrultusunda yeni adımlar atma durumunda kalınacaktır.

Türkiye İşçi Partisi ile şimdi birlik kongresi ile tamamlanacak olan birliğin başarılmış olması tarihsel önem taşımaktadır. Komünist hareketin ayrı düşmüş, hatta bir süre karşı karşıya gelmiş iki ayrı kolunun, devrimci mücadele gelenekleri ve yeni politik düşünce temelinde birleşmeleri komünist hareketin güçlenmesi, etkisini çok yönlü artırması için büyük olanaklar getirmektedir.

Şunun altı çizilmelidir: Eğer partilerimiz yeni politik düşünce tarzını benimsemeselerdi, böylesi bir birleşme gerçekleşmezdi.

Politik düşüncemizin gelişmesinin hızlanması ile aynı zamanda birlik sürecinin hızlanması rastlantı değildir. 1980'ler dünyasının ve Türkiye'sinin koşullarında bütün sorunlara yeni bir tarzda yaklaşmak gerektiğinin bilince çıkmasıyla, birlik sorununa yaklaşım da sonuç alıcı bir nitelik kazanmıştır. Birlik süreci adım adım hepimiz için bir politik eğitim oldu. Yeni, demokratik bir politik kültürün kazanılması yolunda ilk adımları burada attık dersek yanlış olmayacaktır.

Aramızdaki ortak noktalara, yalnızca bunlara dayanarak, bunları adım adım geliştirip genişleterek, bu yolla farklılıkları aşmak ve her konuda tam bir görüş birliğine ulaşmak yönteminin doğruluğu kanıtlanmış oldu. Birlik sürecinde gerçekten demokratik bir yöntem uygulandı, eşitlik ilkesine özen gösterildi. Sonuçta kazanan birlik olgusu, birlik fikri oldu.

Birlik kongresi ile birlik tamamlanacaktır, ama bununla ilgili sorunlar elbette bitmiş olmayacaktır. İki partinin kadrolarının kaynaşması, parti örgütlerinin adım adım daha çok ortak iş yaparak birleşmesi mevcut koşullarda zaman alacaktır. Bu süreçte sorun çıkması doğaldır. Politik parti programında çizilen politikayı başa almak, bütün kararları bunu yaşama geçirmenin gereklerine göre almak; bizce, bütün sorunları çözmede temel alınması gereken budur.

Birlik kongresi yeni programa sön halini vererek ve yönetimi tekleştirerek çıkabilecek her türlü sorunun çözülebilmesinin koşullarını da yaratacaktır.

TKP MK olarak, TKP ile TİP'in birleşmesinde üzerimize düşenleri gerçekleştirerek önemli bir görevi yerine getirdiğimize inanıyoruz. Birlik baştan beri bütün yoldaşlarımız ve örgütlerimizce desteklendi. Birliğe karşı çıkan tek bir örgütümüz ve yoldaşımız yoktur. Yalnız ilk başta birçok yoldaş partinin adının değişmesini benimsememiş, ancak süreç içinde birliğin sağlanmasının herşeyden önemli olduğu ve TBKP adının daha sağlam bir birliğe temel olacağı görülmüştür.

MK olarak iki partinin birleşmesi için gerekenleri yaparken eksiklerimiz de olmuştur. Birliğin gelişme süreci, tartışılan konular, çıkan görüş ayrılıkları, bunların nasıl giderildiği gibi sorunlarda parti örgütlerini düzenli bilgilendiremedik. Aynı şekilde kadrolarımızı ideolojik-politik ve psikolojik olarak birliğe daha iyi hazırlayabilirdik. Birlik sürecinde iki partinin kadroları arasında olanaklı olan yerlerde eylem birliğinin gelişmesi için birlikte daha etkili önlemler alabilirdik.

Parti yönetimimiz, tıpkı TİP yönetimi gibi iki partinin birleşmesi ile ülkemiz komünistlerinin birlik sürecinin tamamlanacağı görüşünde değildir. Komünistlerin birliği daha geniş çevreleri kapsayarak tamamlanacaktır. TSİP yönetimi ile TİP'li yoldaşlarla birlikte son yaptığımız görüşmeler bu partinin de birlik içinde yer almasının olanaklı olduğunu gösterdi. Bu sürecin de olumlu sonuçlanacağını umuyoruz.

Yığınsal ve güçlü bir komünist partisi hedefine ulaşmak için Türkiye'deki bütün komünist parti, çevre ve kişileri tek bir örgütsel çatı altında birleştirmeyi amaçlayan bir anlayış gereklidir. TBKP'nin böylesi bir anlayışla çalışacağına inanıyoruz.

Partimiz 12 Eylül darbesinin önlenememesinin en önemli nedenlerinden biri olarak her zaman sol güçlerin birliğinin sağlanamamasını gördü. Bu sağlanmadan mücadelenin başarılı sonuçlara ulaşmasının olanaksız olduğunu da hep belirttik.

5. Kongre'den sonra MK 2. Plenumu sol güçlerin birliği ve bunun

sağlanmasının yolları üzerine görüşlerimizi geliştirdi. Bu bizim Sol Birlik'in oluşmasına katkı yapabilmemizi sağladı.

Sol Birlik'i oluşturan partilerle TKP'nin daha 12 Eylül öncesinden gelen ilişkileri vardı ve 1984 yılı sonunda bu partilerle anlaşmaya varmak olanaklı oldu.

Sol Birlik'in oluşması ve varlığını sürdürmesi birçok bakımdan önem taşıyor. Bununla sol güçlerin yakınlaşabilecekleri, birlikte iş yapabilecekleri, Türk ve Kürt devrimcilerinin omuz omuza mücadele edebilecekleri kanıtlandı, birçok uluslararası platformda Türkiyeli devrimci güçler daha geniş temsil edilebildiler.

Ne var ki, Sol Birlik'i oluşturan partilerin bütün işbirliği potansiyellerini tam değerlendirebildikleri söylenemez. Ne yazık ki, ortak bir yayının çıkmasından, yurtdışında bazı dayanışma eylemlerinin örgütlenmesinden öte fazla adım atılamamıştır.

Bunun birçok nedeni vardır. Ancak, en önemlisi Sol Birlik'in ülkemizde ve dünyada gelişen politik duruma uygun olarak kendisini geliştirmekte zayıf kalışıdır. Bugün Sol Birlik deneyimini değerlendirdiğimizde, onun kuruluşunda da kimi zayıflıklar taşıdığını görebiliyoruz. Sol Birlik içinde yer alan altı parti, uzun erimli, sosyalizme kadar birlikte yürümek anlayışıyla işbirliği yapmayı amaçladılar. İşbirliği sorununa böyle kalıcı ve uzun erimli bir perspektifle yaklaşmak doğru idi. Ancak altı parti, bunu uzun erimli amaçları içeren bir platform belirleyerek gerçekleştirmek istedi. Halbuki bu partilerin herbirinin, uzun erimli mücadele amaçlarına ulaşmak için izlenecek yol, mücadele yöntem ve araçları konusunda farklı yaklaşımları ve öngörülleri vardı. Bunların üzerinden atlayarak sadece belli hedefler üzerinde mutabakat sağlamak sorunu çözmüyordu. Altı parti arasında, uzun erimli bir işbirliğinin nasıl gerçekleştirileceği, sosyalizme kadar yolun birlikte nasıl yürüneceği üzerinde ortak anlayış ve yaklaşımlar yeterince olgunlaşmamıştı. Bunu süreç içinde, birlikte geliştirmek yerine, soruna daha çok partilerin kimliği ile bağlı bir konu olarak yaklaşıldı. Ancak uzun erimli mücadele platformumuzdan ne anladığınız ve bunu güncel politik

mücadelemizle nasıl birleştireceğiz sorularıyla karşı karşıya geldiğimizde farklı yaklaşımlar hemen ortaya çıktı. Bu farklılıklarımızı yapıcı bir tartışma süreci içinde çözme konusunda da yetersiz kaldık.

Sol Birlik, Demokratik Güçbirliği Platformunda bir dizi somut, güncel istemler ileri sürdü. Ancak bu istemler için mücadeleyi bütünsel bir demokrasi mücadelesi çerçevesinde ele almak konusunda zayıf kaldı. Bu platformda yer alan tek tek istemler uğrunda sürekli, ortak bir politik mücadele örgütlemekte de yeterli aktifliği gösteremedi. Sol Birlik, demokratik istemler için mücadelede en geniş demokrasi güçleriyle işbirliği anlayışını dile getirdi. Ancak ülkemizdeki politik gelişmelere bağlı olarak, bu güçleri somutlamak ve bunlarla işbirliği yönünde politik yaklaşımlar geliştirmekte yetersiz kaldı. Bunun başlıca nedenlerinden biri Sol Birlik'in ülkemizdeki politik gelişmeleri değerlendirme ve güncel politikalar üretme konusunda düzenli bir çalışma yürütmemesiydi.

Sol Birlik, devrimci sol güçlerin birliğini sağlamada kendisinin büyük bir politik önem taşıdığını vurguladı. Ancak sol güçlerin birliğinin sağlanmasına katkıda bulunmak için, politik yaklaşımlar ve somut girişimler geliştirmekte yeterli bir çaba gösterilmedi. Sol Birlik, diğer devrimci sol güçlerin önyargılı yaklaşımlarını değişmez görmek, tek başına ne kadar güçlü politik kampanyalar örgütlerse, sol güçlerin kendisine o kadar çok yaklaşacağını sanmak gibi, yanlış tutumların etkisiyle hareket etti. Bu Sol Birlik'in, sol güçlerin birliği açısından "çekim merkezi" olabilme işlevini yanlış yorumlamaktan kaynaklanıyordu.

Bu eksikliklerin yanı sıra Sol Birlik, ülkemizde gelişen politik duruma uygun ortak mücadele araçları geliştirmekte yetersiz kaldı. İşbirliğini ülkede daha da güçlendirmenin biçimlerini geliştiremedi.

Ancak biz Sol Birlik'in sorunları üzerinde dururken, asıl kendi eksiklerimizin altını çizmeliyiz. Sol Birlik içinde etkili bir rol oynayamadık. Var olan sorunların aşılabilmesi için gereken inisiyatifleri geliştiremedik. Mevcut öznel ve nesnel engelleri

saymakla, durumu açıklamakla yetindik çoğu kez. Oysa olumlu bir rol oynayabilmek, mevcut sorunları aşabilmek inisiyatifleri geliştirebilmeyi zorunlu kılmaktadır.

Bizim bu yetersizliğimizin başlıca nedeni, işbirliği yaptığımız politik güçlere ilişkin sürekli ve istikrarlı somut işbirliği politikaları geliştirmekteki zayıflığımızdır. Ortaya çıkan sorunları zamanında ele almakta yetersizliklerimiz vardır. Partimizin, geniş güçlerle diyalog ve işbirliği politikasını yaşama geçirmeye çalışırken, değişik güçlerle, aynı anda, olumlu ilişkiler geliştirmekte zayıf kalıyoruz. Ayrıca Sol Birlik'in örgütlediği politik kampanyalara partimizin özellikle son dönemlerde bütün güç ve olanaklarıyla katıldığı söylenemez. Alınan ortak kararların yaşama geçirilmesinin de ısrarlı takipçileri olmadık.

Sol Birlik içinde yer almayan bazı sol güçlerle de ilişkiler kurduk. MK 7. Plenumu'ndan sonra bütün devrimci sol çevrelere genel sekreterimizin imzasını taşıyan bir mektupla başvurarak düzenli ilişkiler kurma isteğimizi belirttik, bir dizi olumlu görüşme yaptık. Ne var ki, ilişkileri geliştirmede çıkan olanakları yeterince değerlendirebildiğimiz söylenemez.

Sol güçlerle ilişkilerimizde geçmişte, 5. Kongre öncesi dönemde bir dizi hata yaptık. Bunun temel nedeni, kendimizi ülkemizde komünist hareketin tek temsilcisi, tek gerçek devrimci güç gören anlayıştı. Bu nedenle kendimizi, tek doğru ve devrimi gerçekleştirecek tek parti olarak gördük. Diğer devrimci sol güçlerden farklı ve üstün olduğumuza inandık. Onlara rekabetçi bir anlayışla yaklaştık. Onların konumlarını zayıflatarak ve onların zararına kendimizi güçlendirebileceğimizi sandık. Yürüttüğümüz ideolojik mücadele ile onları etkisizleştirmeyi amaçladık. Bu mücadeleyi, sınıf düşmanına karşı yürütülen mücadelenin bir parçası anlayışıyla ve onları değişik etiketlerle karalayarak sürdürdük.

5. Kongre'den sonraki dönemde, bu tür hataların izlerini günlük politik çalışmada henüz bütünıyla ortadan kaldıramamış olsak da, geliştirdiğimiz işbirliği politikası ile bu yaklaşımlarımızdan uzaklaşmaya başladık. Zamanla, Marksizmin tekeline sahip

olmak, yanılmaz komünist partisi olmak gibi iddiaların anlamsızlığını gördük, öteki sol güçlerle birlikte güçlenmenin zorunluluğunu kavradık. Solun, çeşitlilik içinde birliği düşüncesini geliştirdik.

Buna rağmen sol güçlerle uzun erimli bir birlikteliği sağlayacak düzenli ve istikrarlı ilişkiler geliştirmede gereken çaba gösterilmemektedir. Üçüncüsü hala dışımızdaki sol güçleri oldukları gibi kabul etme, onlara bütün farklılıklarımıza rağmen saygı gösterme, anlayışla yaklaşma konusunda eksikliklerimiz vardır. O nedenle onlara kabul edebilecekleri somut öneriler götürmede zorlanıyoruz.

Öteki sol güçlerle ilişkilerimizde varolan olumsuzlukları aşmak ve yeni tür örnek ilişkiler geliştirebilmek için, propaganda düzeyinde birçok görüş geliştirmiş olmamıza rağmen, partinin bütününü harekete geçirmeyi başaramadık.

Eğer bir sorunun çözümünde bizim rol oynama olanağımız varsa, ki sol güçlerin birliği konusunda vardır, hem de çok vardır, yapılacak şey, öne koyduğumuz çözüm yolunda istikrarlı ve ısrarlı şekilde inisiyatif geliştirmek, şaşmaz bir irade ile sorunun üzerine yürümektir. Atılan her yarım adım, yarıda bırakılan her girişim sorunu daha da içinden çıkılmaz hale getirir.

Birçok parti örgütü dışımızdaki sol güçlerle işbirliği geliştirme, sürekli bir diyalog yürütme konusunda başarılı çalışmalar yaptı. Ama sol güçlerle işbirliği politikasını, her parti örgütünün vazgeçilmez görevi olarak bütün partide yerleştirmeyi başaramadık. Bu öteki demokrasi güçleriyle ilişki açısından da geçerlidir.

Bunun nedeni Merkez Komitemizin ve onun Politik Bürosunun alt örgütlerle ilişkisinde politik çalışmanın zayıflığıdır. Yiğınlar içinde örgütlenme, yiğınların çıkarlarını savunmanın yanısıra öteki demokrasi güçleriyle, özellikle sol güçlerle işbirliği için çalışma günlük parti çalışmasının temel iki doğrultusu olarak yer etmelidir. Partinin ve parti örgütlerinin her eylemlerini genişleyen bir işbirliği içinde gerçekleştirmesi bu iki doğrultuyu birleştirir. Günümüzde öncülük, işbirliğinin koşullarını sağlamak, işbirliğini yaşama geçirmekle ölçülmektedir.

Bizim solun birliğine özel bir önem vermemiz, barış ve demokrasi mücadelesinde sol güçlerin oynaması gereken özel rol ile bağlıdır. Barış ve demokrasi hareketinin gelişmesini sağlayacak, bunun için bütün barış ve demokrasi güçlerinin ortak fikirlerinin belirginleşmesine yardımcı olacak, bu güçler arasında uygar bir ilişkiler sisteminin mimarı olacak güç sol güçlerdir. Barış ve demokrasi mücadelesinin sosyal ve politik tabanının genişlemekte olduğu günümüzde solun rolünün önemi daha da artmaktadır.

Bütün bunları dikkate alarak partimiz 5. Kongre'den bu yana devrimci sol güçler ile daha geniş güçlerin birbirine yakınlaşması, bir diyalog ve giderek işbirliği içine girmesi için çaba harcadı. Burjuva muhalefet partilerinin platformlarıyla sol güçlerin platformlarının birbirine yakınlaşan yanlarının öne çıkarılması, partinin politikasının özellikle bu noktalarda yoğunlaşması bu amaçla bağlıdır.

Partimizin 5. Kongre'de ve ondan sonra sürekli vurguladığı bir fikir de, hiç bir demokrasi yanlısı gücün bu amaca tek başına erişemeyeceği fikriydi. Politik gelişmeler bu fikri tekrar tekrar doğruladı ve doğal olarak demokrasi güçleri arasında işbirliği fikirleri gelişmeye başladı. Bizce tarihsel önemde dönemeçler alındı. DYP'nin temsil ettiği politik akım ile sosyal demokratlar ve devrimci sol arasında diyalog başladı. Gene bu sol çevreler ile anti-emperyalist dinsel akımlar arasında ilişkiler oluştu. Özetle, onlarca yıl karşı karşıya gelmiş, herbiri kendi içine kapanmış, birbirini tanımayan bu önemli politik akımlar şimdi yakınlaşıyor, tanıyor, tartışıyor ve zaman zaman da işbirliği yapıyor. Bu daha da gelişmeye açık bir süreçtir. Bu sürecin ortaya çıkmasına katkıda bulunduğumuz için sevinçliyiz. Söz konusu çevreler ile Kürt ulusal hareketinin diyalogunun sağlanması başarılırsa, demokrasi hareketi daha da güçlenecektir.

Partimiz bütün adı geçen politik güçlerle her düzeyde diyalog ve işbirliği geliştirmeye çalıştı. DYP ve dindar çevrelerle ilişki geliştirilmesini savunmamız, dışımızdaki solun tepkisiyle karşılaştı. Bu güçlerin rejime karşı oynadıkları rol belirginleştikçe,

bu tepkiler de azaldı. Bu ilişkileri geliştirmek için geçen dönemde iyi bir temel attığımızı söylemek yanlış olmayacaktır.

5. Kongre TKP tarihinde birlikçi ve yapıcı bir bakış açısı geliştirmiş, partinin bütün geçmişine ve bütün liderlerine sahip çıkmıştı. 5. Kongre'nin bu yaklaşımı parti içinde ve parti dışındaki komünistlerin saflarında çok olumlu bir yankı buldu.

Merkez Komitemiz 5. Kongre'nin hemen ardından Emektar Komünistler Toplantısı'nı düzenleyerek partimizin dün ile bugün arasında bir köprü kurulmasının koşullarını oluşturdu.

Parti tarihi üzerine tezler hazırlama görevini TBKP'ne devrediyoruz. Bütün komünist ve sol hareketin tarihi üzerinde kolektif çalışmalar yapılmasını örgütlemek son derece yararlı olacaktır. Biz bu raporumuzda TKP tarihine nasıl yaklaşılması gerektiği konusundaki kendi düşüncelerimizi dile getirmek istiyoruz.

Herşeyden önce geçmişe partizanca yaklaşılmalıdır. Elbette ideal bir tablo çizmekten özenle kaçınılmalı, ama tarih gerçek özülle, işçi ve emekçilerin çıkarları, yurdun çıkarları için emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı aralıksız mücadelelerin tarihi olarak ele alınmalıdır.

Bize göre tarihin değerlendirilmesi, bugünkü sorunların aydınlatılması ve çözümü temelinde olmalıdır. Partinin tarihi tüm devrimci sol güçlerin, ilerici çevrelerin bugünkü sorunlara yanıt bulmak için deneylerinden yararlanmak üzere başvurduğu bir tarih olarak yazılmalıdır.

Devrimci sol çevrelerin kendilerini TKP tarihinin belli dönemleriyle özdeşleştirmeleri de, sol içi ortak kültür temellerini artırmaya yarayacak bir tarzda değerlendirilmelidir.

Biz tarihimize yaklaşırken partinin önderleri arasında birini ötekini karşısına koyan tercihler yapmıyoruz, kurucumuz Mustafa Suphi'ye, Salih Hacıoğlu'na, Şefik Hüsnü Değmer'e, Reşat Fuat Baraner'e, Zeki Baştımar'a, İ.Bilen'e, bütün parti yöneticilerine sahip çıkıyoruz. Onların hepsi de, bütün varlıklarını komünizm davasına adanmış, her türlü özveriyi göze almış, mücadeleci önderlerdir.

Elbette tarihimiz yanılmaz liderlerin tarihi değildir. Onların düşünce ve davranışlarında doğruların yanısıra zaman zaman yanlışlar da olmuştur.

Tarihi ele alığımız bugün yaşayan bütün komünistlerin birleşmesine yardımcı olmalıdır. Ayrıca geçmişte bir dönem partiye hizmet etmiş komünistlere, örneğin Hikmet Kıvılcımlı'ya, Mihri Belli'ye onlar daha sonra onaylamadığımız ve bugün hala yanlış görülen tutumlar almış olsa da geçmiş hizmetlerine değer verilerek sahip çıkılmalıdır.

Partinin Durumu ve Çalışmaları

1.

6. Kongremizde partimizin durumunu ve örgütsel çalışmalarını öncelikle birleşik partiye ve onun faaliyetlerine sağlayacağı olanak ve katkılar temelinde ele almak herhalde en doğrusu olacaktır.

Partimizin durumunu saptama açısından şu olgular bir fikir vermektedir: Partimiz, geniş kapsamlı bir ideolojik-politik ve örgütsel yenilenme süreci içinde 6. Kongremizi toplamayı başarmış, aynı zamanda Birlik Kongresi'nin sonuçlanması için üzerine düşenleri gerçekleştirmiş bulunmaktadır. Bütün eksiklik ve hatalarımıza rağmen, bu olgular, 5. Kongre'nin önümüzde koyduğu görevleri yerine getirmiş olduğumuzu gösteriyor.

Partimizin gücünün bir ölçüsü olarak onun politik etkisini ve ideolojik-politik sağlamlığını incelemek gerekmektedir. Bu açıdan şu söylenmelidir: Geride bıraktığımız dönemde Türkiye kamuoyunda tarihimizde ilk kez politikamız tartışılmaya, ilgi ile izlenmeye başladı. Komünist partisinin politikasının yalnızca eskiden olduğu gibi devrimci sol çevrelerde değil, daha geniş politik güçler arasında ilgi konusu olması, politik etkimizin artmasının bir göstergesidir.

TKP ağır saldırılar altında, örgütsel olarak daraldığı koşullarda ülkemizin en temel sorunlarına ilişkin alternatif politikalar geliştirmeye çalıştığı için, günlük politik mücadeleden kopmadığı için etkili olabildi.

MK Plenumları, parti örgütlerinin ve deneyli yoldaşların görüşlerine sürekli başvurarak somut politikalar geliştirirken, bu

politikalar aynı zamanda sürekli pratiğin sınavından geçti.

5. Kongre'den sonra yerel seçimlerde, Türk-İş miting ve toplantılarında, insan hakları için yürütülen çeşitli kampanyalarda, referandumda ve genel seçimlerde parti örgütleri yeni politikanın birleştirici ve hareketlendirici etkisini ölçtüler.

1984'de parti basınına mektup yazma kampanyası, 1984'de 64. yılda TKP'yi güçlendirme kampanyası, 1986'da ulusal konferans süreci, 1987'de birlik sürecinin derinleşmesi ve parti içi tartışma ve son olarak TBKP Program ve Tüzük tasarılarının tartışması ile parti örgütleri, MK'nin geliştirdiği ve kendi pratiklerinde uyguladıkları politikayı sürekli tartıştılar. Bütün bu eylemler, partiden çevreye yeni yaklaşımların, yeni fikirlerin, mücadele kararlılığının yayılmasına yardımcı oldu.

Atılım'ın 15 günde bir yayınlanmaya başlaması, mektup kampanyası ile yığınlarla ve parti örgütleriyle eskiye oranla daha sıkı bağlanması, bütün sözlü ve yazılı yayınlarımızla demokrasiyle daha kararlı, daha içten, daha sistemli savunmaya başlamamız, haksızlıklara karşı direnmemiz politik etkimizi artıran öteki faktörlerdir.

Son derece karmaşık koşullar altındayken partimizin birliğini korumayı başarmış olması da önemlidir. Partide görüş ayrılıkları da çıktı, bunlar konferanslarda ve tartışmalarda açık dille geldi, parti basınına da yansdı. Sonuçta karşılıklı birçok hatayı da içeren bir süreç içinde bütün parti olarak birliğimizi korumayı başardık ve bunu gelecekte nasıl sürdüreceğimizi öğrenmeye başladık.

Partimizin sayısal gücü konusunda ne söylenebilir? Sayısal gücümüzün 12 Eylül öncesine oranla gerilediği açıktır. Ama 5. Kongre'den bu yana düzenli bir artış söz konusudur.

12 Eylül öncesi aktif çalıştığımız işçi kesimlerinde, sendikalarda etki olanaklarımız bugün de vardır. Türkiye Kürdistanı'nda parti örgütlerimiz varlığını koruyor. Gençlik içinde özellikle büyük kentlerde ciddi bir gücümüz vardır. Kadınlar içinde parti örgütlerimiz etkili kullanılabilecek olanaklara sahiptir. Orta katmanlar, özellikle modern orta katmanlar içinde düzenli bir faaliyet yürütebilmekteyiz. Köylülük içinde aslında oldukça küçük,

ama değerlendirdiğimizde dayanak olabilecek olanaklarımız vardır.

Coğrafi olarak, darbe öncesinde varolduğumuz her büyük kentte, azalmış da olsa bugün de gücümüz vardır. Bunlar bulundukları yöre çapında da dayanak olabilecek olanaklara sahiptir. Ulaşacağımız her ilde harekete geçebilecek potansiyel güçlerimiz vardır.

Parti örgütlerimiz 5. Kongre'den bu yana ülkemizde yeralan bütün önemli politik eylemlerin içinde güçleri oranında varoldular. Özellikle büyük kentlerde birçok eylemin gerçekleşmesinde önemli rol oynadılar.

5. Kongre'den bu yana partimizin uluslararası ilişkileri de genişledi. Birçok komünist ve işçi partisi ile devrimci örgüt ile sosyal demokratlar ve yeşillerle yeni ilişkiler kuruldu. Eskiden beri geleneksel iyi ilişkiler içinde olduğumuz kardeş partilerle bu ilişkiler daha derinleşti. Haydar Kutlu yoldaşın uluslararası alandaki bir dizi teması, partimizin ve onun politikasının ilgi görmesine yardımcı oldu.

II.

Partimiz 5. Kongre'den sonra güçlenmek için biryandan sonuç alıcı bir politika geliştirmeye çalışırken, biryandan da yığın bağlarını genişletme, örgütlü varlığımızı yaygınlaştırmayı hedefledi.

MK 1. Plenumu öncelikli hedefler olarak: 1) İşçi sınıfı içinde örgütlenme düzeyini yükseltme, 2) orta katmanlar, aydınlar içinde etkimizi artırma 3) gençlik içinde, yanısıra kadınlar içinde etkimizi artırma, kırsal alanda var olmaya çalışmak olarak belirledi. Biz bugüne kadar bu örgütlenme stratejisini izledik.

Partimiz sendikal harekette bugün hiç de küçümsenmeyecek konumlara sahiptir. Sendikal alanda çalışan komünistler, sendikaların demokrasi mücadelesinde daha aktif olması, bunun için sendikal eylem birliğinin ve sendikal demokrasinin güçlenmesi için mücadele ediyorlar. Bu yoldaşlarımız 5. Kongre'den bu yana gerçekten başarılı çalışmalar yaptılar. Kongre kararı gereği, işçilerin Türk-İş çatısı altında birleşmesi için yoğun çaba harcadı

ve etkili olundu.

Gençlik içinde çalışan komünistler çok güç koşullarda örgütlü varlıklarını sürdürmeyi başardılar. Bir dizi eylem gerçekleştirdiler ve İLERİ'yi yayınladılar. Gençlik içindeki parti örgütleri öğrenci gençlik hareketinin toparlanıp canlanmasında önemli bir rol oynadılar. Ne var ki, ağır baskı döneminin koşulları gereği oluşmuş militan örgütlenme tarzından legal olanaklardan yararlanmaya elverişli bir örgütlenme tarzına geçiş uzunca bir süre aldığı için, legal olanaklardan gereğince yararlanılamadı. Bu, gençlik içindeki devrimci çevrelerin işbirliğine katkıda bulunma olanaklarını da sınırladı. Ama sonuçta genç yoldaşlar eksiklikleri görüp günün koşullarına uygun bir çalışma tarzını başlatmayı başarmışlardır.

Kadınlar içindeki çalışmalar geçtiğimiz dönemde parti örgütleri çevresinde emekçi kadınlar içinde yürütülen çalışmalarla sınırlı kalmıştır. Merkez Komitemizin bu alandaki çalışmalarla ilgili bir politika oluşturmamış, yeni tür demokratik yığın hareketi olarak kadın hareketinin sorunlarına eğilmemiş olması, son yıllarda beliren olanaklardan yeterince yararlanılmasını önlemiştir. Kadın yoldaşlarımız buna rağmen çeşitli kadın özgürlüğü grup ve çevreleriyle verimli ilişkiler içine girmeyi başarmışlardır.

Teknik elemanlar içindeki çalışmalarımızın partinin geniş diyalog ve işbirliği politikasının sınanması ve geliştirilmesi için iyi bir temel sağladı. Bu alanda parti eski konumlarını korudu ve geliştirdi. DYP yandaşlarına kadar varan çok geniş çevrelerle işbirliği içinde oldu. Bu alanın, çevre sorunları, bilimsel-teknik devrim ile bağlı sorunlar, tarih mirasının korunması sorunları gibi yeni dikkat verdiğimiz sorunlarda çalışmalara elverişli olmasından önemli ölçüde yararlanılmaktadır.

Öğretmenler içindeki çalışmalarımız, ilerici öğretmenleri desteklemekle gelişti. Son olarak öğretmenler içinde etkili bütün demokratik akımların yandaşlarının birleşmesine katkıda bulunarak bu çalışmaları sürdürdük.

Dört yılda bu alanlarda elde ettiğimiz sonuçlar, düzenli bir çalışmanın başladığını ortaya koyuyor. Ama bu çalışmanın, bütün

potansiyelleri değerlendirmekten henüz uzak olduğunu da söylemeliyiz.

Bunun nedenlerinden birisi yeni politikayı yaratıcılıkla uygulayacak yönetici kadro eksikliği ise, bir diğeri de, günlük örgütsel çalışmanın ideolojik-politik çalışmayla bağlanmasının ve ajitasyon-propaganda çalışmasıyla beslenmesinin zayıf olmasıdır.

Örgütsel çalışma ile ideolojik çalışmanın kopukluğu, bunların bir madalyonun iki yüzü gibi parti çalışmasının her alanında varolmasının sağlanmaması ana problemdir.

Tutulacak halka ideolojik-politik faaliyetin bütün faaliyetler içindeki rolünün artırılmasıdır. Her faaliyetin politik içeriği net ortaya konmazsa, bilince çıkmazsa, faaliyet yürümez. Örgütsel sorunlar öncelikle politik bir sorun olarak ele alınmazsa, çözülemez.

Politikada sekterlikten, teoride dogmatizmden kurtulma yolunda attığımız adımlar, arkasından doğal olarak örgütsel çalışmada sekter, dar çalışmadan kurtulma, parti içinde demokrasiyi geliştirme çabasını getirdi.

Şunun altını çizmek istiyoruz: Komünist partisi olarak kendimizi yenilememiz, yalnızca teoriye yaratıcı yaklaşım, gerçekçi, sonuç alıcı bir politika geliştirmek, yığınlar içindeki ve öteki demokrasi güçleriyle çalışmaları yapıcı, birleştirici tarzda geliştirmek ve parti içi demokrasiyi güçlendirmek anlamına gelmiyor, yenilenme bütün bunların diyalektik bütünlüğü, çalışmanın her alanında içiçe geçmesi birbirini güçlendirmesi anlamında, partimiz tarihinde ilk kez, teori, politika, pratik, örgüt çalışmasının bütünselliğinin sağlanması oluyor.

Böylesi bir bütünsellik sağlanmasının daha henüz başındayız. Bu süreci TBKP mutlaka sürdürmeli ve TBKP bütün alanlardaki çalışmaları yeni politik düşünce ile sınırsız birbirine bağlı ve her çalışmasının teorik, politik, pratik ve örgütsel yanlarıyla geliştiği bir

parti olmalıdır. Partimiz o zaman yenilmez bir parti olacak, etkisi sürekli artabilecektir.

III.

İki kongre arası dönemde Merkez Komitemiz 9. Plenum toplantısı yaptı. Bu plenumlar somut konuları işlediler ve partinin politik ve örgütsel gelişmesi için sonuç alıcı kararlar aldılar. İdeolojik çalışmalar, örgütsel çalışma, eylem birliği konusu, kadro politikası ayrı ayrı plenumlarda ele alındı.

MK geçen dönemde üye ve örgütlerle bağlarını güçlendirdi. Örgütlerden MK'ne bilgi akışı, MK'den örgütlere yönlendirme ve bilgilendirme yapılması iyileştirildi. Somut eylemlerde ve kampanyalarda MK'si örgütlerin iç yaşamına ve günlük çalışmalarına daha doğrudan katılmaya başladı, önderlik rolünü artırdı.

Bu konuda belirleyici adımları MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaş attı. 65. Yıl kutlamasında ve daha sonra çeşitli Batı ülkelerinde partinin ve kamuoyunun önüne çıkması, ülkeye giderek Ulusal Konferansı hazırlayıp yönetmesi, geçtiğimiz yıl basına verdiği başarılı demeçlerle partimizi tanıtmayı ve Nihat Sargın yoldaşla Türkiye'ye dönmesi, bu adımların başlıcalarıdır.

MK çalışmalarında ortaya çıkan başlıca zayıflık organ olarak çalışmadaki zayıflıktır, "kollektif yönetim ve kişisel sorumluluk" ilkesinin yaşama geçirilmesindeki eksikliklerin sürmesidir. Bu zayıflık, sorumluluklarla birlikte yetkilerin de MK'den başlayarak daha alt örgütlere doğru yaygınlaştırılmasını engelledi. Bunun doğal sonucu olarak, MK içindeki iş dağılımı dengesiz olmuş, yoldaşların kişisel ve kollektif katkıları sınırlı kalmıştır.

İkinci bir zayıflık, kararların uygulanma derecesiyle ilgilidir. MK hala fazla sayıda karar almaktadır. Ya aşırı ayrıntıya boğulmuş ya da gerçekçi olmayan kararlar almaktadır. Uygulanabilecek olmasına rağmen uygulanmayan kararlar da sözkonusudur. Bunu önlemenin yolu, MK'nin yığınlar içinde çalışan temel parti örgütleriyle daha doğrudan bağlanmasıdır.

PB 1983'den bu yana her ay düzenli toplanmıştır. PB'nun çalışmaları genel olarak verimli gelişti. MK için geçerli eksiklikler

PB için de geçerlidir. Ama partinin eksikliklerinde PB'nun sorumluluğu esastır. PB'nun bu dönemde düzenlediği örgüt sekreterleri ile genişletilmiş toplantılar örgütle bağların gelişmesi, parti içi demokrasinin işlerlik kazanması açısından yararlı oldu.

Bizim deneyimiz, özellikle illegalite koşullarında MK Sekreterliğinin ve MK bürolarının (parti MK aygıtının) etkili bir şekilde işletilmemesinin bütün parti çalışmasında zayıflıklara, orantısızlıklara, eşgüdüm eksikliklerine, güçlerin en verimli ve etkin şekilde en acil ödevlerin çözümüne sevk edilemeyeşine yol açtığını göstermiştir. Bu organların işlevlerinin ve yetkilerinin, çalışma tarzlarının tam olarak tanımlanması, PB ve MK ile ve parti örgütleriyle ilişkilerinin saptanması büyük önem taşımaktadır.

Bilindiği gibi 1986 Ulusal Konferansında ülke ve yurtdışı toplantılarında, parti politikasındaki gelişmenin programa ve tüzüğe işlenmesi için kongre toplanması MK'ne önerilmiş ve TİP ile birlik çalışmalarının biran önce sonuçlanması istenmiştir.

MK 7. Plenumu 6. Kongre hazırlığı için gerekli kararları aldı.

TİP ve TKP arasındaki görüşmelerin kısa sürede olumlu sonuç vermesi ile bugünlere ulaştık.

PB 1987 yazında partinin politik etkisini daha da artırabilmek, politik çalışma ile örgütsel çalışmanın uyumunu sağlamak için parti içinde bir tartışma açtı. Bunu program ve tüzük tartışması izledi.

Kongre hazırlıkları parti örgütlerinin konferansları ile tamamlandı. Bu konferanslarda tüzük ve program tasarıları onaylandı, yeni yönetim organları ve kongre delegeleri seçildi. Yurtdışı örgütlerinde seçimler legal bir partide olması gerektiği gibi yapıldı.

Kongre hazırlıkları aktif politik mücadele içinde, referandum ve genel seçimlerle ilgili çalışmalar ortamında, Boran yoldaşı kaybetmemiz çevresinde oluşan büyük politik çıkışla ve genel sekreter yoldaşların ülkeye dönüş eylemiyle birlikte yürütüldü.

IV.

Geride bıraktığımız dönemdeki çalışmalarımız aynı zamanda parti anlayışımızı geliştirdi ve olgunlaştırdı. Değişen dünya ve

Türkiye koşullarında önümüzdeki görevlerin üstesinden gelebilmek için parti anlayışımızı da geliştirmenin zorunlu olduğunu gördük.

Dünyamız ve Türkiye değişirken, işçi sınıfının tarihsel misyonunun kapsamı genişlerken ve bizzat işçi sınıfının bileşiminde önemli değişiklikler olurken, komünist partisinin örgüt anlayışının da, bu değişikliklerin yarattığı gereksinimlere yanıt verecek biçimde gelişmesi gerekiyor. Fakat bu tarihin sınavından geçmiş Leninist parti anlayışının terkedilmesi değil, Marksist-Leninist teorinin ilkeleri temelinde komünist partisinin kendisini örgütsel alanda da yenileyebilmesidir. Bu konuda ilk adımları attık. Bu çabanın TBKP tarafından daha da zenginleştirilerek geliştirileceğine inanıyoruz.

En başta parti içi demokrasinin sürekli geliştirilmesi gerekiyor. Parti içi demokrasi, açıklık, eleştiri ve özeleştiri parti yaşamının temel normları olmalı ve sürekli gelişmelidir. Parti örgütlerinin ve tek tek her parti üyesinin rolünün artırılması ancak demokrasinin genişlemesi ile olanaklıdır. Tek tek herkesin düşünsel ve pratik yetenekleri ve ahlaki değerleri açığa çıkarılıp birleştirilip, harekete geçirilmeden, özveri düzeyi yükseltilmeden önümüzdeki görevlerin üstesinden gelemeyiz.

TKP olarak ilk kez 1986 ulusal konferans tezleri ile parti içi demokrasinin yeni koşullarda artan önemine işaret ettik. Konferans sürecinde demokrasiyi ilk kez geniş çaplı uygulamaya, daha doğrusu uygulamayı öğrenmeye başladık. 1987'deki tartışmalarda bu süreç daha da gelişti. Demokrasiyi, demokratik çalışmayı öğrenmek kolay değil, ama iyi bir yola girdiğimizi söylemeliyiz.*

Biz eskiden, 5. Kongre'de kabul ettiğimiz tüzükte de yazıldığı gibi, illegal koşullarda demokrasi fazla olmaz, merkezîyetçilik ağır basar, diyorduk. Hayat ise bize, merkezîyetçilik olabilmesi için demokrasinin olması gerektiğini öğretti. Elbette demokrasinin olabilmesi için de merkezîyetçiliğin olması gerekir.

Farklı düşünceye karşı kuşku, eleştiriden korkuyu ortadan kaldırmak, bunun yerine açıklığı, dürüst eleştiri ve özeleştiriye ve

her konuda tartışmayı geçirmek gerekiyor. Partide herkes her konuda istediğini düşünmek, bunu özgürce dile getirmek hakkına sahiptir. İlk bakışta partinin bir kararına, hatta programına çok ters gibi görünen bir eleştirinin, aslında o kararı ya da ilkeyi daha tam, çok daha geniş kapsamlı yaşama geçirmeye yardımcı olduğunu iş isten geçtikten sonra gördüğümüz az mı oldu? Ters ve yanlış fikirlerden de üstelik öğrenmek mümkündür. Sorunlara farklı yaklaşım partiyi zenginleştirir.

Komünist partisinde hareket birliği olmalıdır. Fraksiyonların ortaya çıkmasını önlemenin tek doğru yolunun da gene parti içi demokrasiyi sürekli geliştirmek olduğuna inanıyoruz.

Partide katılımı artırmada mektup kampanyası çok önemli bir işlev gördü. MK ve Merkez organları doğrudan yığınlarla bağlanmada bir olanak elde etti. Üye ve sempatanlar partiye çok somut bir katkı yapma olanağına kavuştular. Karşılıklı yararlı bir iletişim oluştu.

1984'den bu yana merkez organlarının yaklaşık üçte bir yayını bu mektuplardan oluşuyor. Bu önemli bir canlılıktır.

1987 yazında yapılan parti içi tartışma da partiye yeni bir canlılık kazandırdı. Bu canlılık Kutlu ve Sargın yoldaşların ülkeye dönüşü sırasında örgütlerin aktifliğine ve program ve tüzük tartışmasında, konferanslardaki olgun havaya temel oldu.

Ülke parti örgütlerinde yürütülen tartışma, 5. Kongre'den bu yana izlediğimiz politika ile birlikte demokratik ve sol kamuoyunda belli bir etkinlik sağlanmasını getirdi.

Tartışma, parti içi demokrasinin somut olarak nasıl uygulanacağı konusunda yol gösterici oldu. Parti örgütleri ve tek tek üyeler, soyut olarak demokrasiyi tartışmak yerine, onu hayata geçirerek parti içi demokrasinin ve kolektif faaliyetin gelişmesine katılmış oldu. Parti örgütlerinin ve üyelerin ortak davaya kendi katkılarını somut biçimde görmeleri hem girişimciliğin gelişmesine, hem de sorumluluk duygusunun güçlenmesine yardımcı oldu.

Ülkedeki parti örgütlerinin tartışmalarının dikkat çekici sonuçlarından biri de, günlük çalışmaları bir plan ve programa bağlı olarak yürütme gerekliliğinin bilince çıkması oldu. Parti içi

tartışma aynı zamanda, gündemli ve tartışmalı toplantılar yapma, organ çalışmasını yaşama geçirme ve bunu sürekli kılma yönünde önemli adımlar atılmasını sağladı. Böylece, kolektif çalışma anlayışı derinleşirken, inisiyatif kullanma ve bağımsız çalışma yeteneği de gelişti.

Batı Avrupa'daki parti içi tartışma, legal olanakların genişliği sayesinde çok daha demokratik bir işleyiş ve atmosfer içinde yürütüldü. Hemen tüm örgütler, Politik Büro'nun genelgesinin öngördüğü geniş toplantılarla tartışmalarını tamamladılar. Tartışmanın parti sempatzanlarını da kapsayacak biçimde yürütülmesi önemli kazanımlar getirdi.

Yurtdışı örgütlerinin tartışmalarına TIP'li yoldaşların da katılmaları, iki partinin tanışma ve kaynaşma sürecine yardımcı oldu.

Tartışma süreçleri, geçmişte şu ya da bu nedenle partiyle bağı kopmuş, partiden uzak duran yoldaşlarla ilişki kurulması, onların partinin durumundan ve yaklaşımlarından haberdar edilmesi için bir fırsat olarak değerlendirildi. Bunun yararı görüldü, birçok yoldaş yeniden görev üstlendi.

Parti genelinde tartışma, demokratik ilişkiler temelinde ve demokratik bir atmosferde gerçekleşti. Bunun sağlanamadığı tek tek örgütler oldu. Merkezi kimi eksikliklerimiz yüzünden, bu olumlu atmosferin daha yaratıcı sonuçlar getirmek yerine, yalnızca iç sorunlar üzerine kilitlenen kısır çekişmelerin ortamı haline geldiği de oldu. MK'nin ve tüm yönetim organlarının tartışmalarda daha yönlendirici olması gerekmektedir.

Tartışma, parti içi yaşamda emir-komuta ilişkileri ile yönetme tarzının, direktiflerle sorunları çözmeye alışkanlığının aşılmasını kolaylaştırdı. Partide hiçbir organ, yönetici ve üye eleştiri dışı değildir. Bu olgunluğa ulaşıyoruz.

Parti içi demokrasinin ilk gelişme evresi doğal olarak eleştirilerin hızla yükselmesi ile belirleniyor. Bu, eleştirilen konularda yapıcı çözümlerin de önerileceği ve herkesten daha çok iş ve daha çok sorumluluk isteneceği bir evreyle tamamlanmalıdır.

Her düzeydeki yönetici şuna titizlikle uymalıdır: Hangi tür eleştiri

ve öneri getirirse getirsin her üye ve sempatzan aynı şekilde, aynı eşitlikçi uygulamayla muhatap alınmalıdır. Yapılan eleştiri ya da önerilerin nasıl değerlendirildiği görülebilmelidir.

Atılım tartışma sürecinde görüşleri bütün çeşitliliği ile yansıtarak olumlu bir işlev gördü. Fakat yönlendirici, özellikle örgütsel çalışma ve politik çalışmanın birleştirilmesi konusunda yol gösterici olamadı. MK'nin yönlendiricilikteki zayıflığı Atılım'a da yansdı.

Parti içi tartışmada PB'nun çıkardığı genelge yeterince yönlendirici olamamış, MK tartışmanın başından sonuna amaca uygun bir yönlendirme çalışması yapamamıştır. Bu nedenle de, asıl sorunun pratik faaliyetin politik amaçlara bağlı olarak, bu amaçlara hizmet edecek bir biçimde yürütülmesi olduğu yeterince bilince çıkarılamadı. Genel Sekreter yoldaşların ülke dönmeleri nedeniyle, parti içi tartışmanın sonuçlarının MK tarafından değerlendirilerek zamanında örgütlere indirilmemesi, bu tartışmalardan beklenen verimi önemli ölçüde düşüren bir başka etken oldu.

V.

Parti son yıllarda legal olanaklardan yararlanmak için bir dizi adım attı. MK, politik ortamın gelişmesini yakından izleyerek beliren legal olanaklar konusunda örgütleri uyardı. Örgütlerimiz bu alanda birçok girişim gerçekleştirdiler.

Legal olanakların kullanılması farklı alanlara göre değişmektedir. Bazı alanlarda, oldukça iyi çalışmalar yapılmakta, bazı alanlarda geri kalınmakta, olanaklar tam değerlendirilememektedir.

Bunun bir nedeni şudur: Legal olanakları bizzat kendi girişimlerimizle yaratacağımız, bu konuda belli bir zorlamanın yapılmasıyla olanakların daha genişleyeceği tam görülememektedir. Harekete geçmek için hazır olanak aranıyor. Bu ise potansiyellerin tam değerlendirilmemesini getiriyor. Demokrasiyi bize vermeyecekler, kendimiz alacağız. Bu fabrikadan, yerleşim yerine, kasabadan, başkente kadar her yerde ve her konuda geçerlidir. O nedenle, her düzeyde inisiyatif gerekiyor.

İkinci bir neden; gizli çalışma mantığı ve yöntemiyle gizli çalışmanın kadro anlayışı ile, ilişki tarzıyla açık çalışma ve girişim için kadro ve olanak aranıyor. Doğal olarak bulunamıyor.

Üçüncü bir neden, baskı koşullarında açık çalışmayı geliştirmede bireylerin rolünün belirleyici olmasıdır. Tek başına girişimler başlatabilecek ve parti politikasına uygun adımlar atabilecek kadro sorunu gündeme geliyor.

Şimdi görüşlerimizi, yeni politikamızı en zengin biçimlerde, en çeşitli araçlarla, en çok kanaldan kamuoyuna, emekçilere ve öteki politik güçlere duyurmak zorundayız. Geniş çevrelerle ilişki kurmak zorundayız. Bu baskılara, yasaklara rağmen daha çok açık çalışmayı gerektirmektedir. Bunu başaracağız.

VI.

Kadro politikamızı, üyelik normlarının kavranması, bunların yaşama geçirilmesi, parti üyelerinin objektif kriterlere göre tanınması, yetiştirilmesi ve doğru biçimde istihdamı ve yükseltilmesi, denetlenmesi, korunması olarak saptamıştır.

TKP'nin 12 Eylül darbesinin açtığı yaraları sarabilmesinde ve bugüne gelebilmesinde parti örgütlerimiz ve üyelerimiz, parti yönetimi ile birlikte belirleyici bir rol oynamışlardır.

Geride bıraktığımız 8 yılın deneyimi TKP'nin güvenilir ve dayanıklı örgütlere ve üyelere sahip olduğunu kanıtlamıştır. Uygulanacak kadro politikası, bu saptamaya ve parti üyelerine güven temeline oturtulmalı, her düzeydeki yönetici organ ve örgüt, sorumluluk ve yetkileri alt örgütlerle ve üyelerle paylaşmada çok daha cesur olabilmelidir. Özellikle yurtdışındaki parti örgütlerimizde yaşanan bazı sorunların önemli bir nedeni de, bu cesareti zamanında ve yeterince gösterememişimizdir. Bu tutukluğumuz, partimizde hiç de küçümsenmeyecek ölçüde var olan kadro potansiyellerimizi harekete geçirmeyi, kadroları yerli yerinde istihdam etmeyi zorlaştırıyor.

Üyelik normları tüzükte belirtilmiştir. Ancak bunlar bir kalıp değildir. Uygulama içinde normların ortak kavranmasının, ortak yorumunun ve ortak uygulamasının gelişmesi gerekiyor.

Öteyandan uzun yıllar mücadele etmeden, mücadelenin farklı

dönemlerinin sınavından geçmeden partililik bilincinin gelişmesi kolay değildir.

Kadrolarımızın çoğunluğu şimdi olgunlaşma aşamasındadır.

Gericilik döneminin olumsuz etkileri partimizde de kendini gösterdi. Bu iki biçimde oldu: Kadroların bir bölümü bu olumsuzluklara karşı koymak için sektör, dar tutumlara yöneldi. Bir bölüm kadroda ise liberal tutumlar ortaya çıktı.

Bütün bu tutumlara karşı yeterli önlemleri alabildiğimiz söylenemez. Dönem değişince kadro politikasının da değişmesi gerekiyor. Ancak güncel parti politikasının gelişmesi ve bununla bağlı olarak parti içi demokrasinin işlemeye başlaması, bu tür sorunların çözüm yollarını da sağlamaktadır.

Öteyandan parti yönetimi olarak partinin zor dönemi aşma sınırını tam zamanında göremedik. Bunun sonucunda zor dönemde herşeyi bir yana bırakıp partiye sarılan yoldaşlarla, zor dönemin aşılmasıyla çeşitlenen parti sorunlarına farklı açılardan çözümler öneren yoldaşlar arasında Batı Avrupa'da uyumsuzluklar ortaya çıktı. Biz bu uyumsuzlukları gereken özenle ele alamadık ve bu durum karşılıklı hatalara yol açtı. Parti yönetimi olarak temel hatayı üstlendiğimizi daha önce açıklamıştık.

Karşı karşıya olduğumuz örgütsel sorunlar, hiçbir zaman salt yönetsel sorunlar değildir. Örgütsel sorunlar esas olarak politik sorunun bir parçasıdır ve ancak politik çalışmayla bağlı ele alındığında sağlıklı çözümlere kavuşturulabilir. Örgütsel sorunların çözümünde, neyin öncelikle ele alınması gerektiği, hangi sorunun öncelikle çözülmesi gerektiği saptanamıyor. Bunun nedeni örgütsel sorunları partimizin politikasıyla bağlamamak, politikamızın gerektirdiği önceliklere bağlı şekilde çözmeye yönelmemektedir.

Geride bıraktığımız dönemde MK, kadroları tanıma olanaklarının elverdiği ölçüde objektif bir kadro politikası izlemeye çalışmıştır.

Kadroların yetiştirilmesi açısından büyük önem taşıyan parti içi eğitimde de sorunlarımız oldu. Broşürlerle başlatılan eğitim çalışmasını daha sonra durdurduk. Hem marksist teorideki son gelişmeler ortamında bu tür broşürlerde şematizme kapı

aralıyorduk. Hem de eğitimin asıl parti politikasının temellendirilmesine yönelmesi gerekiyordu. Yani politik strateji netleşinceye kadar merkezi eğitime ara verdik.

Öteyandan Batı Avrupa'da bulunan kadroların dil eğitimi, uzmanlık eğitimi vb. eğitimlerle kendilerini yetiştirmelerini özendirecek bir çalışma yapılmamış olması önemli bir eksikliktir.

Parti çalışmasının candamarı temel parti örgütlerinin çalışmasıdır. Temel parti örgütlerimizin sayısı artıyor ve iç yaşamları canlanıyor. Giderek kurumlaşan örgütsel yapılar ortaya çıkıyor.

Geride bıraktığımız dönemde temel parti örgütlerinin kurulma yerlerine ilişkin görüşlerimiz de gelişti. 12 Eylül öncesinde işyerlerinde örgütlenmeye ağırlık verildi. Buna karşılık semtlerde yerleşim birimlerinde temel örgütler kurmaya gereken dikkat verilmedi. 12 Eylül'le birlikte kadroların önemli bir bölümü işten atılınca, semtlerde de örgütlülük düzeyi düşük olduğu için, politik etkimiz önemli darbe yemiş oldu.

Şimdi örgütlenmemizde bu durumu dikkate alıyoruz. Bu toplam parti çalışması açısından önem taşımaktadır.

Temel parti örgütleri partinin her bakımdan temeli olduğu için, en iyi kadrolarımız bu örgütlerde toplanmalıdır. 3. Plenum'dan bu yana bu ilkeyi yaşama geçirmeye çalışıyoruz.

İçinde çalıştıkları somut koşulları en iyi kendileri bilebilecekleri için temel parti örgütleri tam bir inisiyatifle ve özerklik içinde çalışmalıdır. Parti organlarının kararlarını uygulayabilmek için bu örgütlerin bu tarz çalışması zorunludur.

Temel parti örgütlerinin dar anlamda örgüt birimleri olmaktan çıkıp, aynı zamanda politik örgütler haline gelmesi, politika uygulayan ve üreten birimlere dönüşmesi yolunda oldukça mesafe alınmıştır. Parti içi tartışma buna yardımcı olmuştur.

VII.

Bugün birçok ülkede yurtdışı parti faaliyeti sürdürüyoruz. Bu çalışmalarda göçmen işçilerin sorunlarının çözümü için, Türkiye ile dayanışma için çaba gösterilmekte, bulunan ülkedeki barış ve

ilerleme mücadelesine katılmaktadır.

5. Kongre'den sonra bu ülkelerde aynı zamanda açık parti toplantıları yapmaya başladık. Bu toplantılarda genel sekreter ve kimi MK üyeleri kamuoyunun önüne çıktılar. Ayrıca birçok yönetici yoldaş öteki sol güçlerle eylem birliği çalışmalarında partiyi temsil etti.

Ülkede yasal hale gelmeden iki milyonu aşkın Türkiye'nin yaşadığı Batı Avrupa'da açık politik faaliyetin yükselmesi, burada meşrulaşmamız büyük önem taşımaktadır. Batı Avrupa'daki parti örgütlerimizin ülkedeki mücadeleye sağladıkları bu destek çok değerlidir.

Yayınların Batı Avrupa'da açık dağıtımı olumlu bir rol oynadı. Partinin politikası, görüşleri bugün göçmen işçiler içinde daha yaygındır. Daha çok işçi partimizi tanıyor, üyelerine güven duyuyor.

Batı Avrupa örgütleri biryandan devrimci sol güçlerle, biryandan da sosyal demokratlarla ve antiemperyalist eğilimli dindar çevrelerle ilişkilerin gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Bunun Türkiye'deki işbirliği çalışmalarına etkisi olmaktadır.

Parti örgütleri ile göçmen işçi derneklerinin yıllardır önde duran içiçe geçmeleri sorunu geride bıraktığımız dönemde çözüm yoluna girmiştir.

Yurtdışı parti örgütleri parti içi yaşamı iyileştirme ve parti içi demokrasiyi geliştirmede önemli bir işlev görmektedir, partinin legaliteye hazırlanmasına bu yolla da yardımcı olmaktadır. Önemli deney kazanılmaktadır.

12 Eylül sonrasında yurtdışındaki eski, göçmen işçi yoldaşlarla politik göçmen kadroları kaynaştırmaya çalıştık. Ama sonuçta yerleşik göçmen işçi yoldaşların aktif sorumlu görevlerdeki oranı düştü. Bütün yurtdışı örgütlerinin yapısının esas olarak yerleşik göçmen işçilerin ve kalıcı kadroların üzerine kurulması için başlatılan çalışmalar ısrarla sürdürülmelidir.

Yurtdışı faaliyet geçici değildir. Kadrolar ülkeye dönebilir, ama parti örgütleri kalacaktır. Bu ilerde bize çok yönlü, şimdiden göremeyeceğimiz kadar önemli katkı olacaktır.

Ulusal Konferans'ta çıkarılan Batı Avrupa Tezleri'nin tartışılmasının Merkez Komitesi tarafından tamamlanmamış olması, buradaki çalışmanın politik perspektifinin tam kesinleşmemesini getirmektedir. TBKP organları bu görevi tamamlamalıdır.

Batı Avrupa'daki parti örgütlerimiz göçmen işçi örgütlerinin genişlemesi, göçmen işçilerin ivedi sorunları ile ilgilenmesi için çalışmakta ve bu yolda önemli başarılar elde etmektedirler. Bugün çeşitli göçmen örgütlerince eşit haklar, yabancı düşmanlığı, oy hakkı, bedelli askerlik, pasaport harçları, konsoloslukların antidemokratik uygulamaları, kültürel sorunlar, Kürtçe eğitim vb. sorunlar gündeme getirilmektedir. Farklı örgütlerin işbirliği gelişmektedir, birlik eğilimi vardır. 1986'da gerçekleşen Göçmen İşçi Konferansları önemlidir. Bu tür çalışmalar sürdürülmelidir.

Gerek göçmen işçiler içinde örgütlenme, gerek Türkiye ile, legale çıkma mücadelesi ile dayanışmayı geliştirme, gerekse uluslararası ilişkileri genişletme ve kadroları yetiştirme açısından Batı Avrupa'da kullanılmayan potansiyel az değildir. 6. Kongremizin ve Birlik Kongresi'nin bu yönde kadroları, özellikle de yönetici kadroları hareketlendirici bir rol oynayacağını umuyoruz.

VIII.

Parti 5. Kongre'den bu yana düzenli bir yayın faaliyeti sürdürmüştür. Yayınlar eskiye oranla çeşitlenmiştir. Legal yayın alanı da değerlendirilmeye başlanmıştır. Illegal yayınların ülke içi dağıtımı iyileşmiştir. Ama bu sayı gene de sınırlı kalmaktadır.

Parti elindeki sınırlı olanaklarla yeni politikanın teorik temellerini ve SBKP'nin geliştirdiği yeni teorik yaklaşımları kadrolara iletmeye çalışmaktadır. Ama bu alanda yapılacak daha çok şey vardır.

Partinin yayın faaliyetini düzenli yapması ve buna paralel olarak ülkedeki ve dünyadaki politik gelişmelere ilişkin düzenli tutum alıp, politika geliştirebilmesi, partinin politik etkisini koruyup geliştirebilmesini, dikkat merkezinde kalmayı başarmasını getirmiştir.

Önümüzdeki dönemde bütün dikkat legal yayına verilmeli, yeni

anlayışa uygun bir legal yayın gerçekleştirilmelidir.

Partinin bütün sorunlarının çözüm yolu parti içi demokrasinin gelişmesinden geçiyor. 5. Kongre'den sonra bu konuda çok önemli adımlar attık. Demokrasinin politikada artan önemi ile parti içinde artan önemi birbirini tamamlamaktadır.

TKP 1986 Ulusal Konferansı'ndan başlayarak bugüne kadar çok önemli bir demokrasi sürecinden geçti. Hepimiz bu süreçte çok şey öğrendik. Parti içi demokrasinin ne kadar zorunlu olduğu ve bunu gerçekleştirmenin ne kadar zor olduğu görüldü. Yeni bir yoldan geçiyoruz. Zorunluk buradan geliyor.

Bu alanda yapılması gereken daha çok şey var. Daha işin başındayız. Bu kongrenin delegelerinin seçimle gelmiş olması, çeşitli örgütlerde ilk kez yönetimlerin seçilmiş olması, bunlar çok önemlidir. Fakat hepsi bir başlangıçtır. Teoriye ilginizin artmasının, yeni politikayı uygulamamızın, yeni tarz yığın çalışmasının, öteki güçlerle diyalog ve işbirliğinin parti içi tartışmaların, legale çıkma mücadelesinin hepsinin iç içe geçeceği (ve mutlaka geçmesi gerektiği) bir yenilenme sürecinin komünist hareket henüz başındadır. Bu görülmeli ve bundan sonraki adımlar buna göre atılmalıdır.

Komünist hareketimiz şimdi "Birlik ve Yasallık" belgisi ile ifade edilen bir sürece girmiş bulunmaktadır. Geride bıraktığımız dönemin en önemli kazanımlarından biri de, böyle bir süreci başlatabilmiş olmamızdır. Birçok kez belirtilmiş olduğu gibi, bu adımları yeni bir politik düşünce tarzına, yeni bir politik stratejiye ulaşabildiğimiz için atabildik ve bu adımların hedefi bu yeni politik düşünceyi, yeni stratejiyi yaşama geçirebilmektir.

Birlik kongresi TİP ve TKP'nin birleşmesini tamamlayacak, komünist hareket TBKP olarak varlığını sürdürmeye başlayacaktır.

Şimdi asıl hedef TBKP'nin legal olarak kurulması mücadelesini başarıya ulaştırmak olmalıdır.

Partimiz legale çıkmak için somut adımlar atılması kararını 1987 Ocak ayında yapılan MK 7. Plenumu'nda aldı. 1988'de yapılması gereken genel seçimler ortamında elverişli koşullar oluşabileceği

ve bu zamana kadar gerekli hazırlıkların tamamlanabileceği düşünülüyordu.

MK 7. Plenumu "şimdi sorun, önümüzdeki iki yılı en iyi şekilde değerlendirebilmemizdir. Partimizin ve halkımızın kaderi uzun yıllar için bu iki yıl içindeki çalışmamıza göre belirlenecektir. Bu sorumluluğun tam bilincinde olmalıyız" diyordu.

Gerçekten gelişen süreçte TKP ve TİP birliğini sağlayacak temel adımlar atıldı. TBKP program tasarısında belirlenen yeni bir politik strateji ve buna bağlı olarak demokrasi ve legal çalışma hakkı için mücadele perspektifi geliştirildi.

Hızla gelişen olaylar 7. Plenum kararlarının yaşama geçirilmesine yeni ivmeler kattı. TBKP programının açıklanmasının ardından, genel sekreterlerin geri dönüş kararları açıklandı. TKP 68 yıllık mücadele tarihi içinde ilk kez politik gündemin en ön sıralarında görüşlerini geniş yığınlara duyurma olanakları elde etti.

Kutlu yoldaş yeni politik stratejimizi ve geri dönüş kararını şöyle savundu: "Ülkemizde barışı, demokrasiyi egemen kılacak muazzam bir demokratik düşünce birikimi var. Zayıf olan mücadele kararlılığıdır. Bunu göstermek sorumluluğunu en başta biz kendimizde hissediyoruz. Demokrasinin kazanılması, daha sonra da korunması çerçevesinde kendi sorumluluklarımızı yerine getirmek için Türkiye'ye dönüyoruz. Dönüşümüz yalnız TİP ve TKP'nin özgürlüklerini elde etmek için değildir. Bütün devrimci sol güçlerin kendi görüşlerini özgürce savunabilmeleri içindir. Dönüşümüz politik göçmenlerin ülkeye, pişmanlık belgesi imzalar gibi değil, onurlu, başı dik dönüşleri içindir. Yasaklı olan bütün devrimci solun özgürlüğünü istiyoruz. Bunun mücadelesini vereceğiz. Kolay olmayacak gidişimiz. Legaliteyi kazanmamız da kolay olmayacak. Türkiye bize göre bir demokrasi sınavı verecek. Biz ülkemizin bu sınavdan başarı ile çıkabilmesi için elimizden geleni yapacağız. Özgürlüklerimizi kazanmak için cesaretli davranmazsak, onlara kastedenler cesaret buluyor. Dayanacağımız yasal temeller son derece zayıftır. Ülkemizde henüz milyonların dolaysız gücü her şeyi belirleyecek duruma

gelmiş değildir. Batı Avrupa'nın demokratik kamuoyunun desteğini son derece önemli buluyoruz. Ama biz, halkımızın demokratik vicdanına güveniyoruz. Biz, yükselen demokrasi, özgürlük fikirlerinin büyük gücüne güveniyoruz. Ülke ve ülke dışında işçi, emekçi, Türk ve Kürt halkına güveniyoruz. Biz soldaki dostlarımıza güveniyoruz."

Kutlu ve Sargın yoldaşları ülkede, ağır işkenceler altında sorguya çekerek karşıladılar. Onları döndüklerine pişman olmaya, politik kişiliklerini ve partilerini karalayacak ifadeler vermeye zorladılar. Onlar, bu insanlık dışı işkence ve zorlamalardan alınlarının aklıyla çıktılar. Kendilerine uygulanan bu insanlık suçunu sergileyerek de demokrasi ve insan hakları mücadelesine güç kattılar. Şimdi DGM karşısında yeni demokrasi sınavlarına hazırlanıyorlar.

Ülkemiz Türkiye'de ve tüm dünyada onlarla ve tüm demokrasi güçleriyle dayanışma yükseliyor. Beklentileri boşa çıkmadı, çıkmayacak.

Politik göçmenlerin geri dönüş hareketi başladı. Kutlu yoldaşın dediği gibi, ülkede partilerimiz, somut kimlikleriyle demokrasi mücadelesine katkılarını yapıyorlar.

Partimiz TKP, 12 Eylül'den buyana yaralarını sarıp toparlanmış, yeni bir politik mücadele stratejisi geliştirmiş, genel sekreterlerin ülkeye dönmesi ve legale çıkma politikasıyla önemli ve geri döndürülemez kazanımlar elde etmiştir. Parti yapısı yeni görevlere uygun şekilde yenilenmeye başlamıştır.

TKP 6. Kongresi Türkiye Komünist hareketinin kahırlı mücadele tarihinde yepyeni bir sayfa açıyor. TİP ve TKP'nin birleşmesiyle Marx, Engels ve Lenin'in yüce öğretilerinde ifadesini bulan insanlığın büyük ideallerinin savunucusu tüm komünistlerin birleşmesinin, tek bir örgütsel çatı altında toplanmasının, böylece sol güçlerin ülke kaderinde etkin ve olumlu roller üstlenmesinin yolları açılıyor.

TKP 6. Kongresi, geçmiş kuşakların ve emektar komünistlerin, yakın tarihimizde birlik için mücadele edenlerin, ayrılıkların yarattığı güçsüzlüğün acısını çeken en başta işçi sınıfımızın ve aydınlarımızın en yakıcı taleplerinden birine yanıt veriyor.

TKP 6. Kongresi, komünist hareketimizin bu yeni aşamasında mücadele tarihimizi ve onun bilinen ve bilinmeyen tüm sınıf kahramanlarını saygı ile anıyoruz. Birleşme kararı ile onların mücadelelerinin tüm tarihsel derslerinin taşıyıcısı olma onurunu taşıyor.

Yaşasın komünistlerin birliği, yaşasın TBKP!

Mehmet Karaca'nın

TKP 6. Kongresi kapanış konuşması

Değerli yoldaşlar,

Artık TKP 6. Kongresinin çalışmalarını tamamlamış bulunuyoruz. İyi çalıştık yoldaşlar. İzninizle bir noktanın altını çizmek istiyorum. Bu Kongreyi MK Genel Sekreterimiz Haydar Kutlu yoldaşın yönetimi altında bütün parti üyelerimizin her alandaki yaratıcı, cesur çalışmalarına borçluyuz. Kongre boyunca Kutlu ve Sargın yoldaşların zindandaki yiğit mücadelesi komünist hareketimizin 70 yıllık "Makus talihi"ni yenecek olan cesur ve fedakar girişimleri bize, hepimize esin kaynağı oldu. Bizler aynı zamanda ülke içi parti örgütlerinden gelen yoldaşlarımızın verdiği büyük moral gücü çalıştık. Ve aynı zamanda yoldaşlar, bu Kongrede biz, az sonra tek parti çatısı altında buluşacağımız kardeş TIP'in delegasyonu ile sıcak ilişkiler içinde olduk. Osman Sakalsız yoldaşın partimiz TKP ve onun mücadele tarihi üzerine sıcak sözleri bize güç vermiştir.

Yoldaşlar,

Kongreyi kapatmadan önce tartışmalarımızın bazı yönlerine değinmek istiyorum.

Her şeyden önce yoldaşlar, Kongre partimizin 5. Kongresinden bu yana yaptığımız çalışmaların ana yönlerini eleştirel bir şekilde gözden geçirdi ve onayladı. Kongre TIP'le TKP'nin birliğine karar vererek birlik sürecinin sonunda partimize düşen görevi oy birliği ile yerine getirdi. Bu kısa zamana sıkışan kongremiz büyük bir

çalışma yaptı. Bu tasarıları önerilerle beraber TBKP kongresine götürmek üzere onayladı.

Yoldaşlar,

Her kongrenin özgün bir niteliği vardır. Yıllar sonra dönüp tarihe bakan insanlar kongreleri sahip oldukları böyle niteliklerle anarlar. TKP 6. Kongresi her biri değerine kopmaz bir şekilde bağlı olan yeni düşünce, birlik ve yasallık sözcükleriyle anılacaktır. Bu Türkiye Komünist hareketinin, TKP'nin şanlı tarihini kapatan bir son söz değil, tersine onu gün ışığına çıkaracak ve yepyeni bir aşamaya yükseltecek olan siz delegelerin yazdığı kolektif bir önsözdür.

Birliğimizin temelini oluşturan nedir yoldaşlar? Birliğin temeli "zaten birleşmesi gereken"lerin verdikleri basit bir kararlar toplamı olarak açıklanamaz. Böyle bir şey yalnız TBKP'nin oluşumunu değil, TKP ve TIP arasındaki uzun süren ayrılığı, tüm komünistler, Marksist çevreler arasındaki ayrılıkları basite indirgemek olurdu. Deney bize gösteriyor ki, tüm devrimci sol hareketi en kritik anlarda felce uğratan derin ayrılıkların nedenleri karmaşıktır ve onların ortadan kaldırılması yalnızca iyi niyetlerle sağlanamaz. Bu ayrılıkların ortadan kalkması için iyi niyet ve kararlılık olmalıdır, ama ayrılıkların kalkması için şimdi artık yeni bir düşünce tarzının gerekli olduğu apacık ortaya çıkmıştır. Herkesi birliğe çekmeye yetenekli bu yeni düşünce tarzı yaratıcı Marksizmden kaynaklanıyor. İşte yoldaşlar, bizim birliğimizin temeli budur ve bu temel çok daha geniş Marksist çevreleri birleştirme gücüne sahiptir.

Yoldaşlar,

Kongre TKP ve TIP arasındaki birliğin temelini atan kararı onaylarken birliğin bundan sonra da sürececek olan karmaşık bir süreç olduğunu çok iyi kavramıştır. Delegeler birliği pekiştirmenin her evresinde ortaya yeni sorunlar çıkacağını ifade etmekle kalmamışlar, fakat bu sorunları çözmeye yetenekli olduklarını da ortaya koymuşlardır.

Birliğe temel olan Marks, Engels ve Lenin'in öğretilerini yeni tarzda kavrayan anlayışımız her evrede ortaya çıkacak sorunları da çözebilecektir. Ve yoldaşlar, yarından sonra artık sorun TKP-

TİP birliği olmaktan çıkacak, TBKP'nin tek vücut halinde birliği sorunu olacaktır. Yalnız bunu düşünmek bile her iki partinin üyelerince uzun yıllardır elde edilen deneylere yaslanma olanağını gözler önüne sermektedir

TKP'liler olarak 1973 Atılımından beri partimizin birliğini en zor şartlarda, en kritik anlarda, en keskin dönemelerde nasıl koruduysak, TBKP'nin, yani partimiz TBKP'nin birliğini de öylece korumakla görevliyiz. Kısa sayılmayacak bu zaman dilimi boyunca elde ettiğimiz deney, yetenek, TKP'liye özgü bütün olumlu nitelikler bizi TİP'li yoldaşlardan ayırmak şöyle dursun onlarla kaynaştıran en büyük zenginliğimizdir. Bu söylediklerimi TİP'li yoldaşlar için de aynı rahatlıkla söyleyebilirim diye düşünüyorum.

Yoldaşlar,

İşçi sınıfının partisi daha Komünist Manifestosu'yla birlikte çağdaş bir komünist partisi olarak doğdu. O, çağın partisidir. Kapitalizmden sosyalizme ve komünizme geçiş çağının partisidir. Ama bu, kurulduğu gün çağın partisi olan komünist partisinin sonsuza kadar değişmez kalıplar içinde kalması anlamına gelmemektedir. Bir kere çağdaş olunca sürekli çağdaş olarak kalınamayacağı da açık. Parti kendisini sürekli yenilemeli, çağın yeni koşullarına yanıt verecek bir niteliğe sürekli yükselmelidir. Çağdaşlık budur. TBKP çağdaş nitelikli bir parti, Marksizm - Leninizm temelinde derin enternasyonalist yurtsever, demokratik bir kitle partisi olacaktır.

Türkiye'nin böyle bir komünist partisine ihtiyacı vardır. Çünkü Türkiye'nin gündeminde olan sorunların çözümü, yani ülkenin barış ve demokratik yenilenme sürecine girebilmesi böyle bir partinin katkısını çoktan beri zorunlu kılmaktadır. Bu açık bir gerçektir: Türkiye'nin demokrasiden yoksun olduğu uzun yıllar aynı zamanda böyle bir komünist partisinden de mahrum olduğu yıllara eşittir. Bir başka sözle bu, komünist partisinden yasallaşması gereğinin ifadesidir.

Biz yasal çalışmak istiyoruz. Çünkü bu bizim hakkımızdır. Aynı zamanda biz yasal çalışmayı halkın temel sorunlarının çözümüne

daha da etkili katkıda bulunmak için istiyoruz. Biz yasal çalışmayı ülkemizin politik hayatını zehirleyen anti-komünist yasağa tüm haklarımız adına son vermek için istiyoruz. Artık bir daha bizim ülkemizde barışseverler, sendikacılar, aydınlar, demokratlar, komünist olmayan ileri fikirli insanlar bizimle beraber bu çağdaşı yasağın kurbanı olmamalıdır.

Yoldaşlar,

Bu kongre canlı, yaratıcı tartışmalara tanık oldu. Farklı görüşler dile geldi. Yeni tartışma kültürü TKP içinde boy atmaktadır. Bunu daha da geliştirmeye ihtiyacımız var. Çünkü farklı görüşten insanların uygarca tartıştığı bir durum asıl şimdi gereklidir. TBKP'nin birliği aynı zamanda böyle bir parti içi ilişkiler normuna sıkı sıkıya bağlıdır. Bu norma sahip kadrolarla TBKP'nin önüne koyacağı daha öte birlikleri oluşturma pratiğinde, sanırım başarılı bir sınav verebiliriz. Böyle kadroların yetişmekte olduğu bu kongrede iyi bir şekilde ortaya çıkmıştır. Bana kalırsa, sevgili yoldaşlar TBKP'ye TKP'nin en büyük katkısı işte bu kadrolardır.

Fakat yoldaşlar, bu zengin kadro potansiyelimizin en büyük bölümünü yeterince harekete geçiremediğimiz de bu kongrede ortaya çıkmıştır. Burada kadın yoldaşlarımızın rolünden söz etmek istiyorum.

Kongremizin kadın delegeleri çalışmalara çok aktif olarak katıldılar. İtiraf etmek lazım ki, kadın delege yoldaşlarımızın acı eleştirilerinden daha çok kulaklarımız çınlayacaktır. Kadın politikamızı geliştirme yönündeki eksikliğin giderilmesinde sanırım TBKP MK'nin tüm kadın yoldaşların yardımına ihtiyacı olacaktır.

Yoldaşlar,

Yeni döneme yeni düşünce tarzıyla, yeni bir politikayla ve yeni bir yönetimle giriyoruz. Kongremizde bir bakıma doğal bir görev değişikliği gerçekleşmiştir. Kanım odur ki, Kongremiz bu anlamda parti içinde sağlıklı bir kan dolaşımının yolunu açmıştır. Uzun yıllar görev almış yoldaşların bir bölümü, bu dönem görev almamışlardır. Ama bu yoldaşlar da, kuşku duymuyorum ki, aynı görev anlayışıyla ve yeni parti yönetiminin çevresinde sınıksı

kenetlenerek parti politikasını yaşama geçirmek için çalışacaklardır.

Yoldaşlar,

Böylece Birlik Kongresinin kendi payımıza düşen bütün önkoşullarını gerçekten yorucu, ama sonuç alıcı, verimli bir çalışmayla yerine getirmiş bulunuyoruz.

Şimdi hedef TBKP Birlik Kongresidir.

Yoldaşlar birlik için görev başına!

...

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ'NİN TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ İLE BİRLEŞME KARARI

Türkiye Komünist Partisi'nin 6. Kongresi Türkiye İşçi Partisi ile Türkiye Birleşik Komünist Partisi adı altında birleştiğini ilan eder!

Her iki partinin genel başkan ve genel sekreterlerinden, temel örgütlerindeki bütün üyelerine kadar, her komünistin sorumlu, bilinçli ve kararlı tutumları sonucunda, eşit haklı iki partinin birlik çabaları başarıyla sonuçlanmıştır.

Türkiye komünist hareketinin tarihinde yepyeni bir sayfa açılıyor. Özgül tarihsel nedenlerle komünist hareketimizde ortaya çıkan ayrılık son bulmuş, TİP ve TKP'nin birleşmesiyle, Marks, Engels ve Lenin'in yüce öğretilerinde ifadesini bulan insanlığın büyük ideallerinin savunucusu tüm komünistlerin birleşmesinin yolu şimdi daha çok aydınlanmıştır.

TKP 6. Kongresi, TBKP'nin komünistlerin birliği sürecini çok daha geniş olarak ve derinlemesine geliştirmekten geri durmayacağına inanıyor. Biz, her devrimcinin, TKP-TİP birliğini, komünistlerin daha geniş birliğine bir katkı olarak karşılayacağına güveniyoruz.

TBKP saflarında onurlu yerlerini alacak olan iki partinin üyeleri, birleşik partinin, Türkiye komünist hareketi tarafından yaratılan tarihsel mirasa sahip çıkacağını ilan ederler. Türkiye komünist hareketinin kuşaklar boyu yarattığı bu miras, yalnız TBKP'ye değil, dev-

rimci idealleri savunan herkese ilham vermektedir.

Komünistler, ülkemiz topraklarında güçlerini birleştirmekle halkımızın ve uluslararası işçi sınıfının önünde kendi sorumluluklarını yerine getirmektedirler.

Komünistler, Türkiye işçi sınıfının bilinçli, fedakar evlatları olarak, birleşik güçlerini insanlığın nükleer bir felaketten korunması, barışın ve demokrasinin kazanılması uğrunda mücadelelerinin hizmetine vereceklerdir. Türkiye'de barış ve demokrasi yanlısı herkes, Kürt ulusu, aydınlar, kadınlar ve gençler, çalışan bütün insanlar, birleşik gücümüzü her zaman yanlarında bulacaklardır.

TKP 6. Kongresi, bütün parti üyelerini, bütün sempatanlarını, Türkiye Birleşik Komünist Partisi'nin sıralarında ve onun çevresinde güçlerini birleştirmeye 68 yıllık şanlı tarihimiz boyunca onurla taşıdıkları barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm bayrağını daha da yükseltmeye çağırıyor.

YAŞASIN TÜRKİYE BİRLEŞİK KOMÜNİST PARTİSİ!